

KARYS

Kaina 30 ct.

40 Nr.

Tegu Margio didvyrio paveikslas bus visuomet jums stiprinimas paprastame gyvenime ir kovose

Valstybės Prezidento Antano Smetonos kalba, pasakyta įteikiant vėliavą 6 p. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulkui Klaipėdoje š. m. rugsėjo 26 d.

Kunigaikštis Margis, kurio vardu pavadintas šeštasis pėstininkų pulkas, mums vaidinasi iš gilios mūsų tautos senovės nepaprastu kariu. Nedaug betgi težinome apie jį, tačiau ir ta trumpa žinia, prašaliečio ranka užrašyta, piešia didingą šio didvyrio paveikslą. Didžiojo kunigaikščio pavestas saugoti Pilėnų, gal tikriausiai, Pūnios, pilį, Nemuno pakrantėje, Margis netikėtai buvo užkluptas stipraus priešo. Kai padegta pilis skendėjo liepsnose ir kai nebuvo jokios vilties išlikti laisviems, tai vadas su dar gyva išlikusia įgula ryžosi verčiau nusizudyti, nekaip patekti verguven. Ir nusizūdė. Įsibrovę pilin, priešai išvydo nepaprastą reginį: tik lavonus, nė vienos gyvos dvasios. Tas reginys šiurpu juos nukrėtė ir jie nebedrįso toliau žygiuoti Lietuvon Vilniaus linkui.

Taip šykščiai atpasakoja metraštinis vieną mūsų senovės tragediją. Ji nepaprasta, ji rodo, kaip kario dvasia įveikia, rodos, neįveikiamą ginklo galybę. Ir priešai nusilenkia tokiai dvasiai.

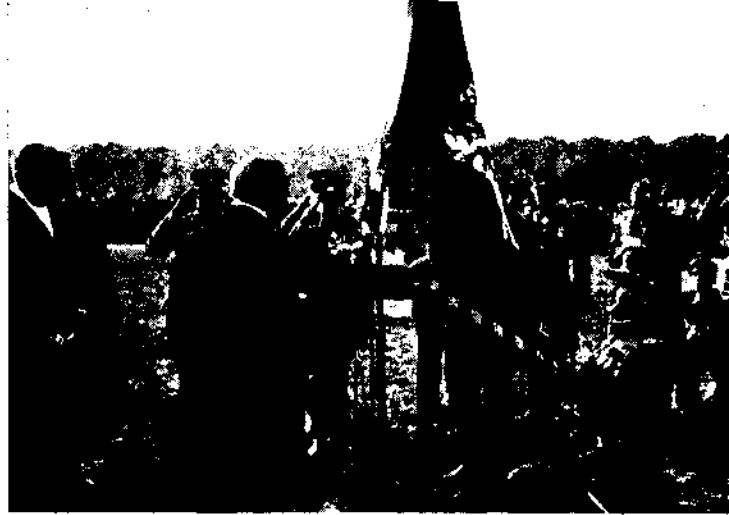
Didvyriškas mūsų protėvių Pūnios gynimas yra įkvėpęs ne vieną poetą, ne vieną rašytoją, ir jie dramomis ir apysakomis atvaizdavo tą mūsų garbingos senovės įvykį. Ir mūsų kariai, kovodami dėl Lietuvos nepriklausomybės, ieškojo savo dvasiai stiprybės senovės palikime. Šit kodėl mūsų kariuomenės pulkai yra pasivadinę senovės didžiųjų vadų vardais. Šeštasis pėstininkų pulkas, gimęs, brenęs ir didžiais žygiais pasirciškęs Lietuvos vadavimo metu, pasirinko sau patronu prakilnų karį, dvasios galiūną Margį.

**Mūsų senovė atpraukta rūkiais, mes jos nebemato-
me, bet mes įregime ir pajuntame jos dvasią, kai
ruošiamės didiesiems žygiams.**

Man buvo malonios progos per laisvės kovų metų būti šeštojo pėstininkų pulko krikšto tėvu, o šiandien

Aukštieji svečiai Klaipėdos gelež. stotyje
S. Narušio nuotr.

Respublikos Prezidentas Antanas Smetona įteikia 6 pėst. pulko vadui gen. št. plk. Lanskoronskiui pulko vėliavą
S. Narušio nuotr.

vėl tenka malonumo įteikti jam nusipelnytą Vyčio kryžiaus vėliavą. Tas tragingas paveikslas, kurs iš senovės glūdumų šviečia mūsų tautos sąmonei, kilnių pavyzdžių atspindi ir mūsų karių gyvenime. Margėnai, sekdami savo globėju, galiūnu, mokėjo ir visuomet mokės ginti savo vėliavą ir jos garbę atpirkti, jei prireiktų, savo gyvybe. Juk taip buvo daroma ir jų pirmatą 1919—1920 metais. Šeštasis pulkas 1926 m. išskirstytas, ir paskum 1934 m. vėl atkurtas, toliau auga, bręsta ir auklėja Lietuvos ginklo pajėgą. Mes džiaugiamės, kad galime dalyvauti jo didelėje šventėje, kaip vėliavos įteikimas, ir linkime jam sėkmingiausios kloties. Tegu Margio didvyrio paveikslas, kurs šviečia iš pilies griuvėsių, bus visuomet jums stiprinimas paprastame gyvenime ir kovose, jei kalaviju tektų ginti nuo priešų mūsų tėvynę. Galybė yra ištikima mirtis, ne vien ginklo pajėga. Drausmė, susiklausymas ir ryžtas paaukoti gyvybę savo vėliavai, su didžia pagarba nešiojamai bei saugomai.

Tau, Tėvų Žeme!

*Aukojamės tau, tėvų žeme,
Nepagailėsime ir galvos.
Neleisime skriausti, neleisime žeminti
Tėvynės mūsų Lietuvos!*

*Tave, tėvynės žeme, sergime
Garbingam karžygių bare,
Ir kausimės, kaip kovės Margis,
Mes jūroj, žemėj ir ore.*

*Margėnai kovės ties Kalkūnais,
Cinkaičiais, Trakais ir Seiniais.
Dis būsime dvasia ir kūnu
Galingi plieno milžinai.*

*Pirmyn, tik veski Tautą Vade —
Dvasia Pilėnų vėl atgims:
Drąsos Margėnai neprarado —
Garbingai vėliavą apgins.*

*Tave, tėvynės žeme, sergime
Garbingam karžygių bare,
Ir kausimės, kaip kovės Margis,
Mes jūroj, žemėj ir ore.*

Politikos apžvalga

MIN. LOZORAIČIO KALBA T. SAJUNGOJE

Min. Lozoraitis Tautų Sąjungoje kalbėdamas pažymėjo, kad Lietuvos vyriausybė, labai vertindama Didžiosios Britanijos pastangas išspręsti Palestinos problemą, su džiaugsmu sveikintų bet kokią klausimo išsprendimą, kuris, atsižvelgdamas į bendrus interesus, suteiktų satisfakciją žydų tautos savitiems interesams ir jausmams tiek praktinių imigracijos galimybių, tiek tautinės žydų valstybės įkūrimo atžvilgiu.

MUSSOLINIS VOKIETIJOJE

Rugsėjo 25 d. Mussolinis atvyko į Vokietiją. Čia jis išbuvo keturias dienas, kaip Hitlerio svečias. Formališkai Mussolinio apsilankymas Vokietijoje yra revizitas trečiojo reicho vadui, aplankiusiam Mussolinį prieš kurį laiką Venecijoje. Vertinant tą apsilankymą politiškai, galima jį laikyti sukelta reikalu abiejų didžiųjų valstybių vadams pasitarti svarbesniais dominančiais juos politiniais klausimais.

AUKŠTA HITLERIO DOVANA MUSSOLINIUI

Rugsėjo 25 d. Hitleris ir Mussolinis Karališkoje aikštėje priėmė nacionalsocialistų dalių parodą. Paradas truko visą valandą.

Tą pat dieną Hitleris revizitavo Mussolinį princo Karolio rūmuose. Per vizitą Hitleris įteikė Mussoliniui jam specialiai pagamintą vokiečių Erelio Kryžiaus ordiną. Ordinas pagamintas iš aukso, o prie jo priklausanti žvaigždė papuošta briliantais. Ordinas buvo Mussoliniui įteiktas sidabrinėje gintaru papuoštoje dėžutėje.

PRASIDĖJO PARYŽIAUS KONFERENCIJA

Rugsėjo 27 d., 15 val., Prancūzijos laivyno ministerijoje buvo pradėti Prancūzijos, Didžiosios Britanijos ir Italijos karo laivynų atstovų pasitarimai dėl Italijos prisidėjimo prie Viduržemio jūros susitarimų. Atidarydamas posėdį, pasakė kalbą Prancūzijos laivyno ministeris Campinchi, sveikindamas sveitimų valstybių atstovus ir pareiškdamas viltį, kad per pasitarimus bus pasiekta vertingų rezultatų.

BENEŠAS VYKDYDYS MASARYKO VALIĄ

Rugsėjo 21 d. priešpiet karstas su mirusio Čekoslovakijos prezid. išlaisvintojo Masaryko palaikais iš Wilsono stoties buvo išvežtas į Lanus. Išvežant karstą iškilminga eiseną iš pilies, prezidentas Benešas pasakė kalbą. Jis iškilmingai pasižadėjo vykdyti prezidento Masaryko valią.

VOROŠILOVAS GUDIJOS MANIEVRUOSE. MANIEVRUS STEBI IR LIETUVOS KARIUOMENĖS DELEGACIJA

Sovietų Sąjungos krašto apsaugos liaudies komisaras Vorosilovas, lydintis kariuomenės štabo viršininko pirmojo rango komandaro Šapočnikovo, rugsėjo 21 d. atvyko į Gudijos karinės apygardos manievrus. Ten jį sutiko pirmojo rango komandoras Bielovas. Visą dieną maršalas Vorosilovas praleido manevrų srityje, pats juos stebėdamas. Kariuomenės dalys ir vietos gyventojai maršalą Vorosilovą sutiko su entuziazmu.

Manevrų stebėti taip pat buvo atvykusios Lietuvos, Latvijos ir Estijos kariuomenių delegacijos, kurias priėmė Gudijos karinės apygardos viršininkas komandoras Bielovas. Lietuvos kariuomenės delegacijai vadovauja generolas Pundzevičius.

ISPANŲ PRANCŪZŲ KONFLIKTAS

Ryšium su incidentu, įvykusi Prancūzijoje dėl ispanų povandeninių laivų, suimtas Iruno karo gubernatorius majoras Troncoso dar tebelaikomas Hendayės kalėjime. Ispanų nacionalistų vyriausybė už tai uždarė savo sieną nuo Prancūzijos pusės.

Į LAISVĄ TAUTŲ S-GOS TARYBOS VIETĄ BŪSIANTI IŠRINKTA BELGIJA

Rugsėjo 21 d. rytą Belgijos užsienių reikalų ministeris Spakas gavo iš savo vyriausybės leidimą išstatyti Belgijos kandidatūrą į vakuojančią vietą Tautų Sąjungos Taryboje. Kaip žinoma, ta vieta pasiliko laisva neperrinkus Valensijos vyriausybės. Havaso turimomis žiniomis, Belgijos kandidatūrą parems visa eilė valstybių, jų tarpe Baltijos valstybės, šiaurės valstybės ir Mažosios Santarvės valstybės. Esą, oficialiuose Ženevos sluoksniuose dėl Belgijos išrinkimo į tarybą neabejojama.

GEN. PUNDZEVIČIUS APIE SOVIETŲ MANIEVRUS

Lietuvos delegacijos į Gudijos karinės apygardos kariuomenės manievrus pirmininkas generolas Pundzevičius suteikė pasikalbėjimą „Tasso“ atstovui. Generolas Pundzevičius, visų pirma, pareiškė savo pasitenkinimą geromis ypatybėmis raudonarmiečių, įstengusių per manievrus atlikti net ir sunkius uždavinius tinkamai ir sklandžiai. Toliau generolas Pundzevičius pasigerejo sveika manievruose dalyvavusių karių išvaizda. Jis pareiškė savo ypatingą pasitenkinimą manievruose dalyvavusių tankų veikimu ir masiniu desantu. Pagaliau, Lietuvos kariuomenės delegacijos pirmininkas „Tasso“ atstovui pareiškė džiaugsmą dėl šilto Lietuvos delegacijos priėmimo ir manevrų vadovybės vaišingumo.

INCIDENTAS DĖL KNATCHBULL-HUGESSENO SUŽEIDIMO BAIGTAS

IX. 22. Japonijos telegramų agentūra „Domei“ paskelbė Japonijos atsakymą į Didžiosios Britanijos notą dėl britų ambasadoriaus Kinijai sužeidimo. Notoje svarstomos tos materialinės aplinkybės, kuriomis incidentas įvyko.

IX. 22. Didžiosios Britanijos vyriausybė įteikė Japonijos užsienių reikalų ministerijai atsakymą į Hirotos notą dėl britų ambasadoriaus sužeidimo. Notoje pareiškama, kad Didžiosios Britanijos vyriausybė Hirotos notą priėmė „su pasitenkinimu“ ir laiko incidentą baigtu.

NAUJAS BRITŲ PROTESTAS TOKIOJE

Britų vyriausybė įsakė savo ambasadoriui Tokioje pareikšti japonų vyriausybei griežtą protestą dėl ne karinių objektų bombardavimo ir išreikšti japonų vyriausybei Didžiosios Britanijos pasibaisėjimą dėl žmonių aukų per Kantono bombardavimą.

Tai yra paskutinėmis dienomis jau antras britų vyriausybės protestas Tokioje. Prieš kelias dienas britų vyriausybė pareiškė protestą dėl Nankino bombardavimo.

LENKIJOJ STEIGIAMOS DVI NAUJOS PARTIJOS

Šiuo metu Lenkijoje steigiamos dvi naujos partijos. Viena partija bus vadinama „lenkų demokratinis klubas“. Jai vadovaus Varšuvos universiteto profesorius, buv. to universiteto rektorius, senatorius Michalovičius. Kita partija bus vadinama „Suvienytoji lenkų demokratija“. Jai vadovaus buv. Lenkijos minist. pirm. Paderevskis, generolas Haleris ir Korfantys.

DIMITRIEVAS PASKIRTAS SSSR AUKŠČ. TRIBUNOLO PIRMININKU

„Tasso“ žiniomis, vakar Sovietų Sąjungos centrinis vykdomas komitetas Jakobą Dimitrievą paskyrė Sovietų Sąjungos aukščiausiojo tribunolo pirmininku.

PARYŽIUJ PAGROBTI DU RUSŲ GENEROLAI

Havaso žiniomis, rugsėjo 22 d. dingę buvę rusų gen. Milleris. Jis dingo iš savo buto, nepalikdamas jokių žymių. Gen. Milleris yra rusų kovotojų sąjungos pirmininkas. Jis yra 1931 metais dingusio gen. Kutepovo įpėdinis. Vėliau sužinota, kad dingo ir generolas Skoblinas. Pagrobimo pėdsakai veda į SSSR laivą, kuris staiga išplaukė į Leningradą.

VIRŠELYJE — RYŠININKAI, LTN. A. VASILIAUSKO NUOTR.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius lt. Urbanavičius

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miškų. 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: ouskarininkams ir kareiviams metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

... Jeznas, Žiežmariai, Žasliai, Dauguva, Linkaičiai, Seinai, Varėna, Trakai, Valkininkai ...

Kariuomenės Vado gen. št. plk. S. Raštikio kalba 6 pėst. pulko šventėje

Šios didelės 6-tojo pėstininkų Pilėnų Kunigaikščio Margio pulko iškilmės ir šiandien įteikta pulkui Vyčio Kryžiaus ordino vėliava pirmiausia primena mums tuos sunkius 1919 ir 1920 metų kovų laikus, kada 6-tasis pulkas, kaip viena tuometinės mūsų visos kariuomenės dalis, kartu su kitais pulkais garbingai gynė Lietuvos nepriklausomybę nuo visų tada mus puolusių priešų — bolševikų, bermontininkų ir lenkų.

Jeznas, Žiežmariai, Žasliai, Dauguva, Linkaičiai, Seinai, Varėna, Trakai, Valkininkai — tai pulko žygių per karą dėl Lietuvos nepriklausomybės ilgas, sunkus, ne gėlėmis barstytas, bet geriausių pulko karių krauju laistytas ir jų lavonais klotas istorinis kelias; keli šimtai žuvusių kautynėse ir nuo žaizdų mirusių margėnų,

Iš vėliavos įteikimo iškilmų

S. Narušio nuotr.

tiek pat sužeistų, apie du šimtu papuošusių savo krūtinės už narsumą gautais Vyčio kryžiais, — štai yra pulko pasidaravimo savo tėvynei apytikrė rodyklė.

Ši kilni ir garbinga pulko praeitis šiandien vainikuojama pulkui įteiktos nepaprastos, bet Vyčio Kryžiaus ordino III-jo laipsnio vėliavos simboliu. Tuo būdu pulko praeitis yra labai gražiai ir aukštai įvertinta ir morališkai atlyginta. Pulko darbai ir žygiai buvo verti aukštos dovanos, jie ją ir gavo.

Tiek dėl pagerbtos pulko praeties.

Pagerbę praeitį, nepaskėskime vien tik jos atsiminimuose, bet semkime iš jos viską, ką galime, savo tėvynės ir mūsų pačių dabarčiai ir ypatingai ateičiai kurti ir gerinti.

Pirmiausia jūs, margėnai, o kartu su jumis ir visi mes, kariai, turime būti verti garbingų praeties žygių ir kritusių didvyrių garbės. Ji turi visus mus skatinti naujiems žygiams ir pasiaukojimams. Gražūs praeties pavyzdžiai turi visus mus skatinti atlikti dar didesnius žygius ateityje. Kautynių laukuose gauti laurai neprivalo taikos metu nuvyti arba apdulkėti mūsų apsileidimo dulkėmis, o ateities žygiuose jie turi dar

gražiau išbujoti naujų pergalių, garbės vainikais. Apie tai turime rūpintis visi be išimties: karininkai, puskarininkiai ir kareiviai; šis reikalavimas vienodai liečia visus mus be jokio skirtumo, pradedant kariuomenės vadu ir baigiant jauniausiu eiliniu kareiviu.

Aš tvirtai tikiu, kad jūs, margėnai, ir ateityje būsite geri 1919 ir 1920 metais kautynėse kritusių jūsų draugų testamento vykdytojai ir kad šiandien taip iškilmingai jums įteiktos pulko vėliavos garbė nei taikos nei karo metu niekad nebus užtemdyta nė mažiausiais šešėliais.

Visos mūsų kariuomenės ir savo vardu, nuoširdžiai sveikindamas pulką gautos vėliavos šventės proga, aš nuoširdžiai linkiu divizijos ir pulko vadams, visiems pulko karininkams, puskarininkiams ir kareiviams, kad naujoji vėliava visiems jums visada būtų vienu iš geriausių matomų paskatinimo simbolių daryti visą pulką ir kiekvieną pulko karį karščiausiu Lietuvos mylėtoju ir geriausiu, drąsiausiu ir atkakliausiu jos gynėju, kad šis darbas visiems būtų pats maloniausias ir kad jis visada vainikuotųsi geriausiais darbo vaisiais.

Kunigaikščio Margio pulko vėliavoje įrašytas šūkis „Tau, tėvų žeme!“ turi būti ir yra visos mūsų kariuomenės, visų mūsų šūkis.

Tau, tėvų žeme, guldė mūsų kariai savo galvas kautynių laukuose; tau, tėvų žeme, ne vienas iš mūsų yra liejęs savo kraują per karą dėl Lietuvos nepriklausomybės; tau, tėvų žeme, liejame mes dabar taikos metu savo prakaitą poligono ir manevrų laukuose; tau, tėvų žeme, aukosime mes patys save ir savo gyvybes ir ateityje, kad tik mūsų Tėvynė būtų laisva, nepriklausoma ir laiminga.

Tegyvuoja vyriausias mūsų kariuomenės vadas Jo Ekscelencija Ponas Valstybės Prezidentas- Tegyvuoja garbingas Margio pulkas! Valio!

Telšių visuomenė sutinka Respublikos Prezidentą geležinkelių stotyje, vykstantį į Klaipėdą. Skautės įteikia gėles.
S. Narušio nuotr.

Išpūdingos vėliavos įteikimo iškilmės Margėnų pulke

Ne kartą jau yra buvusios vienokios ar kitokios iškilmės Klaipėdos įguloje, ar tai valstybinių ar tautinių švenčių proga, bet tokių gausių iškilmių, kurios buvo per šią pėstininkų Pilėnų Kunigaikščio Margio pulko šventę ir pulkui vėliavos įteikimo iškilmės — Klaipėdoje dar nėra buvę. Ne tik kad pulkas šventė savo metinę ir vėliavos įteikimo šventę, bet svarbu papaminėti, kad plačioji visuomenė ir Klaipėdos miesto gyventojai, sužinoję, kad į tą šventę rengiasi atvažiuoti Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, visi gausiai rengėsi ir iškilmingai jį sutiko.

Išvakarėse pulko kino salėje įvyko išpūdingos vėliavos prie koto prikallimo iškilmės. Iškilimėse dalyvavo III pėstininkų divizijos vadas brig. gen. Reklaitis, Įgulos viršininkas gen. št. plk. Lanskoronskis, Klaipėdos karo komendantas plk. Liormanas, Spaudos ir švietimo skyriaus viršininkas plk. Šarauskas, pulko karininkai, jų šeimos, kviestieji svečiai, viršilos, puskarininkiai ir kiekvieno dalinio po 1 tikrosios tarnybos kareivį.

Tos iškilmės dar buvo papildytos gražiomis Kunigaikštienės Birutės Karininkų Šeimų Moterų Draugijos Klaipėdos įgulos skyriaus 10-ties metų minėjimo iškilimėmis.

Rugsėjo 26 d. Klaipėdos miesto namai pasipuošė tautinėmis vėliavomis. Respublikos Prezidentas Antanas Smetona atvažiavo į Klaipėdos stotį atskiru traukiniu, lydimas krašto apsaugos ministerio brig. gen. Dirmanto, kariuomenės vado gen. št. plk. Raštikio, kariuomenės štabo viršininko gen. št. plk. Černiaus, gen. Nagevičiaus, Dr. Bielskaus, plk. ltn. Šliogerio ir ginklavimo valdybos viršininko plk. Dr. Lesausko, plk. ltn. Balsio ir kitų. Stotyje aukštuosius svečius sutiko Klaipėdos Krašto gubernatorius p. Kubilius, Seimelio pirmininkas p. Baldžius, III pėstininkų divizijos vadas brig. gen. Reklaitis, Įgulos Viršininkas gen. št. plk. Lanskoronskis, uosto pirmininkas inž. Sližys, Klaipėdos komendantas plk. Liormonas ir kiti. Stotyje mergaitės, skautės ir šaulės įteikė gėlių. Mieste prieš stotį vyr. miesto burmistras dr. Brindlingeris su gausia Klaipėdos miesto visuomene sutiko Tautos Vardą gražiais ir nuoširdžiais žodžiais, sveikindamas laimingai atvykusį. Po dr. Brindlingerio kalbos, miesto organizacijų atstovės Respublikos Prezidentui įteikė gėlių.

Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, lydimas aukštų viršininkų, per visą miestą mokyklų ir jaunimo organizacijų špaleriais nustatytomis gatvėmis nuvyko į gubernatūrą.

Prie per visą miestą špaleriais nusitiesusį ligi gubernatūros jaunimą buvo tiek prisirinkę publikos, kiek į gatves Klaipėdoje dar nėra buvę susirinkę. Po trumpo laiko visos organizacijos ir gausi visuomenė susirinko į pulko aikštę, kur pulkas buvo išrikiuotas pamaldoms.

11 val. atvykus Respublikos Prezidentui į iškilmių aikštę, įgulos viršininkas, 6 pėst. pulko vadas gen. št. plk. Lanskoronskis jį sutiko su raportu. Respublikos Prezidentui pasisveikinus su pulko kariais ir išsirikiavusiomis organizacijomis, prasidėjo pamaldos, kurias laikė vyr. kariuomenės kapelionas kun. Mironas, asistavo pulko kapelionas kun. Gronis ir kun. Jurkus. Per pamaldas buvo pašventinta pulko vėliava. Kapelionas

kun. Gronis po pamaldų pasakė gražų ir turiningą pulko šventės ir pulkui vėliavos įteikimo progą pamokslą. Po pamokslų Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, su aukštąja vadovybe ir vietine vyriausybe atėjo į pulko aikštę, kur krašto apsaugos ministeris brig. gen. Dirmantas paėmė pulko vėliavą ir Respublikos Prezidento adjutantas plk. ltn. Šliogeris perskaitė aktą, kuriuo pulkas apdovanojamas Vyčio Kryžiaus 3-čio laipsnio vėliava. Perskaičius aktą, Respublikos Prezidentas pasakė kalbą, kuri įdėta šio nr. pradžioje.

Baigęs kalbą Respublikos Prezidentas paėmė vėliavą iš krašto apsaugos ministerio ir įteikė ją pulko vadui gen. št. plk. Lanskoronskiui. Pulko vadas gen. št. plk. Lanskoronskis, gavęs vėliavą, tarė šiuos žodžius:

„Jūsų Ekscelencija pone Valstybės Prezidente ir mylimasis Tautos Vade. Savo ir pulko vardu, didžiai

Klaipėdos miesto vyr. burmistras Dr. Brindlingeris sveikina į Klaipėdą atvykusį Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną S. Narušio nuotr.

susijaudinęs dėkoju už pulkui suteiktą aukščiausią garbę — Vyčio Kryžiaus vėliavą. Mes pasižadame sekti pavyzdžiu tų, kurie skynė tautai kelią į laisvę, aukodami savo gyvybę, ir kurie savo krauju mums šią garbingąją vėliavą užtarnavo. Tamstai pašaukus mes tą pačią auką — mūsų gyvybę už mūsų tėvų žemę, jos laisvę ir garbę aukosime“.

Pulko vadas, baigęs savo žodį ir vėliavą perdavęs vėliauninkams, pats vėliavos priešaky apėjo visą pulką, vėliavą pastatė pulko priešakyje, ir prasidėjo paradas. Parado iškilimėse pulko kariai darė gerą išpūdį, nes prажygiavo gražia lygiuote ir tvirtu, vieningu žingsniu. Parade dalyvavo ir jūrininkų kuopa. Taip pat malonų išpūdį darė organizacijos: šaulių, atsargos karių, jaunalietuvių, žydų karių sąjungos Klaipėdos skyriaus, mokyklų, dirbtuvių ir fabriku bei kitų organizacijų cisenos, kurios užsitęsė gan ilgą laiką.

Po parado kareivinėse įvyko bendrį pietūs, kuriuose dalyvavo Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, krašto apsaugos ministeris brig. gen. Dirmantas, kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis, kariuomenės štabo viršininkas gen. št. plk. Černius, III p. divizijos vadas brig. gen. Reklaitis, brig. gen. Nagevi-

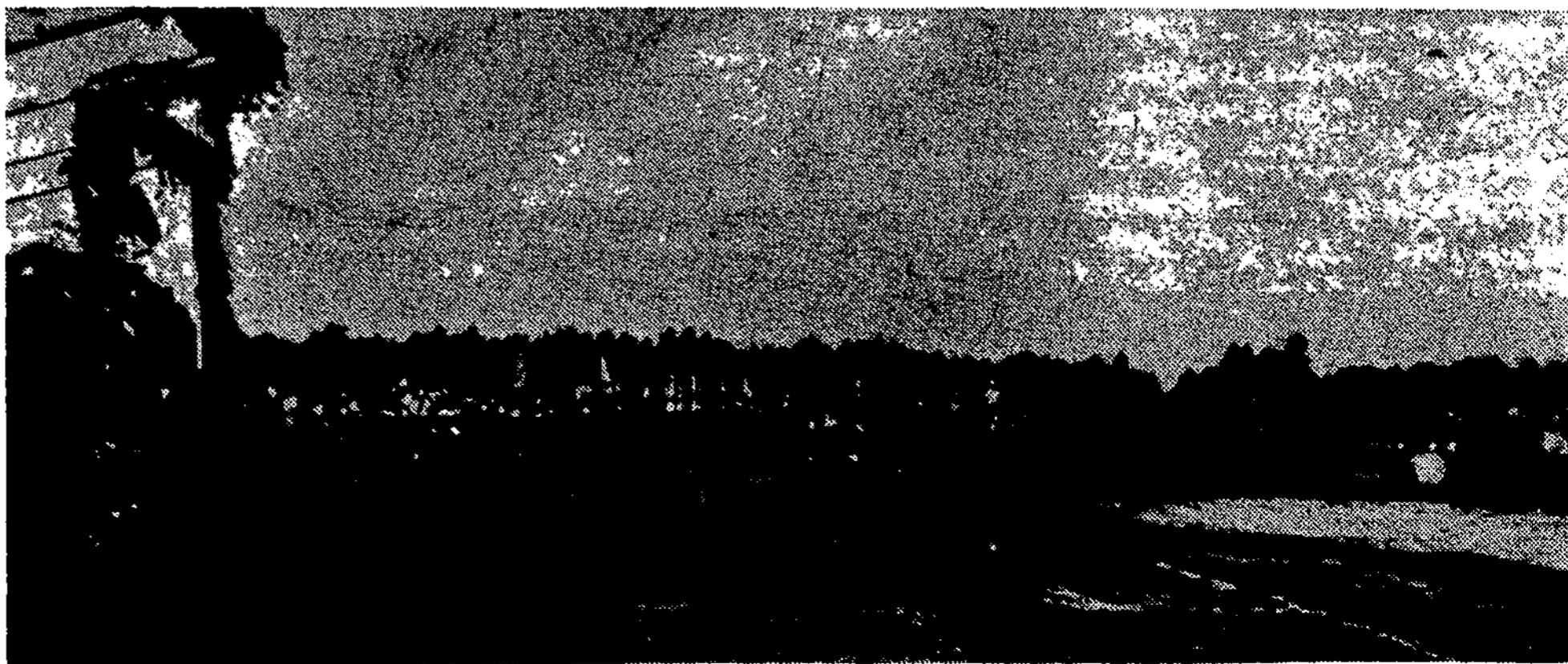

Pamaldų metu

čius, gen. Žukauskas, Seimelio pirmininkas P. Bal-
džius, Klaipėdos miesto vyr. burmistras p. Brindlinge-
ris, uosto pirmininkas, inž. Sližys, Burmistras Šulcas,
„Maisto“ Direktorius ats. plk. Grudzinskas, Vyr. kar.
kapelionas kun. Mironas, Prezidento kanceliarijos
viršininkas Dr. Bielskus, Prezidento asmens adjutantas
plk. ltn. Šliogeris, Spaudos ir švietimo skyriaus v-kas
plk. Šaraukas, Klaipėdos komendantas plk. Liormo-
nas, buv. 6 p. pulko vadai: ats. plk. Butkus ir ats. plk.
Tvaronas, visa eilė tarnavusių 6 p. pulke karininkų ir
atsargos karininkų, Klaipėdos valdžios įstaigų virši-
ninkai, pulko karininkai, ir pulko kariai.

Per pietus pulko vadas gen. št. plk. Lanskorons-
kis kreipėsi į Respublikos Prezidentą, dėkodamas už
suteiktą garbę atsilankant į pulko šventės iškilmes ir
už suteiktą Vyčio Kryžiaus vėliavą šiais žodžiais:

„Šiandien mums džiaugsminga, iškilminga diena.
Tą, ką svajojame, šiandien įgijome — įgijome mūsų
pulko vėliavą su šūkiu „Tau, tėvų žeme!“ Šiuo šūkiu
jau visa Lietuva prieš laisvės atgavimą gyveno. Ge-
riausi tautos sūnūs savo kaulus Sibire pūdė, šitais šū-
kiais ėjo visa ta inteligentų karta, kuri ištrėmimo gy-
veno, būrėsi ir rusuose ir čia Lietuvoje, paskelbtai lais-
vei apginti. Ir mūsų pulkas tuo pat šūkiu vedinas yra
ir savo įnašą į bendrą tautos lobį įdėjęs. Ir mūsų pulko
pirmtakūnai šią vėliavą
savo krauju Lietuvos
laukuose yra išpirkę. Vi-
siems tiems, kurie tais
keliais braidžiojom, ši
šventė yra seniai svajo-
ta. Kad nors ir post fak-
tum būtų įsteigta kuri
nors vėliava, kuri pri-
mintų apie tą buvusį pul-
ką. Ir štai atgimė ne tik
pulkas, bet, kariuomenės
vadovybei tarpininkau-
jant, buvo pripažinti se-
nosios mūsų gvardijos
nuopelnai ir šiandien ga-
vome tą vėliavą, apie ku-
rią galėjome tik svajoti.

6 pėst. pulkas iškilmės maršu

S. Narušio nuotr.

Ekscelencija Ponas Prezidente, nupie-
šėt mums mūsų karžygio paveikslą.
Bet ir visi tie, kurie gal pražilusiomis
galvomis bus, visi Tamstos nupieštą
kilnųjį karį seksime ir Tamstos įteik-
tuoju šūkiu vadovausimės. Mums ne-
bus kilnesnės aukos, kaip toji, kuri jau
mūsų pirmtakūnų atiduota mūsų tau-
tos ir žemės garbei ir šlovei. Pone Va-
de, Tamstai esame atsidavę ir mus pa-
šaukus savo galvas mokėsime pagul-
dyti. Už mūsų aukštąjį Svečią Valsty-
bės Galvą ir kilniausį Tautos Vadą su-
šuksim tris kart valio!“

Krašto apsaugos ministeris brig.
gen. Dirmantas savo kalboje pareiškė:

„Prieš trejetą metų Lietuvos vy-
riausybė, susirūpinusi svarbiausiais
gyvybiniais krašto saugumo reikalais,
nutarė atgaivinti kelis pulkus. Buvo
duoti įsakymai ir laikui bėgant jie įvyk-
dyti. Visų Lietuvos piliečių, o ypač ka-
rių, tarpe džiaugsmas dėl sustiprinimo

mūsų ginkluotų pajėgų buvo neapsakomas. Bet ne-
buvo progos oficialiai šiam džiaugsmui pasireikšti.
Šiandien ta proga atėjo. Iš to gausaus karių atvykimo
ir iš šių minių, kurios suplaukė į pulko aikštę, mes ma-
tome kaip gilus buvo šitas džiaugsmas. Ypatingai mus
čia atvykusius į Klaipėdą pradžiugino tos milžiniškos
minios jaunimo, kurios darniomis eilėmis pradefiliavo
pro savo Tautos Vadą. Kulminacinė iškilmių dalis
įvyko aikštėje, lauke. Tenai Jo Ekscelencija Respubli-
kos Prezidentas pasakė giliai reikšmingą kalbą apie vė-
liavą ir davė pulkui nurodymus ateičiai. Pulko Vadas
už save ir už visą pulką pasižadėjo tuos nurodymus
vykdyti. Mums lieka tikėtis, kad tas iš tikrųjų
būtų vykdoma. Abejonės nėra. Čia prie stalo man
lieka tikėtis prisidėti prie šito džiaugsmo ir pasveikinti
kaip dabartinį pulko vadą, taip ir buvusius pulko va-
dus, kurie, palaikydami ryšius su savo dalimi, malo-
nėjo čia atvykti, taip pat ir visus pulko karius su šita
didele džiaugsmo diena, su šituo dideliu atžymėjimu
senesnių nepriklausomybės karo laikų pulko nuopelnų.
Jūs gavote nepaprastą vėliavą — Vyčio Kryžiaus vė-
liavą. Aš turiu palinkėti, kad prie tos vėliavos ateityje
dar prisidėtų gražių įnašų kaspinių. Taigi, sveikinu vy-

S. Narušio nuotr.

Iš 6 p. Pilėnų kun. Margio pulko vėliavos įteikimo iškilnių

S. Narušio nuotr. ir mont.

riausybės ir savo vardu ir linkiu, kad tie pasižadėjimai taikos ir ypač karo metu, jeigu reikėtų, būtų tiksliai vykdomi. Mes čia esame kariai, todėl ilgai kalbėti netenka. Kariui jo vadas, jo viršininkas yra viskas. Todėl savo žodį baigdamas, kviečiu visus čia susirinkusius mūsų ginkluotų pajėgų Vyriausiam Vadui Jo Ekscelen-

cijai Respublikos Prezidentui džiaugsmingai ir energingai suukti tris kart valio!"

Klaipėdos Krašto gubernatorius p. Kubilius savo kalboje pažymėjo: „Laiminga ta šeima, kurios nariai gali susirinkti visi krūvon savo tėvų akivaizdoje, kad pasiguostų ir aptartų savo šeimos reikalus. Dar lai-

mingesniais jaučiasi valstybės, tautos šeimos nariai, kurie drauge su savo Tautos Vadu, su savo Valstybės Seimo Tėvu, susirenka tam, kad švęstų savo karių šventę, pasidžiaugtų savo tautos sūnų laimėjimais ir jų praeities garbingais žygiais.

Šiandien kaip tik čia, mūsų pamiltame pajūrio mieste Klaipėdoje, ir yra ta mūsų tautos šeimos šventė, kai Tamsta, mūsų Tautos Tėve, pirmasis ir dabartinis Valstybės Prezidentas, mūsų pirmasis savanoris-kūrėjas ir mūsų šio krašto pirmasis gubernatorius atsilankei, kad įteiktum 6-jo pėst. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulkui garbingą Vyčio Kryžiaus vėliavą. Tai yra didelis įvykis, garbinga diena visų pirma pulkui, o taip pat lygiai yra didelė šventė ir šiam miestui ir visam kraštui.

Aš nuoširdžiai sveikinu mūsų Tautos Vadą, nuoširdžiai sveikinu 6-jo pėst. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulko vadą, p. p. karininkus ir visus karius, tiek dabar tarnaujančius, tiek ir tarnavusius ir užtarnavusius Vyčio Kryžiaus garbingą vėliavą ir linkiu, kad ta vėliava pulkui visuomet būtų kelrodžiu ir skatintų garbingiems žygiams, tiek taikos, tiek ir karo metu.

Leisk man, mūsų Tautos Vade, padėkoti už atvykimą, už dalyvavimą šiose išskilmėse ir už suteikimą progos drauge su Tamsta bendrai mums pabūti. Tamstos darbai, Tamstos teisėtumo meilė ir broliško gyvenimo žygiai mums yra ir visuomet bus sektinu pavyzdžiu.

Telaimina Aukščiausias Tamstos žygius mūsų Tautos ir Tėvynės labui ilgiausius metus“.

Toliau kalbėjo kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis. Jo kalbą dedame atskirai.

Seimelio pirmininkas p. Baldžius trumpai bet nuoširdžiai dėkojo Tautos Vadui už atsilankymą: „Aš turiu garbę akivaizdoje visų čia susirinkusių pasveikinti krašto vardu mūsų mylimąjį Tautos Vadą, kurio pasiryžimu ir atsidėjimu lietuvių tauta ekonomiškai ir politiškai pasiekė šitą gerbūvį, kurį mes dabar gyvename. Aš linkiu, kad Tautos Vadui būtų lemta sveikam daug metų tvirta ranka laikyti Lietuvos vairą. Turime garbę šią ypatingą šventę švęsti, kuri ir pulkui ne taip dažnai atsikartoja, tai yra — vėliavos įteikimo šventę. Gerbiamieji, mes turėjome tokioje ar kitokioje kariuomenėje tarnauti ir žinome, koks garbingas dalykas kariui yra vėliava. Jis ją yra pasiryžęs ginti savo gyvybe. Kuris šio pasiryžimo neturi, tas yra išdavikas ne tik savo vėliavos, bet visos tautos. Aš vėlyčiau, kad ypač tas mūsų gerbiamas pulkas nuo šitokių karių būtų visuomet ateityje apgintas. Aš atvirkščiai linkiu, kad šitas pulkas susidėtų iš karių, kurie pasiryžę yra savo gyvybę pašvęsti šitai vėliavai ir šita vėliava plisnotų į garbingą ateitį šitam garbingam pulkui, ginant lietuvių tautos nepriklausomybę“.

Po Seimelio pirmininko kalbos kalbėjo Klaipėdos miesto vyr. burmistras dr. Brindlingeris, taip pat nuoširdžiai dėkodamas Respublikos Prezidentui už atsilankymą į Klaipėdos miestą ir 6 pėstininkų pulkui, gavusiam garbingai užtarnautą vėliavą.

Toliau Respublikos Prezidentas Antanas Smetona pasakė ilgą ir nuoširdžią kalbą, plačiai nušviesdamas 6 pėst. pulko istorijos bruožus ir Klaipėdos Krašto buitį. Be to, dėkojo už gražų, nuoširdų sutikimą ir priėmimą ir už čia pasakytas kalbas ir jau pareikštus linkėjimus.

III pėst. divizijos vadas brig. gen. Reklaitis savo kalboje tarp kitko pabrėžė: „Vieni pirmųjų pulko karių

6-to pėst. Pilėnų Kun. Margio pulko vėliavos įteikimo aktas

Pasirėmęs Lietuvos valstybės ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymu (3 Vyr. Žin. Nr. 343 ir 563) ir krašto apsaugos ministerio teikimu (š. m. birželio mėn. 8 d. raštas 2300), apdovanoju 6-ji pėst. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulką Vyčio Kryžiaus ordino 3-jo laipsnio vėliava už tai, kad Lietuvos nepriklausomybės kovų metu, pulkas savo didvyriškais žygiais yra garbingai pasižymėjęs kovose atvaduojuojant prieš okupuotas tėvų žemes.

Kaunas, 1937 metų birželio mėn. 10 d.

A. SMETONA
Respublikos Prezidentas

DIRMANTAS
Brigados generolas inžinierius
Krašto Apsaugos Ministeris

jau ramiai ilsisi šitoje žemėlėje kautynių laukuose, antrieji, savo pareigą atlikę, užleido vietą kitiems karininkams. Tad, brangūs margėnai, jums tenka didi garbė, bet ir atsakinga pareiga saugoti šią vėliavą, pulko garbės, pulko vieningumo simbolį. Linkiu, kad jūsų tarpe visada gyvuotų dvasia tų margėnų, kurie tą vėliavą kovos laukuose jau užtarnavo. Spieskitės po ją, ugdykite narsumo, pasiryžimo, pasiaukojimo jausmus, o šios kilnios dorybės, sujungtos su moderniniais, įgudusių rankų valdomais, ginklais bus tikriausias laidas įgyvendinti jūsų vėliavos šūkį — Tau, tėvų žeme!; bus kilniausias atsidėjimas ir prisirišimo pareiškimas Jo Ekscelencijai Ponui Valstybės Prezidentui ir Aukščiausiajam Kariuomenės Vadui, atsidėjimas vyriausybei ir kariuomenės vadovybei. Visada atminkite, kad šią vėliavą gavote iš paties Valstybės Prezidento rankų, iš Aukščiausio Kariuomenės Vado, to Vado, kuris pirmas siuntė pulkus į kautynes dėl tautos laisvės, kurio vadovybėje ta laisvė iškovota, ir kuris šiandien laimingai veda tautą į gražią, skaisčią ateitį. Jo Ekscelencijos Pono Respublikos Prezidento garbei kviečiu visus margėnus ir jų svečius dar kartą sušukti garsų valio!“

Apie 17 val. pasibaigus pietums, įgulos viršininkas gen. št. plk. Lanskoronskis pranešė, kad yra gauta visa eilė sveikinimų telegramomis, o taip pat esą dar norinčių šventės proga kalbėti, bet kadangi Respublikos Prezidentas skubėjo važiuoti Kaunan, dėl stokos laiko sveikinimai ir kalbos nebuvo pasakytos.

Taip nuoširdžioje nuotaikoje buvo baigti pietūs. Klaipėdos Krašto Gubernatorius p. Kubilius Respublikos Prezidentą, krašto atstovus ir eilę aukštųjų karininkų pasikvietė kavai į gubernatūrą. Tuo metu pulko sporto aikštėje įvyko pulko sporto valanda. Teko pastebėti, kad Klaipėdos įgulos kariai mėgsta sportą, nes toje srityje yra gerai pasirengę. Sporto žiūrėti buvo susirinkę tūkstančiai žiūrovų.

Nors nebuvo iš anksto žinomas Respublikos Prezidento išvažiavimo laikas, bet prie stoties laukė daug žmonių. Respublikos Prezidentui atvažiavus prie stoties publika šaukė valio! Pasisveikinęs stotyje su garbės sargyba, Tautos Vadas nuoširdžiai atsisveikino su gubernatorium p. Kubiliu, Seimelio pirmininku p. Baldžium, vyr. miesto burmistru dr. Brindlingeriu, Divizijos vadu brig. gen. Reklaičiu, Įgulos viršininku ir

Sveikinimai 6 p. Pilėnų Kun. Margio pulkui

Metinės šventės ir pulkui Vyčio Kryžiaus ordeno vėliavos įteikimo proga, su kavalerijos dalimis širdingai sveikinu Tamstą ir pulko karius.

Brigados generolas Tallat-Kelpša, Kavalerijos Viršininkas

Dėl ligos negalėdamas asmeniškai atvykti, sveikinu Jus kartu su visais margiečiais. Džiaugiuos su visais margiečiais. Džiaugiuos didžiosios pulko šventės proga.

Brigados generolas Vitkauskas, Pėstininkų Inspektorius

Didžiai gerbiamas pone pulkininke, negalėdamas atvykti į Tamstos pulko iškilmes, širdingai dėkoju už kvietimą ir visos Karo Mokyklos ir savo vardu linkiu pulkui ir Tamstai gražiausios kloties.

Brigados generolas Musteikis, Karo Mokyklos Viršininkas

Vyčio Kryžiaus Ordino vėliavos įteikimo iškilnių proga širdingai sveikinu Tamstą, pone pulkininke ir visus pulko karius.

3 dragūnų Geležinio Vilko pulkas linki margėnams geležinės ištvermės ir garbingų žygių kovojant po Vyčio Kryžiaus vėliava Lietuvos garbei ir gerovei.

Valio garbingi margėnai!

Gen. št. pulkininkas ltn. Reklaitis, 3 dragūnų G. V. pulko Vadas

Vyčio Kryžiaus vėliavos įteikimo šventės proga Šaulių Sąjungos vardu nuoširdžiai sveikinu garbingą nepriklausomybės kovų dalyvį Kunigaikščio Margio pulką ir linkiu gražiausios sėkmės budint mūsų pajūrio sargyboje.

Pulkininkas Saladžius, Šaulių S-gos Vadas

Sveikinu Jus ir Jūsų pulką atgimusį lietuviškame pajūryje, įgijus kovos vėliavą Lietuvai ir jos garbei ginti.

J. Navakas

Savo ir skyriaus vardu sveikinu 6 pėstininkų Pilėnų Kunigaikščio Margio pulko Vadą ir kareivius jų didžios šventės proga.

Gen. št. pulkininkas ltn. Šova, III-jo Skyriaus Viršininkas

Teikitės, garbingieji margiečiai, priimti nuoširdžius sveikinimo žodžius Jūsų nepaprastos šventės proga.

Jūsų šventė yra kartu ir mūsų visų pirmtakūnų šventė — džiaugsmo diena.

Garbingoji Vyčio Kryžiaus vėliava tebūna Jums simboliu stiprybės ir pasiaukojimo ateities žygiams, padėti įvykdyti tautos troškimus.

Margietis, Nepriklausomybės kovų dalyvis, plk. ltn. Stapulionis

Ponas Pulkininke! Teikitės priimti mano širdingiausių sveikinimus ir linkėjimus Jums ir margiečiams Vyčio Kryžiaus Ordino vėliavos pulkui įteikimo proga.

Su aukšta pagarba Ats. plk. K. Jackevičius

Savo ir pulko karių vardu sveikinu Tamstą pulkui vėliavos įteikimo proga.

Plk. Butkevičius

Du kart atgimusiems ir garbingai Lietuvos laisvės sargyboje budintiems margiečiams Ilgiausių Metų.

Gen. št. pulkininkas Zaskėvičius

Pulko ryžtingumo ir ištvermės simbolį Tamstai priimant iš Tautos Vado rankų, nuoširdžiai linkiu Tamstai ir visai Tamstos vadovaujamai karių šeimai aukščiausios palaimos visuose žygiuose mūsų brangiame lietuviškame pajūryje.

Kunigas Leieris

XX-toji Klaipėdos Krašto Šaulių rinktinė nuoširdžiai sveikina 6-ji pėstininkų Pilėnų Kunigaikščio Margio pulką Vyčio Kryžiaus ordino 3-jo laipsnio vėliavos apdovanojimo proga ir linki pulkui ištvermės, susibūrus po savo garbinga Vyčio Kryžiaus ordino vėliava, tvirtai stovėti mūsų pajūryje Lietuvos Nepriklausomybės sargyboje ir ateity kovose, atvauduojant mūsų brangią sostinę Vilnių, gausių didvyriškų žygių.

Pulkininkas Liormonas, Šaulių Rinktinės Tarybos Pirmininkas ir Vadas, Klaipėdos Krašto Komendantas. Tarybos nariai: Vanagaitis, atsarg. plk. Grudzinskas, M. Mačernis, J. Lebartas, A. Rimdžius, Jonas Juodvazis ir Kapitonas Janušonis, Rinktinės vado padėjėjas

Ypatingai gražius adresus su pasveikinimais atsiuntė Skautai ir šauliai. Skautų sveikinimas taip skamba: „Dievui, Tėvynei, Artimui! Pajūrio skautai ir skautės pilnomis džiaugsmo ir pagarbos širdimis sveikiname 6-ji pėst. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulką, pulko vadą, karininkus ir visus karius, šiandien iš Tautos Vado rankų iškilmingai įgijusius Vyties Kryžiaus vėliavą.

Lenkdami galvas prieš tuos žygius ir laimėjimus, kuriuos narsaus pulko kariai, nesigailėdami savo kraujo ir gyvybių, garbingai vykdė ties Jėznu — Punia 1919 mt. II. 11—14, Ilūkšte — Dauguva 1919. IX. 26—29, Nedzinge — Perloja 1920. X. 4—5. ir Smailiais — Striečiškiu 1923. II. 18—23 ir savo brangia kraujo auka iškovojo Tėvynei Lietuvai gyvybę, laisvę ir garbę, mes su skautišku nuoširdumu linkime, kad naujoji vėliava pulko karių širdyse įrašytų visus lietuvius žavintį Kunigaikščio Margio narsumą ir pasiaukojimą.

Mes giliai tikime, kad pavojaus trimitui pašaukus, 6 pėst. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulko Vyties Kryžiaus vėliava pirmoji eis į žygį ir žygius į priekį, žymėdama kelią didžiųjų ir garbingųjų laimėjimų gairėmis. Visad budime!

Pajūrio skautės ir skautai: Pasktn. L. Žemgulienė, Skaučių Tuntininkė, Vyr. skilt. B. Kapliauskaitė, Tunto adjutantė, Skautų tuntininkas s. v. pasktn. A. Grudzinskas ir sktn. R. Stankūnas.

Be šių sveikinimų dar buvo atsiųsta visa eilė atskirų asmenų sveikinimai, kt. buvusių margiečių, atsargos karininkų ir atsargos kareivių, įvairių organizacijų, ir t.t.

Būdingą pasveikinimą atsiuntė „Santara“. Ji toms kilnioms iškilmėms prisiminti pulkui padovanojo bronzinį elnį, kaip mūsų pajūrio simbolį, kuriame buvo išgraviruota: 6-to pėst. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulkui vėliavos įteikimo šventės proga „Santara“, Klaipėda, 1937 mt. rugsėjo mėn. 26 d.“

kitais aukštais viršininkais. Traukiniui sujudėjus, stoties perone skambėjo galingi garsai valio! Taip Tautos vadas ir aukštieji svečiai paliko Klaipėdos miestą ir jo įgulą. Aukštiesiems svečiams išvažiavus, pulkas tęsė toliau šventės programą Klaipėdos valstybės teatro rūmuose. 22 val. Viktorijos viešbutyje įvyko rautas, kuriame dalyvavo kviesti pulko svečiai, pulko karininkai ir jų svečiai.

Negalima nepažymėti to visuomenės prisirišimo prie visų mylimo Tautos Vado Antano Smetonos, kurį jam rodė ir ši kartą važiuojant į Klaipėdą įgulos iškilmės. Kur tik sužinojo apie J. Ekscelencijos atvykimą, visur stotyse tuoj pasipuošė tautinėmis vėliavomis ir gausiai susirinkusi stotyse publika praleido pravažiuo-

jantį traukinį. Šiauliuose didžiausia publikos minia su gėlėmis laukė Tautos Vado stoties perone. Nors ir skubėta į Klaipėdą, bet vis dėlto Respublikos Prezidentas šiauliškiams ir telšiškiams padarė džiaugsmą, išlipdamas į peroną ir pasisveikindamas su jo laukusiais. Šaulės ir mergaitės Tautos Vadui įteikė gražių gėlių. Taip pat ir kitose stotyse buvo susirinkę daug publikos, bet dėl laiko stokos negalėta sustoti.

Vakare, apie 23 val., Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, lydimas aukštųjų viršininkų, grįžo į Kauną, kur stotyje sutiko įgulos viršininkas div. gen. Adamkavičius ir įgulos komendantas plk. Talevičius.

Mjr. S. Narušis

Nukautieji ir mirusieji 6 pėst. pulko kariai

Kareiviai: Adomaitis Jonas, Anauka Antanas, Ančiūnas Adomas, vyr. pusk. Andrijauskas Jonas, kareivis Arkušauskas Stasys, grandinis Atkočiūnas Jurgis, kareivis Augustis Stasys.

Kareiviai: Bakauskas Povilas, Balinskas Balys, Bačiūnas Antanas, Baltrušaitis Jurgis, Bartuškevičius Juozas, vyr. pusk. Bartkevičius Juozas, kareiviai: Batarūnas Antanas, Bauža Jonas, Bartuška Vincas, būrininkas Baziliauskas Antanas, kareiviai: Bendarinas Petras, Besigirskis Jonas, Berneikis Stasys, Bernotas Domas, Bičionis Juozas, Bizgiolas Tadas, Blinstrubas Juozas, Bružaitis Gustavas, vyr. pusk. Butvinskas Kazys.

Kareiviai: Certavičius Juozas, Ciperis Albinas, Cibulskis Petras, jaun. pusk. Čaplikas Vincas, kareiviai: Čekauskas Petras, Čapas Jonas, Čerala Antanas, Čereška Jonas, Čikas Stasys, Čirpa Juozas.

Kareiviai: Davainis Vincas, Daugirdas Juozas, Daukšys Vincas, Degužis Boliūnas, Demenis Vincas, Dermeikis Stasys, Didvalis Jonas, Drevinskas Klemensas, Dulinskas Jonas, Dočiūnas Augustas.

Kareiviai: Furmanavičius Matas, Formanavičius Antanas.

Kareiviai: Garkauskas Petras, Gečiauskas Jonas, Gečionis Juozas, Geldauskas Jonas, Gerdauskas Pranas, Gečiūnas Juozas, Ginkus Antanas, Gerdijauskas Pranas, Goldbergas Boruchas, Grabauskas Mikas, Grinkevičius Jonas, Grinevičius Jonas.

Vyr. pusk. Ilinskas Vincas, kareiviai: Ivanauskas Stasys, Jankas Jonas, Jočys Antanas, Jančauskas Antanas, Janulevičius Jonas, Jakūbaitis Stasys, Jončeris Kostas, Jonikas Jonas, Jutkevičius Juozas, Juravičius Ignas, Jurčiukonis Petras, Jermanavičius Motiejus.

Kareivis Kabelka Juozas, kapitonas Kairiūnas Jonas, kareiviai: Kairaitis Antanas, Kalašinskas Vincas, naujokas Kaminskas Vincas, kareiviai: Karpauskas Juozas, Kartuškevičius Juozas, Katilius Juozas, Kavaliauskas Juozas, Černiauskas Povilas Ilinskas Vincas, Kirčėnas Petras, Kliūga Karolis, Kontvainis Vincas, Kriauba Povilas, Kreivaitis Juozas Kučinskas Stasys, jaun. pusk. Kruštaponis Jurgis, kareiviai: Krušniauskas Povilas, Krušinskas Antanas, Krupštaitis Pranas, Kukleris Stasys, lt. Kukleris Jonas, kareiviai: Kulikauskas Juozas, Kulikauskas Vincas, Kulk Etve, Kurulis Antanas.

Kareiviai: Leita Jonas, Leterskis Antanas, Lendauskas Juozas, Leudanskis Juozapas, Liuterskis Jonas.

Kareiviai: Mackabuckis Neselis, Makaravičius Juozas, Maliauskas Kostas, sanit. Markūnas Stasys, kareiviai: Martišius Antanas, Maželis Aleksas, Matonas Liudvikas, Matiras Liudvikas, Mirkevičius Pranas, Mikna Vincas, Mikalionis Vincas, Mikulevičius Vladas, Mileris Jonas, Milišius Petras, Minka Petras, Miliauskas Justinas, Misevičius Feliksas, Močkevičius Pranas, auklėtinis Nacevičius Vytautas, kareiviai: Naruševičius Petras, Nenortas Pranas, Nomberkas Izakas, Norkus Jonas, Norkūnas Jonas, Norkus Juozas,

Kareiviai: Pabrieža Jurgis, Pabrieža Julius, Pabriežis Julijonas, Pačkauskas Juozas, Paplauskas Pijus, jaun. pusk. Paškus Petras, kareiviai: Paulaka Juozas, Pečiukaitis Juozas, naujokas Petrauskas Jonas, kareiviai: Petravičius Juozas, Petrauskas Petras, Petronis Petras, Plavinskas Jonas, Polderis Petras, Poškus Viktoras, Povilauskas Stasys, Povilaitis Vincas, Požera Juozas, Puidokas Stasys, Pridokas Stasys, Pumelis Alijošius, kareiviai: Ragauskas Domininkas, Rakauskas Povilas, Ramnauskas Antanas, Ramanauskas Kazys, Ramanauskas Juozas, Raslauskas Kazys, raštininkas Reinoravičius Aleksandras, kareiviai: Remeika Kazys, Remeika Leonas, Rinkevičius Pranas, Ramanauskas Juozas, Romcis Andrius, Ručis Petras, Rudaitis Jurgis, Rumševičius Juozas,

Kareiviai: Sabas Kazys, Sadzevičius Bonifacas, Sidabras Vladas, Šinokaitis Juozas, Slavinskas Petras, Snieška Pranas, Smedžiūnas Povilas, v. san. p. Stakonis Povilas, kareiviai: Stanišauskas Liūdas, Stebuliauskas Petras, Stonis Mykolas, Steliovas Gregorijus, Staškevičius Jonas, Stravinskas Vladas, Strazdas Juozas, Strolis Antanas, Suzalskas Isaakas.

Kareiviai: Šakalinskas Bronius (Pranas), Šatrauskas Juozas, Šapauskas Jurgis, eduikis Vladas, Šidiškis Antanas, Šiurskus Tamošius, Škliarauskis Mikelis, Šliuževičius Andrius, Šmigelskis Adolfas, vaba (Svarba) Leonas.

Kareivis Tamolevičius Motiejus.

Kareivis Urbonas Jonas.

Kareiviai: Vaičaitis Pranas, Vaizgirdas Alfonsas, Valaitis Jonas, Večkys Jonas, Venckus (Vencus) Kazys, Vengšas Bronimas, Vydūnas Juozas, Viykaitis Jurgis.

Naujokas Zavistanavičius Juozas, jaun. pusk. Zemana-
vičius Aleksas, kareivis Zalba Tadas.

Kareiviai: Žilinskas Petras, Žilinskas Jonas, Žekas Pranas ir vyr. pusk. Zemanauskas Aleksas.

Iš viso 215 karių.

6 pėst. pulko kariai — Vyčio Kryžiaus kavalieriai

KARININKAI

(Laipsniai yra pasižymėjimo dienos)

Pulkininkai: Butkus Jurgis, Tvaronas Pranas.

Majorai: Sinkevičius Alfonsas, Mackevičius Kazys, Barkauskas Juozas, Ignatavičius Pilypas, Stapulionis Antanas, Svila Aleksandras.

Kapitonai: Kairiūnas Jonas, Songinas Henrikas, Žukauskas Liūdas, Soltanas Ponteleimonas, Ignatavičius Jonas, Kemigsteteris Jurgis.

Vyr. leitenantai: Lanskoronskis Juozas, Golgermanas Vasylius, Banevičius Kazys, Andriūnaitis Jonas, Baniulis Alfonsas, Buragas Vytautas, Kukta Tomas, Tūgaudas Liūdas, Rumša Zigmus.

Leitenantai: Šimkus Aleksandras, Kuklierius Jonas, Lukoševičius Petras.

KAREIVIAI

Viršilos: Kazlauskas Domininkas, Bortkevičius Juozas, Jurgila Vincas, Beniulis Vincas, Kybartas Augustinas, Šukys Antanas, Orentas Jonas, Vičas Antanas, Žitinevičius Gabrielius, Sakalauskas Pranas, Daukšys Jonas, Prakevičius Jonas, Žemaitis Juozas, Plaušinitis Antanas, Povilonis Jurgis, Jokūbaitis Aleksandras, Tamošaitis Ignas, Račinskas Jurgis, Bajerūnas Aleksas, Peteraitis Andrius.

Puskarininkai: Benešiūnas Vincas, Baziliauskas Antanas, Januškaitis Juozas, Maciulevičius Juozas, Sabakonis Stasys, Šimkevičius Vincas, Stankevičius Bronius, Praugauskas Mykolas, Ramošauskas Jonas, Maulys Antanas, Rinkevičius Adomas, Tancas Pranas, Butvinskas Kazys, j. rašt. Juškys Antanas.

Skyrininkai: Gruzinskas Antanas, Mortūzas Juozas, Samatauskas Petras, Dabašinskas Antanas, Pocenga Jurgis, Vekeris Vincas, Bartininkas Alfonsas, Keršauskas Stasys, Kerušauskas Jonas, Čekanaivičius Juozas, Šližys Jurgis, Grandiniai: Atkočiūnas Jurgis, Oržukauskas Stasys, Gu-

davičius Vincas, Alešiūnas Boliūnas, Kačenauskas Adolfas, Žylis Jonas, Kazlauskas Pranas, Cimolauskas Juozas, Vasiliauskas Kazys, Padelakis Juozas, Bendorius Petras.

Eiliniai: Plačinskas Juozas, Jurgėla Antanas, Pipcinavičius Ignas, Šukaitis Vincas, Kasperaitis Pranas, Bendinskas Juozas, Kriščiūnas Kazys, Abcentas Juozas, Kapčinskas Juozas, Čižauskas Justinas, Vityauskas Antanas, Požera Mykolas, Kubilius Antanas, Gudaitis Vincas, Jurgilas Jonas, Juškaitis Matas, Benzevičius Jurgis, Šemis Vincas, Stankevičius Kazys, Kazakevičius Adomas, Menžickas Juozas, Riauba Vincas, Pašukinis Ignas, Žaldoris Petras, Pauliukevičius Juozas, Paskaitis Andrius, šventoraitis Antanas, Ulevičius Juozas, Labašauskas Juozas, Poderis Antanas, Šidiškis Antanas, Stankevičius Vincas, Šokolinskas Pranas, Grabauskas Vincas, Bielinocka Pranas, Kuzmickas Stasys, Staugvilis Kasperas, Furmanavičius Motiejus, Beirūnas Antanas, Lesickas Simas, Vibutas Jonas, Žemaitis Jonas, Paltanavičius Saliamonas, Smilgaitis Jonas, Jesaitis Vincas, Tamoševičius Antanas, Stankevičius Florijonas, Baltrušaitis Jurgis, Mušketas Jonas, Tamulevičius Motiejus, Dogilius Adomas, Astasevičius Antanas, Ramanauskas Zigmus, Vaičius Kazys, Macevičius Vincas, Simonaitis Kazys, Aleknavičius Antanas, Kapčinskas Jonas, Aleksandravičius Jurgis, Miknevičius Kazys, Bernatavičius Bronius, Silickas Ipolitas, Petrikėnas Antanas, Vitkauskas Petras, Badaitis Antanas, Vaišnora Vincas, Mykolaitis Justas, Genys Stasys, Jakštys Antanas, Staugaitis Jonas, Dobilas Kazys, Pakarklis Jonas, Petravičius Juozas, Klimaitis Antanas, Ašmonas Antanas, Mazūras Pranas, Žigaitis Povilas, Gulbinas Juozas, Žičiūnas Kazys, Giedraitis Antanas, Čepranas Kazys, Beržinskas Juozas, Averkinas Jofimas, Raudys Antanas, Paulauskas Stasys, Šibirskis Adomas, Mažeika Jonas, Augustinas Antanas, Kybartas Antanas, Savukynas Juozas, Strikauskas Augustas, Traškauskas Vytautas, Budavičius Jonas, Bražys Pranas, Sinkevičius Isakas, Brazas Aleksandras, Veiveris Antanas, Taranauskas Antanas, Ardinskas Jonas,

Puskarininkis Juozas Širvaitis

Smarkiai dundėjo Lietuvos padangė 1919 m. pavasarį. Nerimaujančios motinos žvelgė liepsnojančių frontų linkui, savo ilgu palaimos žvilgsniu skrodė nepermatomus tolius. Žaliuojančiais lapais puošėsi kiekvienas medelis, švelniai glostė praeinančių savanorių, kuris čia užklydo kilnios pareigos skatinamas, savo tėvų žemę pamilęs ir dabar ją pasiryžęs ginti. Ginti visomis jėgomis, negailint sveikatos, viliojančios jaunystės, nors ir mirti reikėtų, nors kiekviena graži pavasario diena galėjo nešti kapą. . . Slinks amžiai, galvotrūkčiais skris gyvenimas, ir savanorių didvyrių pavyzdžiai kas kartą ryškiau švies ateinančioms kartoms, skatins gyventi garbingais žygiais.

Šiandien dar turime daugelį ano laiko savanorių. Jų vieni dar jauni, gyvenimu dega, kiti, metų naštos prislėgti, sensta. Tačiau nė vieno veide nematyti nusivylimo šešėlių, nors daugeliui ir skurdžiai tenka gyventi, nors prakaituotas kiekvienas duonos kąsnis.

Teko neseniai išsipasakoti su vienu, jau kiek pagyvenusiu savanoriu, ats. pusk. Juozu Širvaičiu. Jis, vos grįžęs iš fronto, stojo į šaulių gretas ir ligi šio laiko tebėra šaulys. Paprasto milo šauliška uniforma, griežti, matyti jau daug matę, veido bruožai.

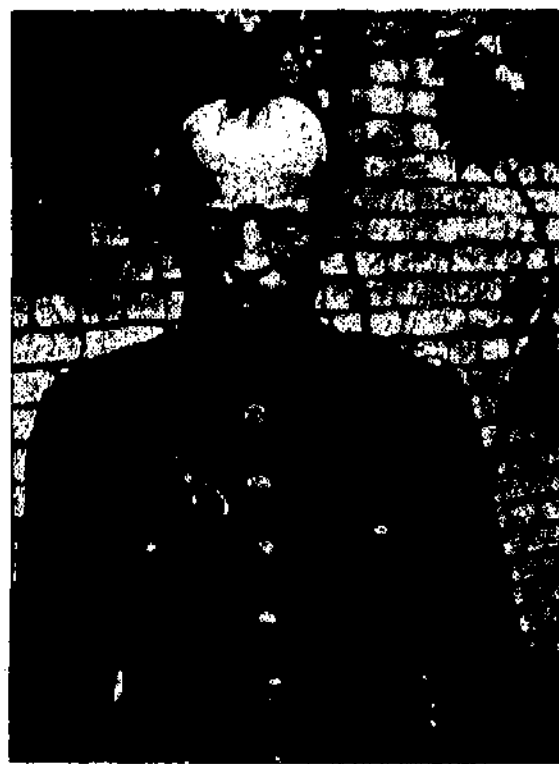
— Lietuvos nepriklausomybės pirmaisiais kūrimosi metais tarnavau lietuvių milicijoje, — pradėjo pasakoti savo atsiminimus Širvaitis. Et, gal ten ir būčiau likęs, bet tas mano neramus būdas. Matau — kiti eina savanoriais, kodėl man neiti? Tiesa, prie rusų taip pat buvau šauktas kariuomenėn, bet iš jos išsisukau — gavau „baltą bilietą“. Visai kas kita buvo sava lietuviška kariuomenė. Taip pareinu kartą namo ir sakau žmonai: „Stosiu į savanorius“. Nežinia, ką žmona galvojo, bet, matyti, jai buvo gaila. Įtikinau, kad viskas gali baigtis gerai, kad ir mudviejų ateitis pasidarys šviesesnė. Netrukus po to sprendimo atsidūriau A. Pamenunės puskarininkių mokykloje ir ją baigiau 1919 m. balandžio 22 d.

Dabar prasideda nuolatinio trunkymosi laikai. Lietuvių kariuomenės maža. Frontai ilgi, reikia daug vadų sugebėjimo ir tikrai narsių karių, kad galėtų visur tvirtai atremti priešų puolimus. Pirmiausiai išvykstu į Kaišiadoris, iš čia siunčia į Kėdainius. Pasiikiame Subačių, kur įvyko pirmasis mano kovos krikštas. Buvo taip: netoliese miestelio susitikome priešų būrį. Ilgai negalvojęs, surikau „valio“ ir su keliais kareiviais puolėme priešą. Netrukus pasimatė svetimi ir kerštingi veidai. Nenusigandau. „Laikykimės, vyručiai“ — sušukau, o čia pat pro ausis pradėjo zvimbti kulkos. Priešo kulkosvaidis taip pat prabilo, bet, nutaikęs gerą momentą, nutildžiau. Tai buvo mano krikštui gera dovana. Netrukus mes jį išbandėme. Spyna veikė gerai, ir jo vamzdis pradėjo spiaudyti serijas šovinių prieš linkui“.

Šioje apylinkėje Širvaičiui teko atlikti ir kitų darbų. Vieną naktį su kitu kareiviu Širvaitį pasiuntė iš-

sprogdinti Kupiškio ruožė geležinkelį. Ėjo tyliai, bet staiga pasigirdo žingsniai. Tai buvo priešų patruliai. Juos sumaniai aplenkė ir atsidūrė prie geležinkelio linijos. Čia pirmą kartą Širvaičiui tenka padaryti sprogdinimą, bet jo ranka nesudrebėjo. Padėjo sprogstama medžiaga, pritaisė degtuvą ir padegė. Skubiai pasitraukę užgirdo didžiulį trenksmą. Vadinasi, uždavinys buvo atliktas.

Po kiek laiko Širvaitį paskyrė kuopos ūkvedžiu. Dabar jam nebuvo būtinos pareigos dalyvauti eilinėse kautynėse, bet jis, kiek tik galėdamas, drauge dalyvauja su kitais. Daugiausia siūlosi eiti žvalgybon, kur ne kartą teko stipriai susišaudyti.

Širvaitis prisimena ir juokingų atsitikimų iš anų neramių laikų. Pavyzdžiui, perėjus latvių sieną, Paberžiuose, su kitu draugu Tekoriumi, Širvaitis išėjo žvalgybon. Priėjo geležinkelio liniją. Lygioje vietoje iš tolo matosi stotis. O sto-

tyje vaikšto kažin koki kariai. „Nepažįstame, ir gana“, — pasakoja Širvaitis. Tik žiūrime, ateina pylimu darbininkas. Kažin koks rusas. Mes tuoju klausiamo, koki ten žmonės stotyje. Darbininkas išsigando. Nieko, esą, nematęs, nieko nežinąs. Imame jį drauge. Neina. Tuomet aš pasirausiau savo kuprinėje, susirandu džiovinto sūrio gabalą ir duodu jam. To net akys sublizgėjo. Greitai pradėjo kramtyti, graužti, o mes vėl pasiūlėme jam drauge keliauti į stotį. Dabar anas rusas nė kiek nebijojo ir pareiškė, kad „dešimčia mirčių nemirsi, o nuo vienos neišsisuksi“. Atėję į stotį, turėjome gerokai juoko — stotis buvo paimta lietuvių. . .

Prie Dauguvos krantų teko apsikasti. Dešinyse sparnas dažnai susiremia su lenkais. Kokia buvo lenkų būklė ir kaip jie laikėsi savo „fanaberijos“, matyti iš šio atsitikimo.

Lietuvių maistas buvo visą laiką geras. Buvo derlingas ruduo ir ypačiai daug buvo vaisių. Duonos taip pat užtekavo. Atliekamą duoną kareiviai kraudavę ant apkasų. Tai pamatydavo lenkai, ir duona juos labiau suviliodavo nei koks laimėjimas. Neiškęsdavo lenkai. Ateina koks nors jų kareivis ir žiūri į duoną. Taip lietuviai ima ir paklausia: „Na, kaip jūsų maistas? Geras?“. Lenkelis, nors čia pat varvina seilę, išdidžiai pakelia galvą ir pareiškia: „Oo, turime užtektinai biskvitų, papirosų, cigarų. . .“ ir godžiai žiūri į sudžiūvusią duoną, sukrautą ant apkaso. Mes tik nusijuokdavome. O kai jos pasiūlydavome, lenkas nežinodavo kaip ir besilankstyti.

Karo Technikos dalių metinė šventė

Kaip praėjusio „Kario“ nr. žinutėje buvo paminėta, rugsėjo 22 d. Karo technikos dalys Kauno, Radviliškio ir Klaipėdos įgulose gražiai ir iškilmingai atšventė savo metinių sukaktuvų šventę.

Radviliškio įgulos iškilmėse dalyvavo krašto ap-

Karo Technikos v-kas brig. gen. Popeliučka

saugos ministeris brig. gen. Dirmantas, Karo technikos viršininkas brig. gen. Popeliučka, vyriausias kariuomenės kapelionas kun. Mironas ir III pėstininkų divizijos vadas brig. gen. Reklaitis. 10 val. prasidėjo pamaldos, kurias laikė pats vyriausias kariuomenės kapelionas kun. Mironas ir atliko naujų kareivinių pašventinimo apeigas. Po pamaldų vyr. kapel. kun. Mironas kariams pasakė gražų šventei pritaikytą pamoks-

Vėliau išvyksta į Šeduvą. Iš Šeduvos — į bermontininkų frontą. Čia Širvaitis pereina į taip vadinamąjį mirties būrį. Šio būrio paskirtis būdavo žvalgyti ir atlikti kitus pavojingus uždavinius. Prasideda nauji veiksmai prieš bermontininkus. Mirties būriui tekdavo išvykti žvalgybon vienam, kartais vienam kautis, visiškai neturint jokių ryšių su batalionu. Vieną kartą, perėjus Gudelių kaimą (Šiaulių apskr.), kelyje pasimatė kareiviai. Širvaitis ir 5 kareiviai siunčiami pažiūrėti, kieno ten kareiviai. Jie prisiartino per 400 m ir paleido kelias salves. Anie sumišo. Ta proga buvo paimta į belaisvę 10 kareivių, 8 gurguolės vežimai, 4 kulkosvaidžiai ir daug karabinų.

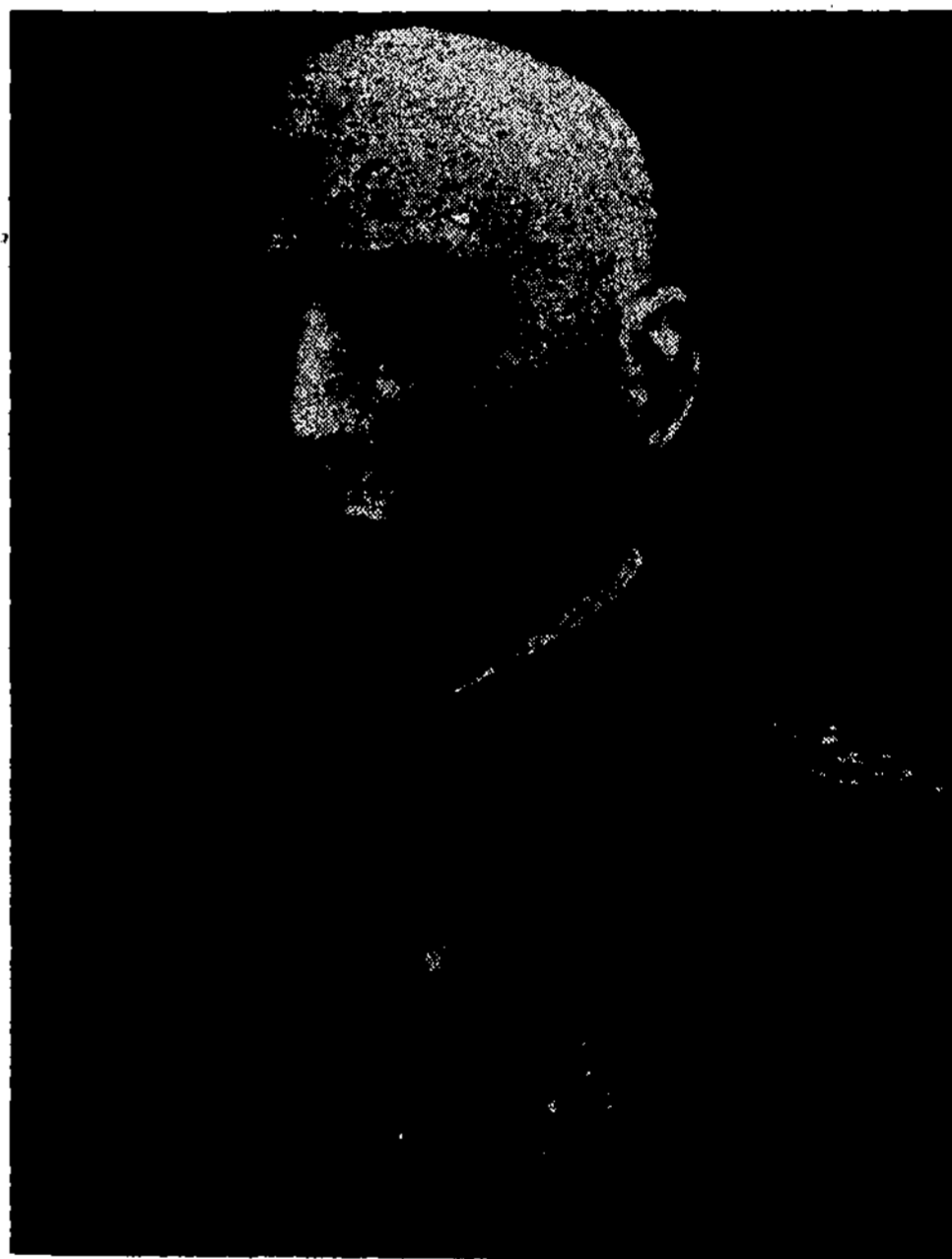
Širvaičiui, kaip vyresniajam, teko daug kur vadovauti. Būdamas energingas, griežtas ir patvarus, kiekvieną savo sumanytąjį arba viršininkų paskirtąjį uždavinį atlikdavo nepaprastu tikslumu. Pasitaikydavo kri-

lą, pažymėdamas, kad lietuviškosios kareivinės daug kuo skiriasi nuo buvusiųjų kareivinių.

Po pamokslo krašto apsaugos ministeris brig. gen. Dirmantas pasakė turiningą kalbą. Po krašto apsaugos ministerio itin nuoširdžios ir turiningos kalbos buvo sugriežtas Tautos himnas. Jo E. Respublikos Prezidentui Antanui Smetonai radviliškėčių sušukta galingas „valio!“

Po to įvyko Radviliškio įgulos technikos dalių paradas, kuriame tų dalių kariai pro vyriausybę ir gausiai susirinkusius svečius gražiai ir išpūdingai pražygiavo. Kiekvienam žiūrovui darė išpūdzio, kad technikos dalys netik gerai pasirengusios savo specialybėje, bet jų bendrai aukštas lygis ir rikiuotės srityje.

Paradui pasibaigus, įvyko bendri pietūs, kurių metu krašto apsaugos ministeris brig. gen. Dirmantas ir

Karo Technikos štabo v-kas plk. Kutka

tiškų momentų, kada iš tikrųjų galėdavo išgelbėti tik tvirta valia ir pasiryžimas.

Gyventojų tarpe, kaip pasakoja Širvaitis, lietuviai kariai būdavo laukiami. Taip kartą jam teko vadovauti būriui ir išgaudyti Joniškyje bei jo apylinkėse siaučiančius bermontininkų šalininkus rusus, kurie daug blogybių pridarydavę gyventojams. Išvyko. Einant per vieną kaimą vienas ūkininkas buvo surengęs talką, ir buvo pagaminti puikūs pusryčiai darbininkams. Pamatęs lietuvių kareivius tuojau paprašė pavalgyti. Ir grįžtant drauge su 20 suimtųjų, lietuvius tas pats ūkininkas vėl pakvietė užkasti.

Juozas Širvaitis už pasižymėjimus ir žygius dalyvaujant nepriklausomybės karuose apdovanotas Vyčio kryžiumi III l. I rūš., savanorio kūrėjo ir nepriklausomybės medaliais. Dabar jis gyvena netoli Aukštosios Panemunės, gana nepasiturinčiai, su savo nedidele šeima.

J. A.

karo technikos viršininkas brig. gen. Popeliučka pasakė turiningas kalbas, pažymėdami karių geras pastangas ir palinkėdami radviliškiesiems ir toliau tęsti vieningą ir nuoširdų darbą. Taip nuoširdžioje nuotaike papietavus, aukštuosius ir vietinius svečius dar gražiai nuteikė kariai, savo gerai pasirengtais įvairiais sporto pratimais ir meniškąją dalimi (karių dainų chorų, solo, monologais, dialogais ir deklamacijomis).

15 val. 30 m. karininkų ramovėje įvyko kava, kurioje dalyvavo ir aukštieji svečiai.

Tuo pačiu metu iškilmės vyko Klaipėdos ir Kauno įgulų technikos dalyse. Kaune pamaldas laikė technikos dalių kapelionas kun. dr. Česaitis. Po pamaldų buvo perskaitytas Karo technikos viršininko brig. gen. Popeliučkos sveikinimas. Be to, dar kalbėjo karo technikos štabo viršininkas plk. Kutka. Po to įvyko visų Kauno įgulos technikos dalių bendras paradas. Paradą priėmė karo technikos štabo viršininkas plk. Kutka. Po parado dalys išsiskirstė į savo nuolatines vietas

Ryšų bataliono vadas plk. ltn. Vitkauskas

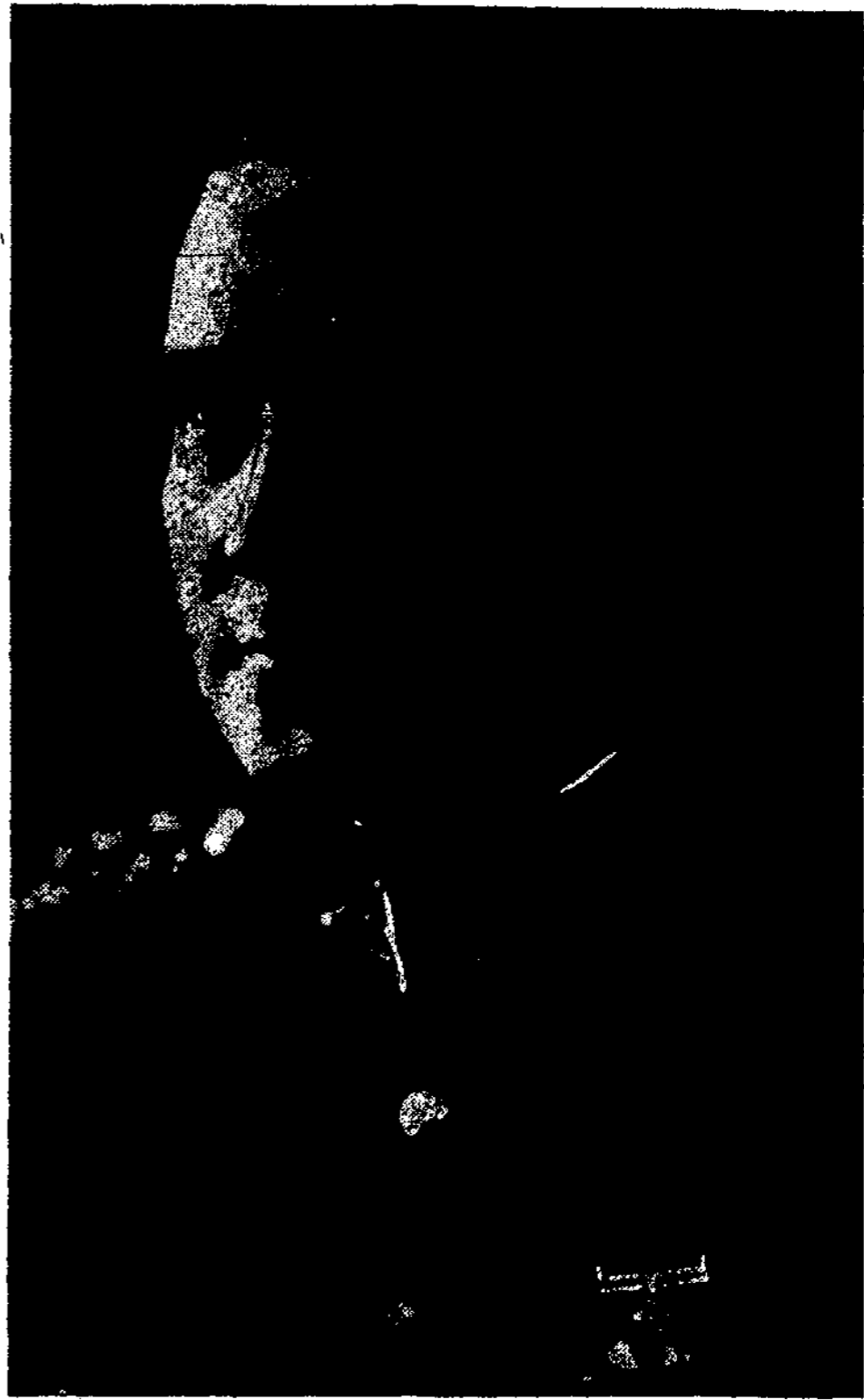
bendrų pietų. Per pietus dalių vadai šventės proga pasakė atitinkamas kalbas. Šventė tiek auto rinktinėje, tiek ryšių ir inžinerijos batalionuose praėjo rimtoje ir nuoširdžioje nuotaike. Gražiai ir turiningai buvo prarastos ir meninės programos dalys, nes technikos dalių karių chorai yra ir plačiai Lietuvos visuomenei gerai žinomi ir ne kartą yra pasirodę radiofone per kariuomenės pusvalandžius. Negalima nepastebėti, kad paskutiniiais metais karo technikos dalyse yra visur pastebėta didelė pažanga tiek priemonių gausumu, tiek ir geru pasirengimu, o taip pat ir tinkamu darbo atlikimu poligone ir kariuomenės manevruose. Ten kariuomenės dalys džiaugėsi technikos dalių pagalba ir tinkamu bendradarbiavimu.

Visiems gerai suprantama, kokių skaudžių pasėkų šiais moderniaisiais technikos atžvilgiu laikais karo metu galėtų turėti tos kariuomenės, kurių karo technikos dalių būtų silpnas pasirengimas. Tad mūsų karo

technikos dalių pastebimas progresas gali tik džiuginti ne tik kiekvieną karį, bet ir kiekvieną pilietį.

Technikos dalims švenčiant savo metinę šventę, įvairių ginklų rūšių kariai gali maloniai prisiminti ir šventės proga nuoširdžiai technikams palinkėti kaip bendradarbiams poligone, maneruose ir kituose lauko praktikos darbuose, kurie įvairiose srityse gausiai ir nuoširdžiai padeda.

S. N.

1-mo inž. bataliono vadas plk. ltn. Grigaliūnas

Rugsėjo 22-oji Auto Rinktinėje

Auto Rinktinė ir kitos technikos dalys rugsėjo 22 d. šventė metinę šventę.

Išaušo gražus rudens rytas. Iš pat ryto kiekvienas karys pasipuošė išeiginiais rūbais ir laukė dienos iškilmų.

Pasigirsta komanda: „Baik taisyti“! Ateina Rinktinės vadas. Nuaidi sutartinis ir griausmingas — „Sveiks Tamsta“. Nuvykome į aikštę, kur kartu su kitomis technikos dalimis išklausėme pamaldų.

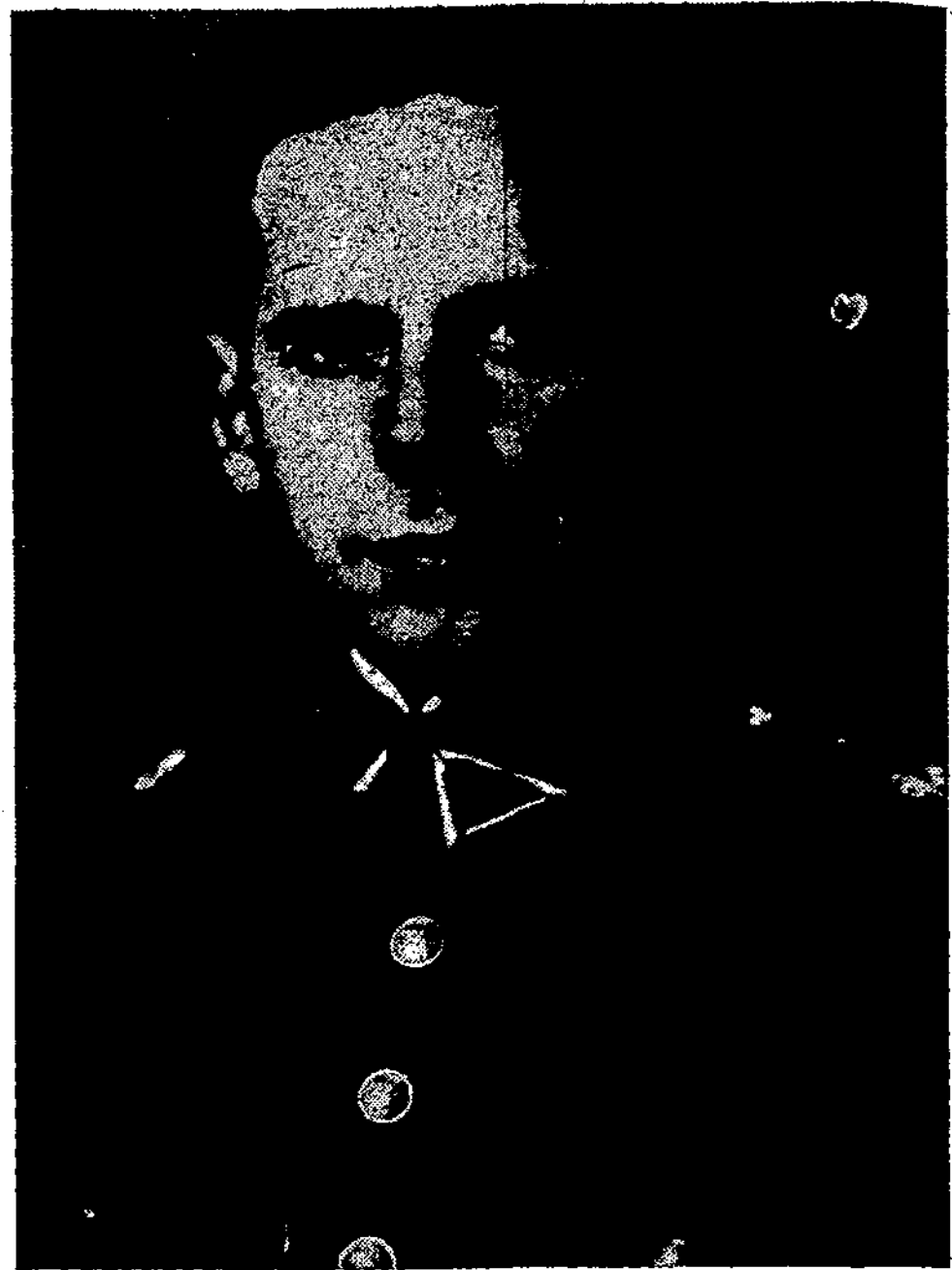
Po pamaldų pulk. Kutka tarė sveikinimo žodį Karo Technikos viršininko vardu. Po to Tautos himnas sustiprina visų karių pasiryžimą, būti savo tautai gerais ištikimais sūnumis. Nuaidėjo aidas griausmingo valio už mūsų vyr. ginkluotų pajėgų viršininką J. E. Respublikos Prezidentą A. Smetoną ir karo vadovybę.

Oficialioji šventės dalis baigiama iškilmės maršu. Daug kam teko pražygiuoti pro estradą dar tik pirmą kartą. Ir čia kiekvieno kario ištikimas, pilnas pasiryžimo ir energijos žvilgsnis sveikina savo viršininkus ir svečius.

Pasibaigus iškilmėms, Auto Rinktinės šeima su sa-

Šarv. Rinktinės vadas gen. št. plk. ltn. Sidabras

2-ro inž. bataliono vadas plk. ltn. Baubliauskas

vo vadovybe sėdo prie bendro stalo pietums. Pietų metu rinktinės vadas plk. ltn. Babickas savo kalboje priminė kariams dalinio kūrimosi pradžia ir sąlygas. Paaikėjo kaip sunku buvo sukurti pirmuosius auto padalinius. Trūko pinigų, šoferių, specialistų, mechanikų ir mašinų. Suorganizuoti šoferiai buvo daugiausiai tarnavę svetimose rusų arba bermontininkų eilėse žmonės. Savų žmonių buvo maža. Degamos ir tepamos medžiagos taip pat nebuvo. Tačiau gerų organizatorių dėka, kad ir tokiose sąlygose pasiseka suorganizuoti susisiekimo ir transporto priemonės.

Tik vėliau buvo išleista savų paruoštų žmonių: šoferių ir motociklistų, kurie tik baigę mokslą, turėjo stoti į kovą su priešais. Ir štai jaunos jėgos, naujai įgautos žinios ir specialybė buvo vispusiškai pritaikinti pratikoje — kovoje dėl nepriklausomybės.

Šiandien Auto Rinktinė gali jau didžiulis turėdama daug gerai paruoštų specialistų. Daugelis jos parengtų šoferių tarnauja šiandien visuomenei, vežiodami keleivius vienu ar kitu ruožu. Tai yra praktika ir įgytų žinių pakartojimas. Kilus reikalui, jos vispusiškai bus pritaikintos ir panaudotos krašto gerovei.

J. R.

Pamaldos Radviliškio iguloje

Auto rinktinės vadas plk. ltn. Babickas

„Prezidento Smetonos“ karo laivo vadas jūrų kpt. Kaškelis

Gyvenamų vietų gynimas

„Stambesnės, patvaresnių pastatų gyvenamosios vietos, net ir artilerijos sudaužytos, slepia nuo priešo sekimo, nuo jo ugnies. Priešingai, vienkiemiai, ypač žymesnieji, paprastai pritraukia priešo artilerijos ugnį ir menkai nuo jos tesaugoja. Stiprius atsparos mazgus galima įrengti mūriniuose pastatuose...“ (iš „Pėstininkų statuto“ P-51).

Kaimas, miestelis arba atskirų gyvenviečių grupė, jeigu numatomoje gintis vietovėje patogiai išdėstyti, puolančiajam sudarys kietą riešutą. Todėl tokiais atvejais kaimas imamas į pagrindinę gynimosi poziciją.

Mūriniai ir stiprūs mediniai pastatai pridengia gynėjus nuo priešo kulnų, drauge sudaro patogias sąlygas veikti iš pasalų, staigiai puolant smulkius priešo dalinius, išibrovusius į gynimosi poziciją. Žvalgų patrulei arba šiaip smulkiam daliniui, atskirai veikiančiam ir norinčiam sudaryti priešui staigmeną, pakanka užimti kaimo arba atskiros gyvenvietės pakraštį ir sukurti jį staigia ugnimi. Kaimo giluma duos galimumo nematomai pasitraukti, jei priešas puola didesnėmis jėgomis. Jeigu ir priešininkas veikia smulkiais daliniais, reikia laikytis griežtos ugnies drausmės, t. y., nešaudyti atskirais šūviais. Ginantysis turi akylai sekti priešininko veiklą: pav., leisti jam įeiti į kaimą ir paimiti į nelaisvę arba sunaikinti drausminga ir staigia ugnimi.

Norėdami kaimą, miestelį arba gyvenviečių grupę ginti ilgesnį laiką, turime prisiminti priešo artilerijos galimumus; artilerijai kaimo pakraštys sudaro gerą ir aiškų taikinį, todėl ginantis, paprastai, saugos daliniai išdėstomi žymiai atokiau prieš kaimą. Jeigu tas padaryti vietovėje neįmanoma, tuomet gynimosi pozicijos riba vedama kaimo bei miestelio viduryje. Kaimo bei miestelio viduryje, paprastai paliekamas rezervas, kuris sudaro viso gynimosi svorį. Priešas, puldamas gyvenvietę, turi išvystyti dideles pastangas ir kovoti su mažomis ginančiojo pajėgomis. Čia ir yra gyvenamųjų

Lengvųjų tankų paradas karo technikos dalių šventės proga

Karo Technikos dalių pamaldos Kaune

viėtų gynimo prasmė. Rengiant gyvenvietės gynimuisi, pirmiausiai reikia turėti galvoje tai, kad puolantysis negalėtų ją lengvai pereiti arba perbėgti. Norint, sukliudyti lengvą priešo perėjimą, reikia sudaryti kaip galima daugiau vietos kliūčių — barikadų. Visos gyvenvietės gatvės turi būti uždarytos barikadomis, padarytomis iš parankios medžiagos; medžių, malkų, rakandų ir t. t. Esant laiko, barikados kaip ir kiekviena gynimosi pozicija turi būti nuolat tobulinamos.

Dabartiniais laikais barikados turi būti įrengtos taip, kad turėtų atsparumo ir prieš šarvuotus automobilius ar tankus, nes tai yra puolančiojo pramušamoji jėga. Barikados turi būti saugomos savo ugnimi, kad puolantysis nenubaustas negalėtų jų pašalinti. Tam tikslui prieš barikadas kasami gilūs grioviai ir tinkamai maskuojami; šarvuotas automobilis ar tankas, norėdamas sugriauti barikadas, gali patekti į tokį griovį ir, negalėdamas greitai iš jo išlipti, gali būti gynėjų sėkmingai apmėtytas rankinėmis granatomis bei apšaudytas jų taiklia ugnimi.

Barikados turi būti taip įrengtos, kad puolantysis jų negalėtų lengvai apeiti ir kad negalėtų jų gynėjų užklupti iš užnugario. Visi priėjimai ir aplinkiniai keliai į barikadas, turi būti patikrinti, t. y., uždaryti.

Gyvenvietės gynėjai neturi būti gatvėse, bet užimti patogius gynimuisi pastatus, prie barikadų palikdami reikalingiausią gynėjų skaičių. Iš pastatų bei namų langų, be to, geresnis matomumas ir sekimas. Užimant pastatus bei namus, reikia atminti, kad gynė-

Karo Technikos v-kas brig. gen. Popeliučka apeina išsirikiavusias Karo Technikos dalis

jai gali būti staiga užklupti nematant, todėl reikia turėti apsaugą prievartų ir durų. Puolantysis, be abejo, ieškos būdų, kaip lengviau likviduoti tokius atsparos lizdus, žvalgydamas jų galimas prieigas bei įėjimus.

Automatinių ginklų tiksliam išnaudojimui ugniavietės parenkamos su geresniu matomumu ir platesniu šaudymo plotu, pav., išilginių gatvių

šaudymui. Naudinga priešininkui leisti įeiti gatvės gilumon ir tuomet sutikti staigia automatinių ginklų ugnimi, kad pasitraukdamas turėtų išbūti ilgesnį laiką automatinių priemonių ugnyje.

Krašto apsaugos ministeris brig. gen. Dirmantas, lydimas Karo Technikos v-ko, III pėst. div. vado, vyr. kariuom. kapeliono, šarvuočių rinktinės vado ir kitų, vyksta apžiūrėti naujųjų kareivinių

Labai naudingas ir veiklus ginklas gyvenviečių gynime yra rankinė granata, nes šiose kautynėse dažnai veikiama iš artimų atstumų. Rankinės granatos svaidomos už barikadų esamų gynėjų iš įvairių ir patogaus padėčių.

Užimtuose gynimuisi namuose turi būti parengta viskas, kas tik gynimuisi reikalinga. Be geram gynimuisi reikalingos šaudmenų atsargos, namuose turi būti parengtas vanduo, kad gaisrui ištikus jis būtų vietoje.

Rezervai paliekami namuose, turinčiuose daugybę gerų išėjimų ir tokiose vietose, iš kur būtų galima greitai atvykti norimomis kryptimis; rezervai turi būti apsaugoti nuo priešo sekimo iš oro.

Į gyvenviečių kautynes įtraukiami ir lėktuvai, bombarduodami iš oro degamomis bei dujinėmis bombomis. Todėl gynėjai turi iš anksto susirūpinti priešlėktuvine apsauga. Tam tikslui statomi kulkosvaidžiai gyvenviečių stoguose.

Dėl lenkų „žygdarbių“

1928 m. lapkričio 7 d. Lietuvos ir Lenkijos vyriausybės atstovai Karaliaučiuje pasirašė susitarimą, kuriuo „abi susitariančios šalys suteiks žemių savininkams, kurių žemes perkerta administracijos linija, ir kitiems asmenims, turintiems teisės ir teisėto titulo naudotis šiomis žemėmis, galimumo jas eksploatuoti“. Tai yra pagrindinė susitarimo prasmė. Toliau šiame susitarime surašyti įvairūs nuostatai, administracijos linijos perėjimo tvarka ir kitos susitarimo vykdymo techniškos sąlygos. Netrukus susitarimas abiejų kraštų vyriausybių buvo patvirtintas ir jis pradėjo veikti. Kelis metus susitarimas iš abiejų pusių buvo vykdomas be priekaištų, o kilusieji neaiškumai reikalingų administracijos organų buvo tuojau išaiškunami ir pašalinami. Lietuva susitarimą tvarkingai vykdo ir ligšiol. Tačiau Lenkija paskutiniaisiais metais bando sudaryti sunkumų prie administracijos linijos gyvenantiems ūkininkams, kad jie negalėtų tinkamai apdirbti laukus ir suvalyti derlių, esantį okupuotame krašte. Kai kuriems paadministracijos gyventojams net siūlė perkirstus ūkius likviduoti, bauginami, kad kitais metais neduos leidimų juos dirbti.

Lenkai nuėjo dar toliau. Jau šių metų pradžioje Utenos apskr., ties Linkmenų miesteliu jie buvo sulaužę administracijos liniją, tačiau po pasitarimų tarp mūsų ir lenkų aukštesnių valdžios organų, visas lenkų sargybos sauvaliavimas buvo atstatytas. Neseniai panašus lenkų sargybinių sauvaliavimas buvo Seinų—Lazdijų bare. Čia administracijos linija eina Galadusio ežeru ir perkerta jame esančią Beviršių salą. Toje saloje jokių gairių, pažymintį administracijos liniją, nėra, yra tik mūsų ir lenkų sargybinių išmintas takas. Beviršių saloje šieną, paprastai, nusiimdavo mūsų pusėje gyvenantieji ūkininkai. Jie ir šiais metais saloje priplovė apie 40 centnerių šieno. Tačiau rugpiūčio 23 d. mūsų pasienio policija, tikrindama administracijos liniją, pastebėjo, kad visas šienas jau dingęs, o pėdsakai rodo, jog jis visas buvo pervežtas į lenkų valdomą pusę. Po kelių dienų mūsų policininkai saloje pastebėjo, kad lenkai joje sukasė naujų kapčių ir pastatė gairių, kai kur net ligi 80 metrų į mūsų pusę. Mūsų policininkai lenkų taip sauvališkai išvestą administracijos liniją panaikino. Rugpiūčio 30 d. mūsų policininkai vėl tikrino administracijos liniją. Antros sargybos viršininkas Pranas Laucius ir policininkas Vladas Stankevičius saloje rado du lenkų sargybinius. Bematant iš krūmų iššoko dar šeši lenkų kareiviai, o jų seržantas lenkiškai sukomandavo: „Rankas aukštyn, šaudyt!“ Sargybos viršininkas Pr. Laucius suskubo pasitraukti, o policininką Vl. Stankevičių lenkų kareiviai suėmė. Tą pačią dieną mūsų policijos V rajono viršininkas pareikalavo, kad policininkas būtų paleistas, bet lenkai atsisakė. Tada buvo kreiptasi į jų aukštesnes įstaigas ir, pagaliau, Seinų apskrities viršininkas raštu pakvietė Seinų storastą atvykti prie administracijos linijos ir čia visą reikalą išaiškinti. Seinų storasta numatytu laiku

neatvyko ir po kelių dienų pranešė, kad jis atvykti atsisakęs tol, kol lenkų teismas išspręs Vl. Stankevičiaus bylą. Tada Seinų apskrities viršininkas dar kartą raštu kreipėsi į Suvalkų storastą, jam smulkiau išdėstydamas reikalą ir kviesdamas galimai greičiau susitikti toje pačioje Beviršių saloje. Susitikimas įvyko rugsėjo 14 d., bet pageidaujimų vaisių nedavė ir lenkai sumintojo mūsų policininko nepaleido. Šiomis dienomis įvyko Vl. Stankevičiaus byla. Lenkų teismas jį pripažino kaltu „už sienos perėjimą su ginklais ir apranga“ ir nubaudė kalėti ligi spalio 2 d.

Taip maždaug atrodo pastarojo incidento eiga. Dabar įdomu pažiūrėti, kaip į visa tai reaguoja lenkai ir kaip jie teisinasi. Lenkų spauda ir Vilniaus radiofonas, be kito ko, nurodo, kad lenkai smerkia visokią smurtą, nežiūrint net to, ar ginamoji riba esanti teisėta ar ne. Girdi, savaimė suprantama, jog nėra normalu, jeigu blogai informuoti lenkų kareiviai savo poelgiais kelia skandalus, kurie prieš lenkus nustato visą pasaulį. Žinoma, savo pasiteisinimuose, kaip ir reikėjo laukti, lenkai mėgina kaltinti mūsų pasienio sargybinius, tik tas kaltinimas yra labai menkas ir jokiais faktais nepagrįstas. Čia daugiau kalbama ne apie patį incidentą, bet bendrai apie mūsų krašte esančias nuotaikas lenkų atžvilgiu. Tarp kita ko, lenkų pasiteisinimuose sakoma, kad Lenkijoje niekur neskelbiami šūkių prieš Lietuvą ir nesą pas juos jokio palinkimo į bet kokias avantiūras. Dėl šių lenkų pasiteisinimų, kurie pilni daugiau bendrų posakių ir apie incidentą konkrečiau venčiau kalbėti, galima pasakyti, kad, priešingai, lenkai visados buvo ir yra palinkę į tamsias avantiūras. Šiam mūsų teigimui patvirtinti pakaks priminti tik Zeligovskijadą. Argi tai ne avantiūra? Dėl to lenkams čia save rodyti avies kailyje nevertėtų, ypač atminus, kad panašių incidentų administracijos linijos ruože lenkai buvo išprovokavę ir daugiau. Ir pastarasis incidentas, kurio metu lenkų buvo pavartoti net smurto veiksmai, dar kartą ryškiai parodo, ko yra verti lenkų žodžiai ir jų tarptautiniai pasižadėjimai.

Mūsų pasienio sargybinių prie Galadusio ežero, kur lenkai pagrobė pas. pol. Stankevičių

lėktuvine apsauga. Tam tikslui statomi kulkosvaidžiai gyvenviečių stoguose.

Priešui įsibrovus į gyvenvietę naktį, reikia tuojau išnaudoti jo nesusiorientavimą ir staigiu priešpuolimu įnešti šamyšį į jo eiles ir nublokšti jį atgal.

Drąsa, staigumas ir atkaklumas dažnai šiuo atveju nugali ir priešininko persvarą.

M. S.

Lauko kabelio linijų statymo ir nuėmimo darbai

1. Bendrieji nurodymai

Linijų statymas turi būti apgalvotas ir greitas. Linijos turi būti taip statomos, kad jose neįvyktų gedimų.

Pasirenkant linijai kryptį, reikia laikytis šių pagrindinių taisyklių:

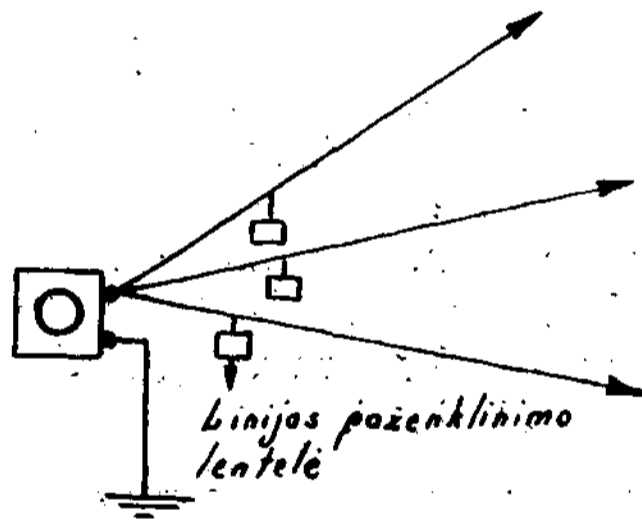
- numatyti linijai tinkamiausią ir kiek galima trumpiausią kelią,
- numatyti atramas, esančias vietoje,
- apgyventas ir sunkiai pereinamas vietas stengtis aplenkti,
- užtikrinti prie linijos geras prieigas,
- pagal žemėlapi nustatyti, kokios kliūtys gali pasitaikyti linijas statant ir nuspręsti, kaip ir kokių papildomų priemonių reikės paieškoti kliūtims pašalinti.

2. Statymo pradžia

Pradedant statyti vienlaidę liniją, reikia kabelio galą prijungti prie vieno telefono aparato gnybto, o kitą gnybtą išžeminti. Jei linija dvilaidė, tai vienas laidas jungiamas prie gnybto La, kitas — prie Lb.

Netoli aparato kabelį reikia pritvirtinti prie kokio nors pastovaus daikto. Prie linijos turi būti palikta lentelė su linijos pavadinimu. Kiekviena linija turi būti įjungta į atskirą telefono aparatą arba komutatorių.

Tačiau, esant telefono aparatų trūkumui, kelios linijos gali būti prijungtos prie vieno telefono aparato (br. 1).

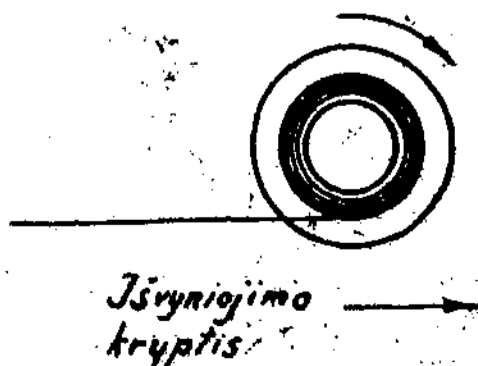

Brėž. 1

Nuvedus liniją į kitą stotį, ji jungiama prie telefono aparato taip pat, kaip ir pirmojoje stotyje.

3. Kabelio išvyniojimas

Kabelis išvyniojamas tam reikalui skirtais įrankiais. Išvyniojant, reikia eiti tąja atramų puse, kurioje kabelis turi būti iškeltas. Kabelis turi būti išvyniojamas lygiai ir be jokių kilpų. Tokiu būdu išvengiama susinarpiojimų ir gedimų. Taip pat reikia vengti kabelio susitikimų su aštriais daiktais, pav., akmenimis, stiklu ir tokiais daiktais, kurie gali pagadinti jo apypynę ir izoliaciją.

Brėž. 2

Kabelis nuo ričių turi vyniotis iš apačios (br. 2).

Jei linija statoma laikinai, tai tuščios ritės užmaunamos ant kabelio ir paliekamos galų surišimo vietoje. Paliekant kabelį ant žemės, jis turi gulėti laisvai, iškeliant — turi būti įtemptas.

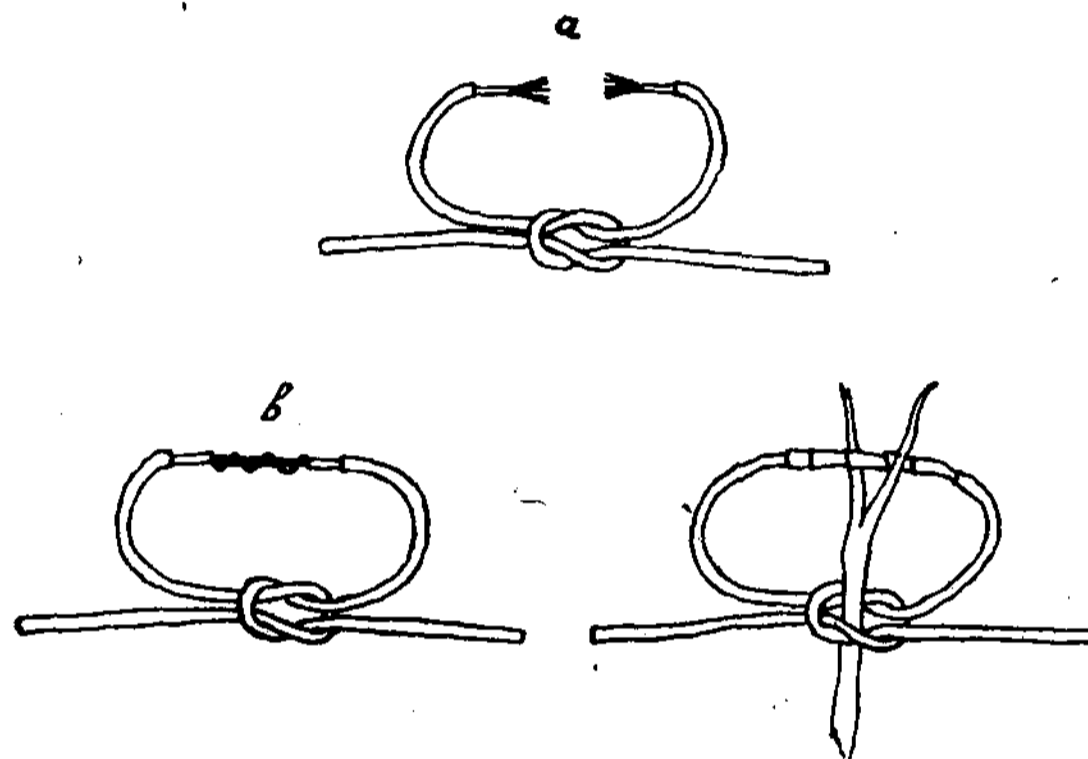
4. Kabelio surišimas

Dviejų kabelio galų sujungimo vieta vadinasi mazgu. Mazgas gali būti laikinis ir nuolatinis.

Laikinis mazgas daromas toje vietoje, kur suduriami dviejų ričių galai. Nuimant liniją, toks mazgas turės būti atmegstas.

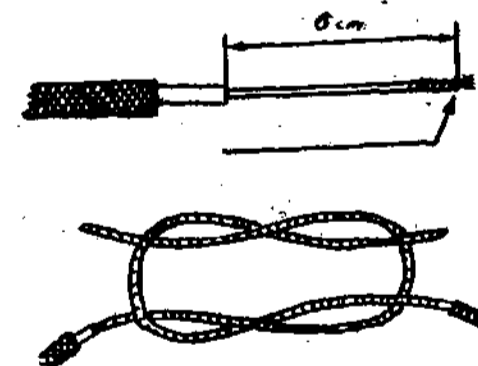
Nuolatinis mazgas daromas kabelio nutrūkimo vietoje.

Laikinis mazgas daromas tokiu būdu: pirmiausia abu kabelio galai surišami plokščiu (tikroju, audėjo) mazgu (br. 3, a) su izoliacija ir apypyne. Surišus,

Brėž. 3

kabelio galai turi būti apie 10 cm. ilgio. Po to nuo abiejų kabelio galų 5 cm. ilgio nuimama izoliacija. Izoliacija nupiaunama įstrižai telefonininkų peilių. Nupiaunant reikia saugotis nesužaloti kabelio vielelių, ypač varinių. Po to vielelės nuvalomos iki metalinio blizgėjimo. Nuvalytos vielelės gali būti surišamos dvejopu būdu: a) šluotelės (br. 3), b) plokščiu mazgu (br. 4 ir 4a).

Brėž. 4

Surisiant šluotelės būdu, abiejų galų vielelės sustumiamos ir apvyniojamos varine vielele, kurios yra kiekviename įrankių komplekte (jos neturint, reikia panaudoti kabelio varinę vielelę).

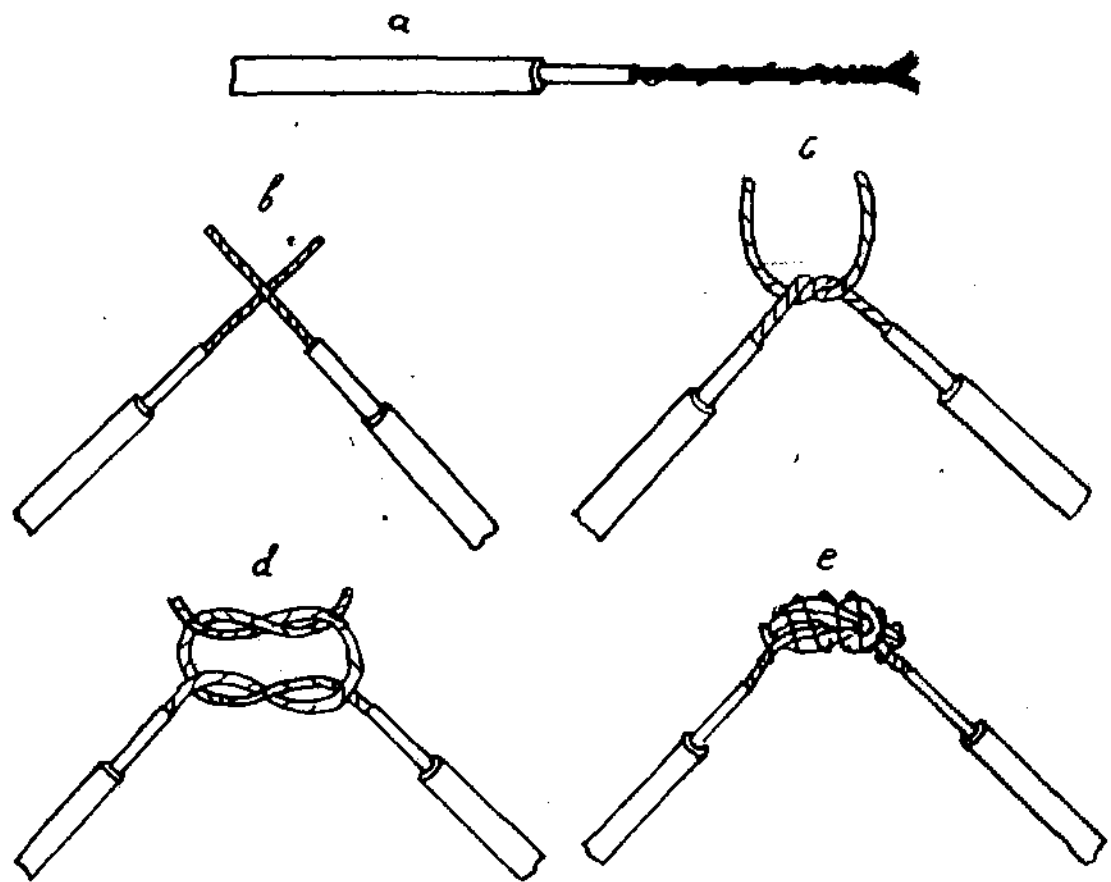
Laidininkus sujungus, mazgas izoliuojamas. Izoliuojama taip: izoliacijos justos galas dedamas ant ka-

Brėž. 4a

belio gumos vienu centimetru aukščiau nuo plikos vielos (šioje vietoje nuo gumos reikia nuimti apypynę, kad izoliacija geriau priliptų). Toliau izoliacijos juosta tampriai vyniojama taip, kad kiekviena sekanti apvija užeitų ant pirmosios puse savo pločio (apie 0,5 cm.). Grįžtant atgal tokiu pat būdu apvyniojamas dar antras izoliacijos sluoksnis.

Mazgas turi būti izoliuotas taip, kad niekur nesimatytų plikos vielos ir nebūtų išsikišusių atskirų vielėlių galų.

Mazgo vieta paženklinama kabinant mazgą ant šakos arba kuolelio.

Brėž. 5

Plokščias mazgas rišamas taip, kaip nurodyta 5 brėžinyje. Prieš rišant, kabelio galai apvyniojami varine vielele, kuri yra pačiame kabelyje. Neapvynioti ir išsidarę plieninių vielėlių galai turi būti nugnybti. Po aukščiau nurodytu būdu mazgas izoliuojamas.

Nuolatinis mazgas daromas tokiu pat būdu, kaip ir plokščias mazgas. Skirtumas tik toks, kad jis, nuimant liniją, neatrیشamas, todėl prieš izoliuojant jis visas apvyniojamas varine vielele, kad turėtų geresnį kontaktą. Izoliuojamas šis mazgas tokiu pat būdu, kaip ir laikinis mazgas. Tik pirmiau jį reikia apvynioti dviem guminės juostos sluoksniais, ir tik virš jos gumuota izoliacija.

6. Išvynioto kabelio tikrinimas

Išvyniojus kiekvieną kabelio ritę, reikia patikrinti linijos veikimą. Šiam tikslui prie vieno telefono aparato gnybto prijungiamas kabelio galas, o kitą gnybtą reikia izeminti. Įjungus liniją į aparatą, reikia iššaukti pirmąją stotį, pranešti savo grandies ir linijos pavadinimą, kad išvyniota kabelio ir paprašyti, kad pirmoji stotis iššauktų induktorium. Pav., „Čia pirmoji lengvo kabelio grandis, linija tiesiama Vytautui, išvyniota 3 kabelio ritės, prašau paskambinti“.

Gavus induktoriaus signalus, reikia pranešti: „Linija veikia gerai, tiesiu toliau“.

Tokiu pat būdu linija tikrinama kiek ilgiau kurioje nors vietoje stabterėjus ir pasiekus nurodytą punktą

Linijos tikrinimas ir jos galų surišimas neturi stabdyti jos tolimesnio statymo. Linijai neveikiant, reikia, nestabdant jos statymo, surasti ir pašalinti kliūtį.

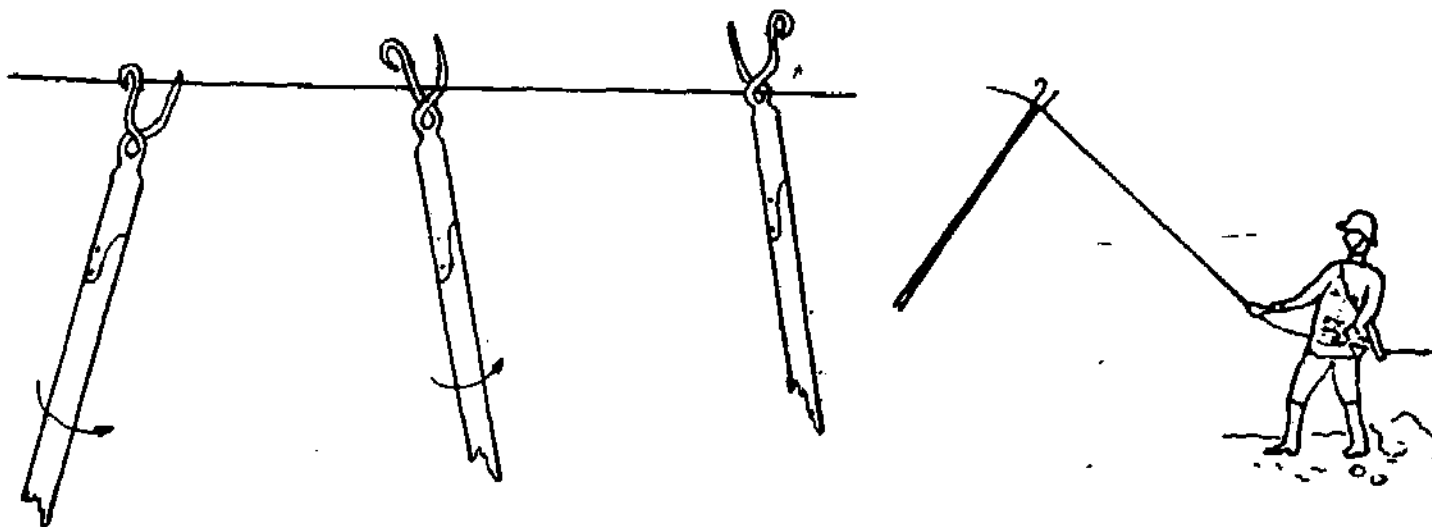
7. Linijos iškėlimas ant gamtinių atramų

Ant atramų kabelis iškėlimas tokiame aukštyje, kad jis netrukdytų eiti, joti ir važiuoti. Be to, iškėlimas turi tikslą mažinti srovės nutekėjimą į žemę.

Gamtinėms atramoms tinka: medžiai, sienos, tvoros ir kiti daiktai, kurie esti iškėlimo vietoje, išskyrus tokius, kurie gali pakenkti linijai. Atramos gali būti naudojamos tik stiprios ir aukštos. Kuo linija bus aukščiau iškelta, tuo joje bus mažiau gedimų.

Krūmus kabeliui iškelti galima panaudoti tik tokiomis atsitikimais, kai kabelis gali turėti srovės nusekimą (pav., pelkėtoje vietoje) ir kai įsitikinama, kad toje vietoje nebus pėstininkų ir raitininkų judesių.

Atstumas tarp atramų negali būti didesnis, kaip 50 m.

Brėž. 6

Ant gamtinių atramų kabelis pakeliamas ir kabinamas pakeliamąja šakutę. Kabelis į ją įspraudžiamas, kaip parodyta 6 br.

(B. d.)

Ltn. Dulké

Po manevrų

(Iš žurnalisto užrašų knygelės)

Saulė nušvietė Žemaitijos kalnus, klonius ir miškus. Gintaru žėri medžių lapai pirmo rudens dvelkimo paliesti. Trimito garsas. Ir staiga, kaip pasakoj, iš žemės iškyla karių figūros. Jų šalmai sužvilga saulėje. Kariai šypsosi ir renkasi būriais. Manevrai baigti! Iš miškelių išjoja raitininkai. Kiek jų daug!

Dar vakar čia tratėjo šūviai. Dar vakar, lyjant lietuviui, ėjo atkaklios kovos dėl kiekvienos žemės pėdos. Dar vakar kariai drėgna žeme žygiavo po 30—35 km per dieną, šliauždami, slapstydami, kad tik „priešas“ nepastebėtų. Šiandien viskas baigta. „Priešai“ — vėl

draugai. Rūksta dantyse papirosai, skamba juokas ir dainos.

Mes traukiame Žemaitijos keliais ir stebimės: iš kur tiek vyrų. Jų vakar atrodė visai nedaug. Jie lindėjo žemėje. Supratau, kodėl žmonės kalbėjo, kad Lietuvą priešai užpuolė. Kai kurios Žemaitijos vietos pirmą sykį matė savo kariuomenę, kai kas pirmą syk matė lėktuvus, šarvuočius, raitininkus. Suprantamas ir patisinamas smalsumas tų, kurie metė savo darbus, krautuves ir ėjo į laukus žiūrėti kovos pratimų. Manau, kad neperdaug pyko ligoniai ant Vaiguvos vaistininko. Vaistinėje tą dieną receptai nebuvo vykdomi, nes vaistininkas negalėjo nusėdėti tarp keturių sienų, o kelioliką kilometrų žygiavo „frontu“. Gal jam prisiminė savanorio dienos? Kas supras?

Taip didysis pasirengimas baigtas. Prasidėjo triumfališkas kelias atgal. Žmonės klausinėjo: „Kas laimėjo?“ Ką jiems atsakysi? Praleidę daugiau laiko mėlynųjų pusėj, mes, spaudos atstovai, aišku, simpatizavom mėlyniesiems, bet kai perėjom „frontą“ ir Kolainių kalnely išgirdom raudonųjų vado ryžtingą aiškinimą, kaip jis gintųsi — kai kurių simpatijos aiškiai susvyravo.

Tas mažutis Kolainių miestelis, kurį rusai buvo pavertę Blagoveščensku ir įkurdinę sentikių, tikrai stebėjos, sulaukęs savo apylinkėjų karių ir aukštųjų vadų. Suprantamas mažųjų mokinių džiaugsmas, kai jie, švaistydami tarp ulonų arklių kojų davinėjo kariams gėles.

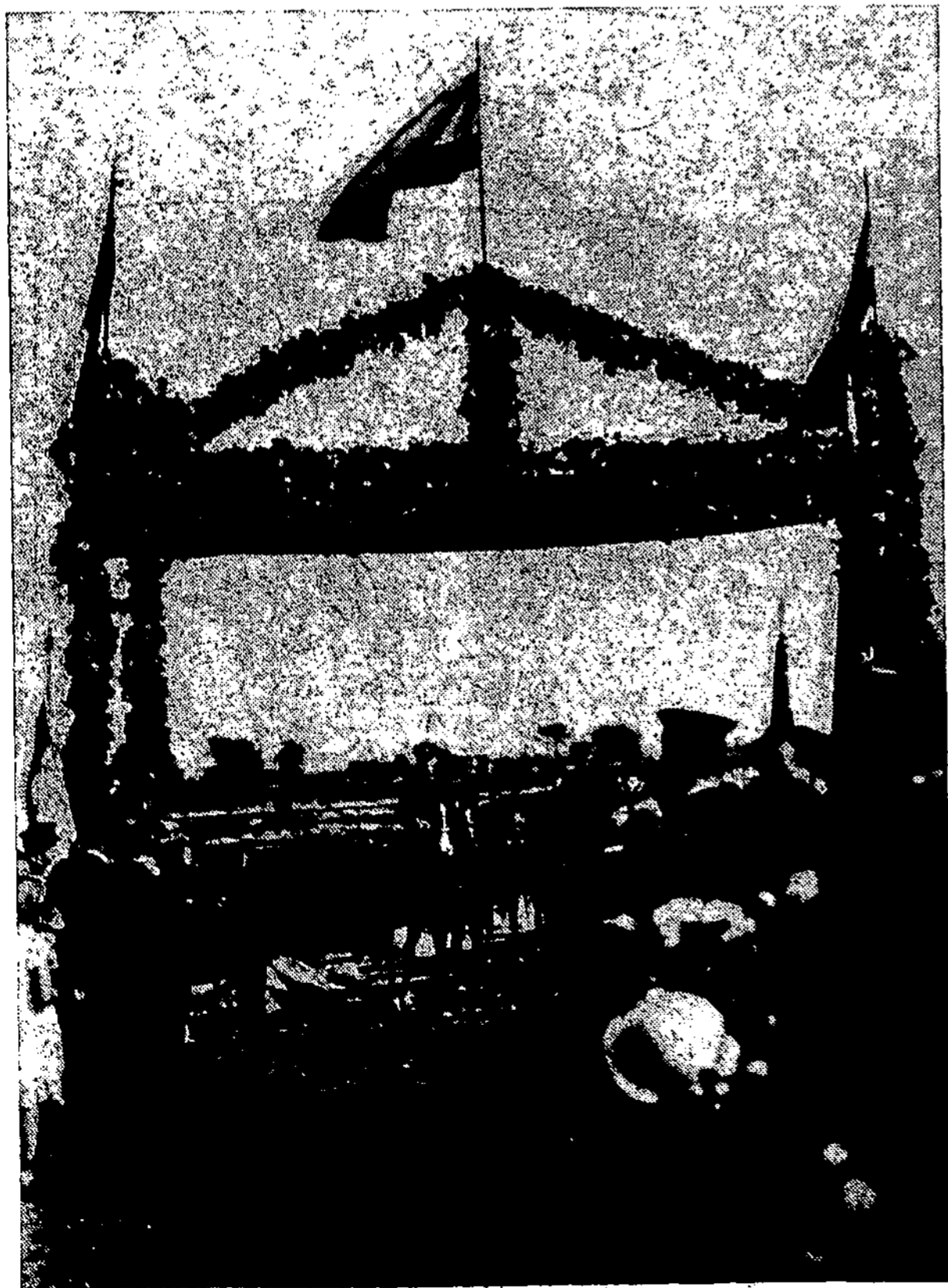
Žiūrėjau į šypsančius karių veidus ir atsiminiau vienos dvarininkės vakarykštį klausimą:

— Sakykit, kodėl mūsų kariai tokie mandagūs?

— Jie taip auklėjami, — atsakiau nustebęs. — Pagaliau lietuvių prigimty — jau glūdi džentelmenas.

— Taip, — pratiesė ji sakinį. — Man teko matyti įvairių kariuomenių. Kareivis — tai buvo nesusipratimo pradžia: kas nors bus nuskriaustas, kas nors dings. O čia, kad žinotumėt, vakar visas pulkas nakvojo, kad nors vienas obuolys būtų dingęs, kad nors glėbys pašaro... Net išmėtytus popierius ir šiaudus susirinko.

Buvo graudu ir linksma klausyti šios senelės žodžių. Juk ji, išaugusi lenkų kultūros įtakoj ir neslėpdama lenkams, kaip tautai, savo jausmų, vis dėlto aiškiai pakrypo mūsų pusėn. Tokių pavyzdžių matėmė ne vieną.

Daugelyje vietų iš manevrų grįžtančius pulkus visuomenė sutiko su sveikinimais, gėlėmis ir gražiai papuoštais vartais

Jeigu jau svetimos mums kultūros žmonės taip gražiai atsiliepia apie karius, ką jau bekalbėti apie žemaičius.

Mes vaizduojamės žemaitį paniūrusį, santūrų, šykštų jausmams. Gal būt jis toks kasdieniniame gyvenime. Tačiau reikėjo matyti žemaičių miestus, miestelius tą dieną, kai ėjo kariai. Žali vartai, gėlės, vynos, popirosai, obuoliai ir džiauksmingi valio aidėjo tą skaistų rytą visur.

Kražiuose sveikintojas kalbėjo:

„Jūs atjotat kaip tik tuo keliu, kuriuo prieš pusę šimto metų jojo iš Varnių kazokai tramdyti mūsų...“

Klausiau sveikinamų Kražių visuomenės žodžių ir šiurpas nukratė... Čia, kur dar, palyginti, taip neseniai žmonės liejo kraują, gindami savo šventovę,

Dovanos grįžtantiems raitininkams S. Narušio nuotr.

šiandien gyventojai sveikina laisvosios tėvynės laisvus karius. Nuostabi tautos meilė savo gynėjams, nuostabus ryšys visuomenės su kariuomene! Ne tik lietuviai rodė savo širdį... Mačiau iškeltą žydo rankoje obuolių pintinę, iš kurios džigitų vikrumu besišypsą dragūnai semėsi obuolių.

Dragūnai, tai atrodo jauniausias mūsų kariuomenės pulkas, dar vakar stovėjo Karklėnuose. Įvažiavę į miestelį mes išgirdom dainą:

„Drąsiai dragūnai jokime pirmyn, prie jūros...“

Daina sklido vakaro tyloj. Kiekvienas žodis iš širdies tariamas pasiekdavo klausytojų širdį. Kiekvienas žodis buvo suprantamas. Nuostabus vakaras ramiam bažnytkaimui. Iš už bažnyčios bokšto pažvelgė mėnuo ir nušvietė aikštę. Dainos skambėjo dar galingiau:

„Jau pražydo sode vyšnios
Taip baltai baltai...“

Jautės jaunos tautos pavasario laisvės džiauksmas, jos svajonės, Vilniaus ilgesys ir tikėjimas savo skaisčia ateitimi.

„Vilniaus žemėj žydi vyšnios...“

Prisikelt reikės!...“ skambėjo daina.

Pasigirdo orkestro garsai. Meistriškai jie pynėsi su daina. Kariai ir miestelio gyventojai, kaip iškilmėse, užplūdo aikštę. O čia pat medžių šešėliuose poros sukosi svajingam valse ir polkos ritme. Tai buvo gegužinė rudeni. Tai buvo ištvermės demonstracija. Po didelių žygių niekas nenorėjo parodyti uovargio.

Karklėnų klebonas, senos kartos žmogus, buvo labai malonus dragūnams. Sunku aprašyti jo vaišingu-

mą ir erudiciją. Bet vieno atsitikimo negaliu nepaminėti. Jis labai reikšmingas.

Karys perka lašinių ir derasi dėl kainos. Čia pat prieina nevisiška blaivus ūkininkas ir pajuokdamas sako:

— Na, būdamas dragūnas — aš lašinių nepirkčiau. Pasiėmei ir galas!

Dragūnas pažiūrėjo į pilietį ir ramiausiu mandagiu tonu jam išsamiai paaiškino, kodėl jis perkaš.

„...bet aš juk atstovauju Lietuvos kariuomenei“, — pabaigė reikšmingai pabrėždamas dragūnas. Ūkininkas pasijuto sugėdintas, bet jį pribaugė pats klebonas:

— Gerai, dragūne, kad mokai mano parapijonis. Tu vienas gynei kariuomenės garbę, o tu (čia jis kreipėsi į ūkininką) vienas darai nešlovę visai parapijai.

Šis atsitikimas parodo, koks aukštas garbės supratimas mūsų jaunųjų kariuomenėj.

Mūsų visuomenės meilė, pareiškiama kariams, randa gražią vietą jų širdyse. Kariai pasakojo, kaip vos pusę ha turinti vargšė moterėlė visą savo vienintelės karvės pieną jiems atnešė.

„Mes norėjom nepriimti, bet ji taip meiliai prašė, kad mes springdami išgėrėm“ — Pasakojo karys ir pats jaudinosi.

— O viena mergaitė mane pavijo ir įkišo į sauja riešutų... — nuotaikingai įsiterpia kitas.

Šaulių ir visuomenės atstovai entuziastiškai sutinka iš manevrų grįžtančius mūsų vyrus.

A. Naruševičiaus nuotr.

— Na, žinoma, juk tu iš mūsų gražiausias!..

— Vyrai, rimtai. Papasakosiu, kaip vakar buvo. Ieškodami nakvynės, užėjom į gana vargingą dvarelį, — vos sulaikydamas juoką pradeda trečias. — Na ir klausiu ar priims?

— O jūsų daug? — teiraujas dvarininkė.

— Aštuoniolika.

— Oi, jokių būdu negaliu! Tik šešis galiu. Jei visi, tai geriau eikite kitur.

Aš nustebau. Tokių atsitikimų kad nepriimtų nakvoti nebuvo dar. Savo abejones pasakiau pasakojančiam kariui.

— Palaukit, išklauskite iki galo... Dvarininkė sako: „Priimt galiu tik šešis, dėl to, kad pavaišint galiu tik šešis. O be vaišių jokių būdu neišleisiu.“

Čia vėl prisiminta buvo vienas dvarininkas, kuris nemigo visą naktį, bijodamas, kad kariai kokių nuostolių nepadarytų. O rytą nubėgęs susigėdinęs pas vadą ir šūkavęs:

— Tokių vyrų niekur nemačiau. Nė obuolių nenuskynė.

Gusarams įjojant į Kauną

S. Narušio muotr.

Su tais nenuskintais obuoliais dabar visi Žemaitijos dvarininkai pritrenkti. Ir, gal būt, jausdami tą mūsų karių tvarkingumą, žmonės nešė ne tik gėles pintinėmis, bet ir obuolius, papirosus...

Kur jojo ar ėjo kariai — plevėsevo vėliavos, krito gėlės po kojomis. Panevėžys, Kelmė, Kražiai, Pavenčiai, Viduklė, Raseiniai, Ariogala ir daugelis kitų miestų, miestelių sutiko ir išlydėjo savo karius, kaip mylimiausius svečius.

O Tauragė, laukdama savo dragūnų, visai pasikeitė! Miestas skendo vėliavose, gėlėse ir vainikuose.

Tai buvo rugsėjo 18 d. Dariaus ir Girėno alėją užplūdo žmonės, kaip per atlaisus. Miesto galva (burmistras) širdingai pasveikino grįžusią įgulą, jam atsakė gen. št. plk. Reklaitis, pulko vadas, dėkodamas už sutikimą, gėles ir tą visuomenės susipratimą ir nuširdumą.

Ir iškilniai skambėjo „Lietuva tėvynė mūsų tu didvyrių žemė...“ ir trenkė iš kelių tūkstančių krūtinų garsus „valio“!..

Kariai ėjo tūkstančiais ir dešimtimis tūkstančių širdžių plakė vienu ritmu su jais, su kariais. Ir vienoj šypsenoj jungėsi lietuvių tautos veide mintis: Kariai — tėvynės gynėjai.

Petras Babickas

TRUMPAI IR AIŠKIAI

Tik sunkiausiais momentais gimsta didvyriai

Pereitų metų kariuomenės rudens manevruose daugeliui kareivių teko gerokai pabadauti. Pėstininkai greit persikėlė per Nerį ir Šventąją ir skubiai nusivijo besitraukiantį „priešą“. Pontoninio tilto statyba, per kurį turėjo keltis virtuvės, dėl nenumatytų kliūčių užtruko žymiai ilgiau negu buvo skaičiuota. Galop, kai virtuvės persikėlė, rikiuotės daliniai, aplinkybių verčiami, vykdė kitokius judesius, kaip kad buvo numatyta, tad jiems patiekti maistą buvo sunku. To rezultate kai kurios kuopos bei eskadronai liko be šilto valgio iki pusantros paros. Kareivių garbei reikia pasakyti, kad šį „pasninką“ jie perkentė su šypsena, nors skilviai gal ir gerokai paurzgė.

Kautynėse, kaip ir manevruose, toki „pasninkai“ bus neišvengiami. Šįmet manevruose „pasninkauti“, tiesa, neteko, išskyrus porą pulkų, kurie vieną dieną pabuvo be pietų. Vis dėlto vadai bei viršininkai, pernai po manevrų nuodugnai ištyrę neaprupinimo maistu priežastis, priėjo išvados, kad ir ateityje garantuoti visiškai tikslų maisto tiekimą nei kautynėse, nei manevruose nėra galima. Judriame kare pilna netikėtumų, nuo kurių, nei geriausi vadai negali apsisaugoti.

Kautynėse pačiais kritiškiausiais momentais kariams dažniausia tenka badauti. Tuščiu pilvu kareivis turi rodyti didžiausios drąsos, pasiaukojimo bei fizinės ištvermės. Prie bado prisideda nemigas, mirštamasis nuovargis, nuolatinis nervų įtempimas dėl pavojų gyvybei, rūpestis dėl namie likusių mylimiausių asmenų likimo. Ar esi tikęs tokiomis sąlygomis vykdyti sunkius karo žygius? Jei išvargęs, nemigęs ir alkanas sugebėsi būti gero ūpo, pilnas pasiryžimo bei ištvermės — kautynėse šviesi kitiems kaip didvyriškumo pavyzdys. Kautynėse vienas didvyriškas kareivis atstoja būrį suglobėlių. Sunkiausiais momentais savo pavyzdžiu jis patraukia paskui save silpnesnius didvyriškiems žygiams.

Ir tik didvyriški žygiai išgelbsti kraštą nuo dar didesnių nelaimių ir vargų, kurie ištiktų visus, priešui mūsų žemę pagrobus.

L. Š.

Rudens gėlėmis pražydę iš manevrų grįžta mūsų šarvuočiai

Grižtančią kariuomenę visur sutiko su entuziazmu

Kai pasibaigė šių metų rudens manevrai ir kariuomenės daliniai ėmė grįžti į nuolatines stovėjimo vietas, praeinamieji kaimai, miesteliai ir miestai tuoju suskato visokiais būdais pasirengti priimti grįžtančius savo sios kariuomenės dalinius ir parodyti kariuomenės vyrams pagarbos jausmus. Visa visuomenė — ir vyresnioji ir jaunesnioji kartos — džiaugėsi pražygiuojančia kariuomene, minių miniomis susirinkusi pakelėse, miestelių aikštėse ir visur, kur tik buvo žinoma apie praeisiančią savąją kariuomenę.

Sutikimai kaimuose buvo organizuojami vietinių šaulių arba pradžios mokyklų. Tuo metu, kai pro kaimus ėjo kariuomenė, liko tušti visi namai, nes kiekvienas išėjo pamatyti savųjų karių, kuriuos žemaičių žemėje nedažnai tepamatysi. Ypačiai mūsų kariuomenė daug džiaugsmo suteikė savo gražiu pasirodymu seniausiam kartai, kuri pirmąją kartą matė brangiąją laisvosios Lietuvos kariuomenę. Visi džiaugsmo ašaromis verkė. Ūkininkai, sustojus kariuomenės daliniui postoviui, kvietėsi karius pas save, kad bent kukliomis vaišėmis išreikštų džiaugsmą ir pasididžiavimą narsiąja savo kariuomene. Jaunieji dovanojo gražių šių metų obuolių, kuriuos net pintinėmis nešė. Mergaitės iš savo puikiųjų darželių prisiskynė pluoštes gražiausių gėlių ir jomis išpuošė kariuomenės vyrų krūtines bei jų ginklus. Atskiruose pasveikinimuose ir asmeniniuose pasikalbėjimuose visi reiškė didelį pasitenkinimą šių dienų Lietuvos kariuomene, entuziastiškai šaukė valio ir su nesulaikomomis tyro nuoširdumo ašaromis palydėdavo toliau.

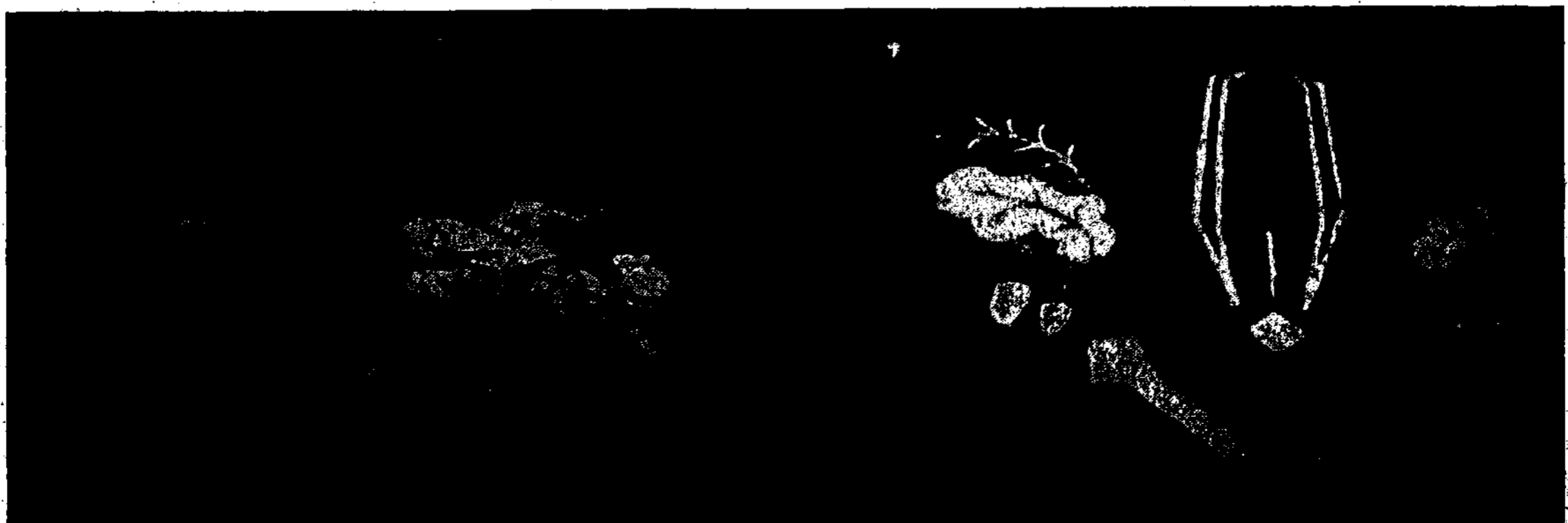
Miesteliuose, kur būdavo didesnis žmonių skaičius, visos organizacijos praeinančius kariuomenės dalinius sutikdavo ilgais špaleriais. Miesto atstovai drauge su organizacijų vadais pasakydavo nepaprastai nuoširdžių kalbų, negailėdami atvirų pagyrimo žodžių narsiesiems tėvynės gynėjams. Gėlių lietus lydavo tol, kol nesibaigdavo karių voros. Ilgi ir griausmingi valiavimai toli palydėdavo kariuomenės vyrus. Už tokius nuotaikingus ir entuziastiškus sutikimus, karių vadai atsakydavo šiltu žodžiu, pažymėdami, kad kariuomenė ir visuomenė puikiai supranta vienu su kitais bendradarbiavimo reikalą, o toks didingas kariuomenės priėmimas dar labiau stiprina karių dvasią ir teikia dar daugiau jėgų krašto apsaugos darbe. Visi kalbėję kariuomenės vyrai su džiaugsmu priėmė visuomenės pasižadėjimus padėti kariuomenei ne tik dabar, bet ir tė-

vynės gynimo momentu. Tais brangiais kariuomenės ir visuomenės pasimatymo momentais ir kariai ir civiliniai žmonės jautė nepaprastą vieningumą ir didelį dvasios stiprumą. Kai iš tvirtų karių krūtinių išsiverždavo skambi karinė daina, visus pagaudavo neaprašoma nuotaika ir entuziazmas. Ją tegalima pavadinti tikrąja meile savajai kariuomenei.

Miestuose kariuomenės daliniai susitikdavo dar didesnes žmonių minias. Mokyklų mokiniai, įvairios jaunimo ir vyresniųjų organizacijos išsirikiuodavo špaleriais, rankose laikydami gyvų gėlių puokštes ar kitas dovanėles. Neorganizuotoji minia buvo pasirengusi ilgiems valiavimams ir taip pat laukė su gėlių puokštelėmis. Ne viena motina karius pasitiko su kūdikiais ant rankų, kad jiems parodytų, kokie vyrai jie turės užaugti. Lig tik kariuomenės daliniai pasiekdavo garbės vartus, organizacijų orkestrai sugrodavo sutikimo maršus ir iš visų sutinkančiųjų krūtinių išsiverždavo nepaliaujamieji valio. Įvairių organizacijų atstovai sveikino kariuomenės dalinių vadus ir karius, visuomet pabrėždami: „Mes su jumis, kariai“. Pasipildavo gėlės, mergaitės kiek galėdamos, bėgo prie kiekvieno kario ir gražiai su meile ir atsidėjimu segdavo jas prie karių krūtinių. Negalėję prieiti arčiau, metė gėles po praeinančiųjų kariuomenės vyrų kojomis. Kur prajodavo raitininkų daliniai, būdavo papuošiami ne tik kariai, bet ir jų kovos draugai — žirgai.

Kai kuriuos charakteringesnius kariuomenės sutikimus čia pažymėsime.

Panevėžy, nežiūrint blogo lietingo oro, visuomenė susirinko valandą anksčiau, nei buvo laukiama. Respublikos gatvė buvo aptvindyta žmonių miniomis ir visi nekantriai plakančiomis širdimis laukė grįžtančiųjų įgulos karių. Kai tik prie sutikimo vartų pasirodė pirmosios karių gretos, pasipylė gėlės ir visi šaukė ilgą valio. Susirinkusios visuomenės vardu kalbėjo miesto burmistras Chodakauskas, palyginęs Lietuvos gyvenimą priespaudos laikais su dabartimi ir sugretinęs priešą kariuomenę su nepriklausomos Lietuvos savąja kariuomene, laisvės iškovotoja ir gynėja. „Valio mūsų kariuomenė — mūsų nepriklausomybės laidas“, — baigė p. burmistras. Jam atsakė voros vadas, padėkojęs ir karių vardu pasižadėjęs neapvilti visuomenės norų. Orkestrui sugrojus maršą, palydimi valiavimais, kariai atgaivinta dvasia nužygiavo savųjų kareivinių link.

Iš auto rinktinės rajono papuošimų

Prie kranu

Radviliškyje, priartėjus karių vorai prie laukiančiųjų, pasitiko dalis buvusių karių su orkestru, Radviliškio visuomene, vidurinės, pradžios mokyklos mokytojais ir mokiniais. Tankeliams sustojus, kariai ir mašinos buvo apibertos gyvomis gėlėmis. Pradžios mokyklų insp. Gudas, sveikindamas grįžtančius karius, priminė, kad ir pradžios mokyklos mokiniai yra mokomi kariškų dalykų ir ugdoma jų kariška dvasia, kad vėliau kariuomenė susilauktų gerų tėvynės gynėjų. Po to mokyklų mokiniai grįžusiems sušuko tris kartus valio. Grįžtančių karių vardu ltn. Ambraziūnas padėkos kalboje pabrėžė, kad kariai, nors išvargę, nemiegoję, kartais nevalgę, matydami tokią visuomenės pagarbą, įgauna daugiau jėgų ir noro dirbti bendromis jėgomis mūsų tėvynės saugumo darbą.

Po to, ponios, panelės, mokyklų mokiniai visus karius apkaišė gėlėmis. Užgrojus orkestrui maršą, tankeliai nuvažiavo į rajoną, o važiuojantiems vėl buvo beriamos gėlės.

Raseiniuose sutikimo dieną visi namai buvo pasipuošę tautinėmis vėliavomis, gatvėse kybojo žalių lapų vainikai. IX. 18. buvo sutikti vietos igulos kariai, o IX. 19. gusarai. Kariai buvo sutikti su nepaprastu susijaudinimu ir nuoširdumu. Kai tik kariai prisiartinę prie miesto, pasigirdo visų mieste esančių sirenų balsai. Gatvėse išsirikiavo mokyklų mokiniai, organizacijos ir visuomenė. Prieš žygiuojančius karius į gatvę buvo beriamos gyvos gėlės, buvo šaukiama valio, triukšmingai plota, linkėta kariams sėkmingiausių žygių. Vadams buvo įteikti gyvų gėlių bukietai, kiti kariai, be gėlių, dar buvo apdovanoti obuoliais.

Kražių miestelis IX. 18. atrodė lyg švęstų didelę šventę: visi namai papuošti tautinėmis vėliavomis, o miesto pakrašty pastatyti, žalumynais išpinti, vartai su užrašu „Valio—Lietuvos gynėjai!“. Prie vartų susirinko: šauliai, šaulės, jaun lietuviai, pradžios mokykla ir labai daug kražiškių. Prijojus dragūnams prie vartų pasigirdo garsus „valio“ ir pasipylė gėlių lietus. Pulko karius pasveikino ir gražų žodį tarė mokyt. Matulevičius. Jis priminė dragūnams, kad lygiai prieš metus, iš tos pat krypties, iš kurios dabar atėjo dragūnai, nuo

Daugėlos nuotr.

Varnių, atėjo gauja rusų kazokų su bizūnais ir pradėjo plakti visai nekaltus žmones. Šiandienągi nuo Varnių atėjo ne kazokai, bet savieji tėvynės gynėjai — dragūnai, kuriuos kražiškiai mato pirmą kartą. Po to pulko vadui buvo įteikta gėlių ir jis pavašintas vynu. Už taip gražų pulko sutikimą, pulko vadas gen. št. plk. ltn. Reklaitis kražiškiams padėkojo ir priminė, kad dragūnai visuomet budės savo krašto sargyboje ir neleis pasikartoti panašioms įvykiams. Po pulko vado kalbos buvo sugriežtas tautos himnas ir sušukta galingas garsus „valio“. Tuo laiku šaulės įteikė dragūnams gėlių ir obuolių.

Ariogalos miestelis IX. 20 pasipuošę tautinėmis vėliavomis ir gėlėmis. Ugniagesiai ir šauliai papuošę vartus ir čia susirinko visos organizacijos su vėliavomis ir tūkstantinė minia žmonių. Pirmą žodį kariams tarė valsčiaus viršaitis Girštautas, pasveikindamas mūsų kariuomenę viso valsčiaus gyventojų vardu, pirimdamas karo vadovybę su vynu ir tortu. Mokyklų mokiniai ir visuomenė įteikė kiekvienam kareiviui po gėlių puokštę ir papuošė karių arklius gėlėmis. Jojantiems ulonams barstė gėles ir po žirgų kojomis. Atvykus kariams į turgaus aikštę, kur buvo paruošti stalai, visi kariai buvo vaišinami alumi, papirosais ir obuoliais. Kariai, atsidėkodami Ariogalos visuomenei už didelį nuoširdumą, išjodami sušuko tris kart griausmingą valio!

Apie visus sutikimus plačiai rašė visa mūsų dienraštinė ir savaitinė spauda, įdėdama aprašymų bei korespondencijų ir nuotraukų.

Mes, kariai, matydami, kaip mūsų visuomenė gražiai ir nuoširdžiai visur mus, iš manevrų grįžtančius, sutiko ir priėmė, tegalime džiaugtis ir jausti, kad mūsų broliai tautiečiai yra ir bus visuomet su mumis. Šie sutikimai dar ryškiau pabrėžia vyriausiojo ginkluotų pajėgų vado A. Smetonos mintį, kad „kariuomenė nėra kažin koks luomaš, bet tos pačios tautos dalis“. Kaip ir manevrų metu ir po manevrų visuomenė visur karius šiltai globojo, taip ir visuomet, ypač pavojaus metu, tarp kariuomenės ir visuomenės jokio skirtumo nebus.

Ats. j. ltn. B. Vosylius

Pionieriai sprogdina mūsų lauką

Atsarga gėdos nedaro

(Žiūr. „Kario“ Nr. 39)

Per pulko aikštę ėjo sutartinai vyrų būrys. Neatrodė jie per daug geros nuotaikos, bet ir nusiminusių veidų nesimatė. Prisiminę rikiuotės tvarką, nei vienas sutartinio žingsnio nekaltalojo, visiems lengvai vyko eiti, ir patys nesitikėdami taip greitai pasisekimu, pradžioje nutilo ir sukľuso, tačiau vienodas žingsnių garsas „trap, trap, trap“, juos taip linksmi nuteikė, kad vienas skardžiabalsis neiškentė ir uždainavo, o jam pritarė visas būrys subrendusių vyrų, tvirtu, aiškiu, kaip audroje ąžuolų miško ošimas, balsu:

„Vyrai, tekinkit kardus,
Tempkit standžiai kilpines.
Ruoškit buožes plienines.
Sveikite šalms, skydus!
Ryt, kai tik pradės dienoti,
Kad žirgai būt pabalnoti!“

— — — — —
— — — — —
Ir išjojo, — „Kur gi ves
Kunigaikštis mus kariauti?
Gal Gudų sodybų griauti
Per plačias klampias girias?“
„— Ne, į Lenkų veda šalį.
Antrakart mėginsim dalį...“

Daugurys eidamas priekyje būrio šypsojos. Kapitono Kerniaus širdy lyg mažas paukščiukas suplasnojo...

Daina nutilo tik prie kuopos durų...

Kuopoje

Kuopoje buvo tuščia. Kareiviai, matyt, išvyks į laukus užsiėmimams; tik kuopos budėtojas apsuksiai sukos ir žvalgė ir linksmi nusiteikęs šypsančiu veidu stebėjo atsarginius. Jo įsakymai, garsūs pranešimai skambėte skambėjo. Reikėjo ir jam ir atsarginiams skubėti, nes kuopos vadas buvo nusprendęs, kad iki pietų atsarginiams būtų patikrinta sveikata, išduoti drabužiai ir ginklai, o taip pat ir pirtis būtų atlikta.

Po pietų, vos spėjus paleisti papirosą dūmais, vėl kuopos budėtojo balsas:

— Atsarginiai, kuopoj rikiuooooo!

Puskarininkis Daugurys pranešė, kad per penkiolika minučių kiekvienas sutvarkytų nuosavus drabužius kuopos sandėlin atiduoti. Drabužiams surišti virveles ir raštelius su kiekvieno pavarde prie rūbų pririšti gausią kuopos raštinėje.

— Na, ir turėdami dabar laiko, įkainokit savo batus, kepures ir kitus rūbus, kad nereikėtų prie stalo kuopos vado delisinti — linksmi nubaižė Daugurys.

Pirmuoju iš atsarginių rikiuotėje stovėjo Kambrys. Pas daugelį po kaire pažastimi buvo nuosavi drabužiai suvyturiuoti. Retas kuris vartė kepurę, batus, ploščių, matyt, svarstė, kokią čia kainą kiekvienam drabužiui skirti.

Kambrys stovėjo ramus, tik dešine ranka munduro raukšles prie diržo kartais nubraukdavo, o kartą, užkišęs nykštį už munduro atlapo pabarzdyj žemyn pervedė, matyt, tikrindamas, ar visos sagos užsegtos.

— Kambrys Matas, sakyk ką turi ir kiek vertini kiekvieną savo drabužį, — raštinėj prie stalo, mirkin-damas plunksnakotį rašale, klausė kapitonas Kernius.

— Leiskit pasakyt, pons kapitone.

— Ką gi nori pasakyti?

— Kam čia delsti laiką su tuo mūsų drabužių įkainavimu. Užtenka sužymėti, kas yra, surišti ir sandėlin. Jei pusantrų metų tarnybos laiku nebuvo atsitikimo, kad kam nors drabužiai žūtų, tai per tris savaites vargu ar jie suskubs kam nors dingti. Pagaliau jei ir įvyktų su kuriuo nors tokia nelaimė, mes atsarginiai susidėję jam nupirksime. Aš savo rūbų nieko nekainuoju, o kas yra, čia surašiau — galime su puskarininkui sutikrinti — po to surišiu ir sandėlin. — Taip bus greičiau, pons kapitone, — vienu ypu atpylė Kambrys.

— Savo nuomonės, Kambry, kitiems neturi teisės primesti; be to, civiliam kareivių drabužiams saugoti yra tvarka nustatyta. Sakyk ir rodyk savo drabužius.

— Kepurė!

— Kiek?

— Nieko!

— Ploščius!

— Kiek?

— Nieko!

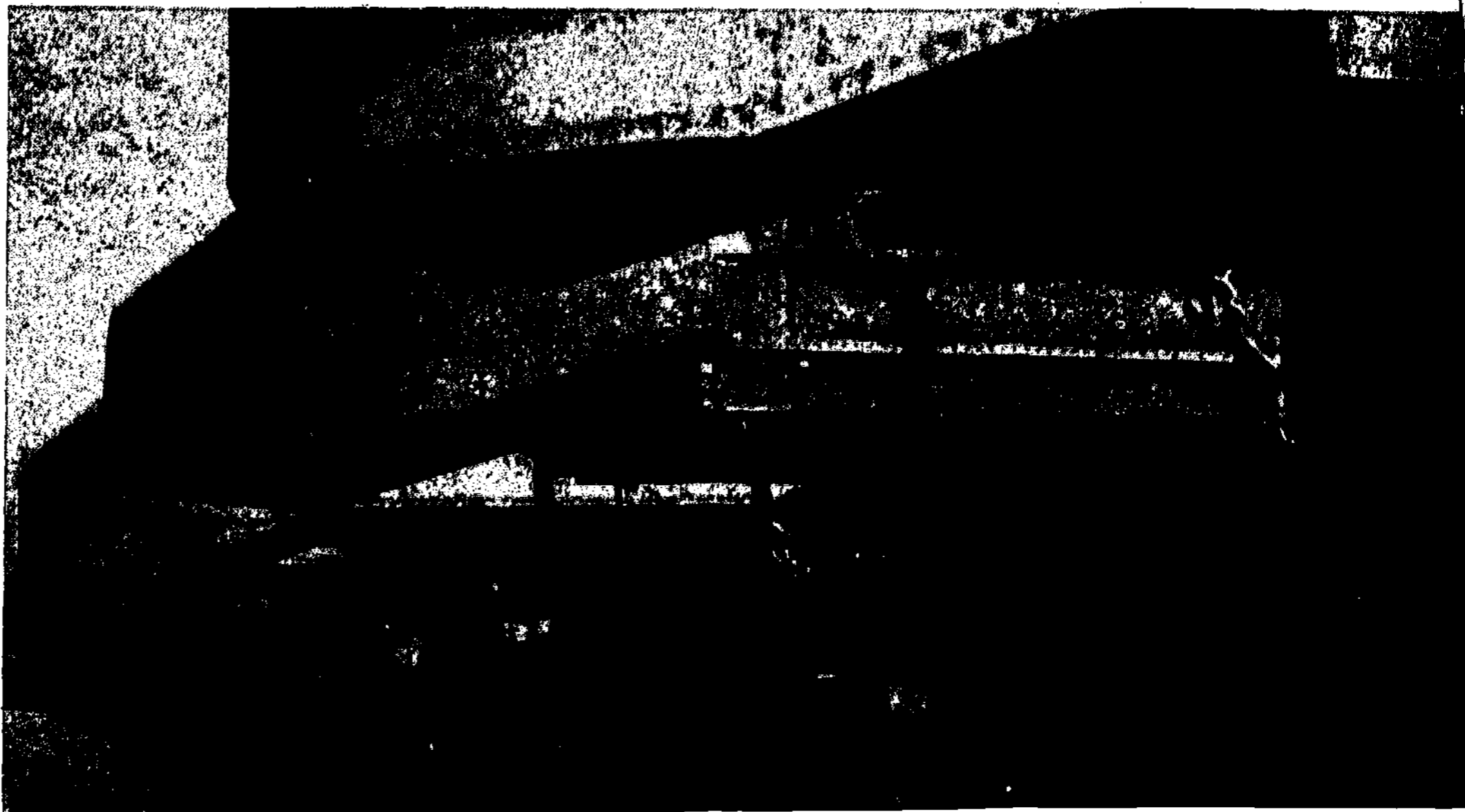
— Švarkas!

— Kiek?

— Nieko...

— Viso... Nieko. Pasirašyk čia, — parodė kapitonas. Kambrys tuoj pasirašė. Su Kambriu buvo greit baigta.

— Sekantis!

— Atsargos eilinis Perlotas, — pons kapitone.
 — Sakyk!
 — Batai.
 — Kiek?
 — Nieko!
 — Kaip tai nieko, juk batai dar geri? — klausia kapitonas.
 — Batai vidutiniai, pons kapitone, bet... Nieko! Ir su Perlotu greit pasibaigė dialogas.
 — Lenkus?
 — Taip, pons kapitone!
 — Sakyk!
 — Baltiniai — viskas nieko — pasiskubino Zenkus.
 — Jei taip, sakyk, ką turi daugiau!
 — Munduras... kelnės... ir t. t. Ir su Zenkum ilgai vadas neužtruko.

Dar niekad kuopos vadas nebuvo taip paveiktas, niekad neteko jam būti tokioje nuotaikoje: nei poligone pratimą vykdant, nei per manevrus, nei šeimoje, nei pagaliau pulko ramovėje per iškilmingus pobūvius, išleistuvių, ar kad ir Naujųjų Metų sutikimo proga. Visi kaip vienas jo kuopos atsarginiai, lyg užsispyrę, greit ir nedvejodami jam pasklausus „kiek, kiek litų“, atsakydavo — „nieko“. Jis jautė, kad šie vyrai iš anksto nebuvo susimokę: jam rodė, kad ir Kambrio posakiai negalėjo jų visų iškart paveikti, jis rašydamas pastebėjo, kad Kambrio pakištą mintį visi svarstė, visi apie ją galvojo ir kiekvienas, matyt, savaip priėjo prie išvados.

Kuopos vadas buvo dar jaunas, entuzijastas, jautrus žmogus. Kiekviena gera žinia jį džiugindavo; kiekvieną pastangą, ar ji išeitų iš jo karininkų, puskarininkų ar kareivių pusės, visuomet kuopos vadas pastebėdavo ir pagirdavo; paskatindavo savo pavaldinius, jei jie kartais kiek atsileisdavo ne piktu žodžiu, bet šiaip sau, bekalbant, tačiau kiekvienas jautė, kad reikia liautis, nes jei kuopos vadas antru kartą tą patį pakartos, tai trečią kartą išgirsi atsiveikinimo žodžius. „Dovanokite, sakys, kad aš jums sukliudžiau mano kuopoj per daug ilsėtis. Viso gero“.

Dabar gi pastebėjo Kernius iš atsarginių, kad jie nejuokais nori pagreitinti pirmosios dienos darbą, kuris mažai ką turi bendro su karo pratimų kartojimu, kad jau ryt iš pat ryto pradėti tikruosius karo pratimų kartojimus. Tad ar negali džiuginti, argi negali paveikti kiekvieno kuopos vado tokia kareivių pastanga, toks neverčiamas, bet kiekvieno laisva savo valia pareigos sau užsikrovimas: kuogreičiau baigti pašalinis darbus, trukdančius pradėti 21 dienos tikrąją darbų pradžią...

Gerai valandai praslinkus, su atsarginių nuosavų drabužių įkainavimu buvo baigta.

— Dabar, viršila, baik tvarkyti atsarginius. Tegu jie susidėlioja gautąjį turta, sutvarko lovas, išvalo ginklus, o po to gali juos išvesti rajonan ir aikštėje pereiti keletą kartų.

— Klausau! Sukinys ir viršilos nér raštinėj.

Po poros valandų atsargos karių būrys jau tvirtu žingsniu drebino aikštę, netrukus nuaidėjo pašlaitėmis ir daina:

„Juokės žali medžiai,
 Žalios pievos juokės. —
 Vykome nuo Seredžiaus
 Klydome nuo Luokės.
 Saulė daug linkėjo,
 Mojo karklai pievoj,
 Kai audringu vėju

Sakėme sudievu“.

Kada būrys sustojo ir buvo leista išsiskirstyti ir užsirūkyti, tuoj prasidėjo kalbos.

— Rodos, kad tik vakar aš čia vaikšiojau, — kimšdamas pypkelėn namini, sako Klungys.

— Tau tik vakar, o va Perlotui tai niekad neteko rikiuotėje eiti, — ėmė gnybti Zenkus.

— Taigi, Perlote, — prikibo prie jo ir Kambrys. — Čia tau ne jomarkas ir ne atlaidai, tai ir nesidairyk rikiuotėje eidamas, nes vistiek mergų nepamatysi. O jei koku nors stebuklingu būdu pasirodytų čia tavo Viktė, tai ir tada tu neturi sukti galvos, nes čia ji tau jau nebe viršininkas.

— Perlotas, atrodo, po kelių viršilos pastabų, — įsiterpė kalbon Krivida, — pasitaisys, bet štai su Jautakiu visai liūdna. Jis eina galvą panarinęs, lyg pinigų ieškodamas. Čia, broli, jų nerasi, nes kareivis pinigais nesišvaisto ir jų nemėto. Jauskis vyru, iškelk galvą, pirmyn krūtinę, akimis stebinčius ryk, laisvu jauskis, bet ne po baudžiavos jungu, kaip mūsų proseniai.

— Šitie abudu greit atpras nuo savo palinkimų. Už juos neteks kitiems nukęsti, — pradėjo šakočius naują puolimą.

— Blogiausiai už kitus manų kaimynas Čiurna laikosi. Eina, kaip šienpiūvys, linguoja per pakinklius, siūbuoja į šalis, kaip šlapias žilvitis, o padą ant žemės deda taip atsargiai, tyliai ir minkštai, nelyginant po pakulas vaikščiotų. Už tai mes už jį visi turime po vieną bereikalingą prakaito lašą išvarvinti. Jei taip toliau bus, reikės sudaryti atsarginių teismą ir surasti kokią nors išeitį. Nors nesenai jis ir sakė, kad valdiško daikto nereikia gailėtis, bet, kaip matau, pirmutinis valdiškų batų užtarėjas.

Užpultieji jautėsi nejaukiai. Pradžioje mėgino aiškintis, bandė puolikams pataikūnų vardą prisegti, bet neradę atsarginių pritarimo, nutilo ir skersomis žvilgčiojo į pradėjusius puolančiasias kalbas.

Zenkus pastebėjo, kad juokai gali neapykantą sukelti ir jam dėl to, kaip kaltininkui, pasidarė nesmagu, tad nusprendė pradėtą pokalbį išreizgalioti taip, kad neliktų pasišiaušėlių.

— Iš viso, — pradėjo Zenkus, — ir Perlotui ir Jautakiui ir Čiurnai nėra ko kaktų raukyti ir pykti. Kaip kiekviename darbe, taip ir mūsų darbo pradžioje visuomet nesklandumų pasitaiko, bet nusiminti ir per daug galvon dėtis dėl to neapsimoka, nes toliau visa susiklosto, susivienodina, susigieda ir eina, kaip mašinoj tribos: krumplys krumplių suka ir mašina burgzdam dirba.

— Še gero naminio, susisuk dūmui ir skaitysime asmeniškų puolimus baigtais, — tiesė Zenkus Perlotui išsiuvinėtą rakteliais ir tulpėmis, o tarp jų papūtusiais ūsais kačiuką — tabokinę.

— Aš nepyktu, ir bus negerai, jei atsarginiai tarp savęs niausis. Sutarkime, vyrai, kad tarp atsarginių būtų vienybė, o užsiėmimuose lenktyniaukime su tikriniais, — jau be pykčio raukšlų, nušvitusiu veidu vyniodamas iš naminio bankrutę kalbėjo Perlotas.

— Duok ir man! Išbaikime tabaką šitam zirzekliui, — atlyžo ir Jakutis.

— Sakyk, kas tau taip išpuošė šitą tabokinę — gerėdamasis raštais klausia suminkštėjusiu balsu Čiurna.

Zenkus jaučiasi, kaip ūkininkas pavasarį baigęs sėją ir sulaukęs šilto lietaus įbertam žemėn grūdai.

(B. d.)

Jodauga

Norintiems studijuoti jūrų karo mokslus

Jūra kiekvienos tautos gyvenime turi labai didelės politinės, ekonominės ir kultūrinės reikšmės. Todėl beveik kiekviena tauta veržiasi prie jūros.

Kiekvienam lietuviui šiandien yra aišku, kaip brangus ir reikalingas mūsų kraštui laisvas priėjimas prie jūros ir savas laisvas uostas, bet turėdami savąją jūrą, ją brangindami, gavome naujų pareigų: niekam ir niekados daugiau jos neužleisti.

Mūsų karo laivynui karininkai ruošiami užsienio karo jūrų mokyklose. Kiekviena šių mokyklų išleidžia karininką, paruoštą kuriai nors vienai pagrindinei specialybei, būtent: 1) vadovybės (navigacijos) arba 2) laivų inžinierių-mechanikų. Mokyklose mokslas trunka 2 metus; be to, baigę mokyklą turi dar atlikti savo specialybės praktiką (plaukiojimą), kuri trunka apie 1 metus laiko. Kandidatams į minėtas mokyklas mokslo cenzo atžvilgiu reikalavimai nevienodi: 1) iš stojamųjų į vadovybės mokyklas reikalaujama turėti nemažesnę kaip gimnazijos arba tolygios mokyklos baigimo mokslo cenzą, be to, gerai pasiruošti iš matematikos ir kitų dalykų, 2) iš stojančių į laivų inžinierių-mechanikų mokyklą reikalaujama gero techniško pasiruošimo, atitinkančio maždaug mūsų V. D. U-to mechanikos skyriaus 4—6 semestro kursui. Kandidatai į pirmąją mokyklą turi būti ne vyresni kaip 23 m., į antrąją — 26 m. Kandidatai į abi mokyklas turi mokėti prancūzų kalbą ir būti genos sveikatos.

Kandidatai, prieš siunčiant juos į užsienį, laiko patikrinamuosius (konkursinius) egzaminus iš šių dalykų:

I. Į vadovybės (navigacijos mokyklą): 1) prancūzų kalbos, 2) istorijos, 3) geografijos, 4) matematikos (algebra ir analizės, analitinė geometrija, erdvės geometrija), 5) mechanikos ir 6) fizikos.

II. Į inžinierių, mechanikų mokyklą: 1) prancūzų kalbos, 2) istorijos, 3) geografijos, 4) trigonometrijos, 5) geometrijos, 6) algebros, 7) diferenc. ir integr. skaič., 8) mechanikos, 9) medžiagų atsparumo, 10) braižomos geometrijos, 11) fizikos, 12) chemijos, 13) praktinės technologijos, 14) metalurgijos, 15) rankų darbo praktikos dirbtuvėse ir 16) braižybos.

Kandidatai, norį eiti karo jūrų mokslus užsienyje, prašymus iki š. m. lapkričio 15 d. siunčia karo technikos viršininko vardu, pridėdami šiuos dokumentus: 1) mokslo cenzo liudijimą arba jo patvirtintą nuorašą, 2) gydytojo duotą sveikatos liudijimą, 3) apskrities viršininko arba policijos duotą liudijimą, kad nebaustas, netardomas ir nelaikomas policijos priežiūroje, 4) curriculum vitae.

Prašyme reikia pažymėti, kurias svetimų kalbas kandidatas moka ir kaip sutvarkytas karinės prievolės atlikimo reikalas.

Konkursiniai egzaminai kandidatams į karo jūrų mokyklas įvyks karo technikos štabe 1938 m. balandžio pabaigoje ar gegužės pradžioje. Tiksliai data bus pranešta kandidatams betarpiškai. Egzaminuojamų dalykų smulkios programos ir kitos informacijos karo jūrų mokslui eiti užsienyje gaunamos karo technikos štabe (Šančiai, Juozapavičiaus pr. 17, darbo valandomis).

Valstybės teatro spektakliai kariams

Rugsėjo 20 ir 22 d. valstybės teatre įvyko du nemokami spektakliai išeinantiesiems į atsargą Kauno įgulos kariams. Buvo vaidinama Maironio 5 v. drama „Kęstučio mirtis“ (Vytauto išgelbėjimas). Istorinė drama, kur kariai, kaip gyvus, matė Vytautą Didįjį, Kęstutį, Jogailą ir kitus iš istorijos žinomus asmenis, visiems paliko gerą ir vaizdų išpūdį.

Šios istorinės dramos vaidinimo proga, kar. št. spaudos ir švietimo skyrius išleido iliustruotą „Kęstučio Mirties“ brošiūrėlę—konspektą. Ji buvo įteikta iš anksto susipažinti kiekvienam į šį spektaklį einančiam kariui. Numatant „Kęstučio mirtį“ pastatyti ir kitiems kariams, šios knygelės atspausdinta 5.000 egz.

Lietuvoje mažiau aklųjų

Plk. gyd. J. Marcinkaus duomenimis, paskelbtomis „Medicinos“ š. m. 8 n-ryje, per 12 neprikliausomojo gyvenimo metų (1923—1935 m.) aklumo sumažėjimas Lietuvoje pasiekė du syk gyvesniu tempu, negu, kad esant svetimųjų valdžioje. Aklųjų skaičius šalyje parodo jos kultūringumą ir žmonių sveikata rūpinimąsi. Prof. Kerschbaumas teigia, kad kultūros pažangos dėka neišvengiamu aklumu reikia laikyti 3 ak-

Daržininkai klaipėdiečiai domisi karine spauda

A. Ungerio nuotr.

lieji kiekvieniems 10.000 gyventojų. Jei gyventojų tarpe aklumo koeficientas siekia nuo 10 iki 15, tai jis rodo krašto higienos sąlygų nepakankamumą, o koeficientas viršijęs 15:10.000, reiškia, jog krašto sanitarinių reikalavimų visai neatsižūrima ir sveikata visai nesirūpinama. Lietuva tenka skirti prie tų kraštų, kuriuose sanitarinės sąlygos laikomos tik nepakankamomis.

Palyginamoji lentelė: Palestinoje kiekvienam 10.000 gyv. aklų tenka 166,7, Estijoje — 19,6, S.T.R. Sąjungoje — 15,9, Latvijoje — 13,2, Lietuvoje — 12,8, Britanijoje — 12,3, Ispanijoje — 11,6, Italijoje — 6,6, Vokietijoje — 5,6.

Lietuvoje 1935 m. buvo įregistruota 1.333 aklųjų vyrų ir 1.650 moterų. Pagal tautybes, daugiausia aklųjų turi Lietuvos rusai — 15,3%. Iš apskričių daugiausia aklųjų turi Biržų apskr. — 17,6 kiekvieniems 10.000 gyventojų ir Kėdainių apskr. — 16,0. Mažiausia Marijampolės apskr. — 8,5 ir Ukmergės apskr. — 9,8.

62 vyrai ir 24 moterys neteko regėjimo kare.

Didi dauguma aklųjų savo apakimui išaiškinti nėra kreipusis į gydytojus.

Plk. gyd. Marcinkus randa, kad vyriausybė ir visuomenė aklųjų reikalui rodo gyvą pritarimą. Jis tikisi, kad mūsų akliieji susilauks šviesesnės ateities, o aklumas Lietuvoje ateityje sumažės iki neišvengiamo būtinumo.

Dideli vokiečių kariuomenės manevrai

Svinemiundėje rugsėjo 20 prasidėjusiems vokiečių kariuomenės manevrams vadovauja karo ministeris maršalas Blombergas. Čia vyksta bendri sausumos kariuomenės, laivyno ir karo aviacijos manevrai. Manevruose „mėlynųjų“ pusėje dalyvauja du kariuomenės korpusai, o „raudonųjų“ — vienas korpusas ir motorizuotosios bei šarvuotųjų dalys. Laivyno manevruose iš abiejų pusių dalyvauja šarvuoti laivai, kreiseriai, naikintuvai, torpediniai laivai, minogaudžiai, povandeniniai laivai ir mažųjų laivų grupės. Karo aviacijos manevruose dalyvauja kovos eskadrilės, žvalgybinės dalys ir kitokio tipo lėktuvų grupės. Sausumos kariuomenės „karo veiksmai“ vyksta į šiaurę nuo Angermiundės, Neustrelitzo, Varenos ir Šverino. Karo aviacijos manevrai — Stolpo, Emdeno, Paderborno ir Sagano srityje. Karo laivyno manevrai vyksta Baltijos jūroje, dalyvaujant laivynui, laivyno lėktuvams ir krantui saugoti dalims. Laivyno „kovos“ vyks tik šiaurės jūroje ir Atlanto vandenyse. Visų trijų ginklo rūšių manevrams vadovauja štabai: „mėlynųjų“ — Neuerandenburge, Meklenburge, Svinemiundėje, Pamarje ir Gatove, prie Berlyno, „Mėlyniesiems“ sausumoje vadovauja pestininkų gen. Rundštedtas, „mėlynųjų“ laivynui — admiralas Karlsas ir „mėlynųjų“ karo aviacijai — aviacijos gen. Kaupišas. „Raudonųjų“ sausumos kariuomenės vadovauja gen. Kochenhaueris, laivynui — viceadm. Boehmas ir karo aviacijai — gen. Halmas.

Tėvyne, mes tau dirbame!

Ketvirtadienis, rugsėjo 16 d.

Man ketvirtadieniai patinka. Mat, paskutinė pamoka — karinis rengimas. Tada išeinam į kiemą, sudvejinę gretas, stipriais žingsniais kertame į žemę, rodos, ji dundėte dunda. Instruktorius patenkintas. Pagiria.

Mūsų klasės draugas Vladas dėl nesveikatos negali dalyvauti karinio rengimo pamokose. Kai mes plačiu žingsniu žengiame per kiemą, jis, sustojęs prie gimnazijos sienos, nykiu žvilgsniu žūri į mus, tartum mums pavydėdamas, su aiškiu liūdesiu veide. Ir man jo gaila. Aną dieną su juo kalbėjau. Jis tada sakė:

— Žinau, jūs mane apjuokiate. Su manimi kalbėti nenorite...

Aš raminau, sakiau, kad jis tik taip įsikalbas. Tada jo veidas kiek pragiedrėjo.

— Et, kiti vis tiek mane nesupranta. Jie nežino, kad mano žvilgsniai didelio skausmo gimdyti. Tai draugai...

Paskambino pamokai, ir mes pasikalbėjimą nutraukėme.

Šeštadienis, rugsėjo 18 d.

Kaip gera atsikvėpti! Ryt pamokų nėra. Nereiks skubiai keltis ir bėgti į gimnaziją. Eisiu pasivaikščioti. Pamokos? Parengsiu rytoj. Rytoj? Juk galiu šiandien. Nejaugi man valios trūksta? Ne. Atsimenu, auklėtojas sakė, — kiekvienas didvyris buvo pareigos ir darbo žmogus. Jis tada mūs klausė, ar mes norime būti didvyriais. Kaip mes gražiai šaukėmė: „Norime!“ Tada jis vėl papasakojo apie išradėjus, apie žinomus visam pasauliui vyrus, mokslininkus. Jie laimėjo. Jus pažįsta visas pasaulis ir jais didžiuojasi. Bet jie daug dirbo. „Darbe atrasite laimę“... Kur aš šitą posakį girdėjau? Neatsimenu. Jis labai teisingas. Tau, dienorašči, galiu pasakyti, kad ir aš darbe randu laimės.

Baigta. Imu knygas ir prirengsiu visas pamokas.

Sekmadienis, rugsėjo 19 d.

Ėjau palaukiais. Dirvose jau žaliuoja rugiai. Ir mano tėviškėje naujai atgimsta žaliuoju laukai. Žinau, tėvelis juos apšėjo, laukia naujo derliaus, naujų darbo vaisių.

Eidamas susitikau Vladą. Su juo ilgai vaikščiojome, kalbėjome. Jis papasakojo, kad vakar buvęs pas gydytoją. Pasisekė, kad norįs dalyvauti karinio rengimo pamokose. Gydytojas ilgai jį žiūrinėjęs, klausęsis. Paskiau pasakė:

— Per vasarą žymiai pasitaisėi. Bet nežinia, ar pajėgsi su kitais bėgioti.

— Pone daktare, supraskite, kaip aš noriu. Kaip man skaudu žiūrėti savo žygiuojančius draugus. Kaip skaudu, kada instruktoriaus komanda manes neliečia. Aš tada jaučiuo-

ei vienišas, atstumtas, tiesiog pasmerktas nežinia kokiam gyvenimui, nežinia kokiam likimui.

Taip kalbėjo Vladas gydytojui. Gydytojas tik galvą kraipė, dar kartą žiūrėjo. Išrašė vaistų ir pasakė, kad už poros savaitių galės būti drauge su mumis.

Vlado veidas atrodė laimingas.

— Drauge žygiuodamas, drauge dirbdamas su jumis aš tik labiau sutvirtėsiu. Aš žinosiu, kad gyvenu bendrą, džiaugmingą gyvenimą, kuris skirtas gal aukštesniems tikslams, skirtas tėvynei saugoti, — kalbėjo man Vladas.

Ketvirtadienis, rugsėjo 23 d.

Netikėtai buvo nustebinti draugai — žalia jų atsistojo Vladas. Instruktorius paklausė.

— Ir tu dalyvausi?

— Taip! Dalyvausiu — drąsiai atsakė Vladas.

Vėl nuėmė koją, stengėmės, lygiuoti, gražiai pasisukti. Baigiant pamoką, instruktorius pasiūlė sudainuoti. Dainavo-me. Jaučiau, kad mūsų dainos garsai kilo aukštyn. Galingai. Prasiveržę pro ruduojančias medžių viršūnes, skelbdami naujosios kartos tvirtus žingsnius ir darbą.

Tėvyne, mes Tau dirbame! Mes Tau amžinai norime dirbti. Tu dienorašči, būk liudininkas šitų žodžių...

J. Vg.

Aš būsiu lakūnas

Skraido šarka, skraido kuosa,
Skraido kregždės, kaip žaibai.
Aš taip pat smagiai skrajosiu
Ten, kur debesys — aukštai.

Kai užaugsiu tik didesnis,
Tai lakūnas būsiu aš.
Būsiu už audras greitesnis,
Kai lėktuvas mane neš.

Susirinks vaikai į krūvą
Ir stebėsis — oi, oi, oi,
Kai valdysiu aš lėktuvą
Mūs padangėje laisvoj.

Ir lėktuvą aš turėsiu
Gražų „Anbo keturi“.
Juo pasiekti aš galėsiu
Debesėlių bet kurį.

Kils lėktuvas į mėlynę
Ir mane kaip vėjas neš.
Nieks nedrįs užpult tėvynės,
Kai lakūnas būsiu aš.

Gelėmis ir obuoliais moksleiviai apdovanoja per Raseinius prajojančius gusarus Pusk. Lukoševičiaus nuotr.

Vaikai ir kareiviai

Antanukas, Marytė ir Vytukas ėjo į mokyklą. Vytukas ir sako:

— Žinote, kai aš užaugsiu, tai būsiu kareivis! Ir eisiu, štai šitaip: „viens, du... viens, du...“

Jis stipriai mušė kojomis į žemę ir rodė, kaip eina kareiviai.

— Aš taip pat būsiu kareivis, — nusileido Antanukas. — Aš ir šautuvą ir arklį gausiu. Tai bus gerai!

Tik viena Marytė tylėjo. Ji irgi norėjo būti kareiviu, bet kągi, ji buvo mergaitė.

Tada Vytukas su Antanuku pradėjo juoktis.

— Kas iš tavęs! Mes būsime kareiviai. Priešų nebijosime! O tu?

Vaikai nei nepastebėjo, kai priėjo mokytojas ir klausėsi jų kalbos.

— Gerai, vaikučiai, — prabilo mokytojas. — Labai gražu būti kareiviu ir ginti savo tėvynę. Bet ir mergaitės gali būti naudingos tėvynei. Jos apdovanos karius gėlėmis, numegs šiltų kojinių ir pirštinių. Lopys drabužius ir kiek galėdamos globos. O žinote, ką šiandien padarysime?

Vaikai nutilo ir klausėsi.

— Šiandien pro mūsų miestelį praeis kareiviai.

— Kur jie eis? — neiškentė nepasiklausęs Vytukas.

— Jie grįš iš manevrų, o mes juos gražiai pasitiksime ir palydėsime. Tu, Vytuk, gerai pieši, tai ant didelio popieriaus lapo nupieši tokį šūkį: „Mes mylime savo naršiąją kariuomenę“.

Vaikai labai apsidžiaugė. Mokykloje mokytojas tuojau davė po-

pieriaus, Vytukas išpiešė raides. Kiti vaikai susirado dvi ilgas lazdeles ir prie jų gražiai prikėlė išpieštą popierių. Tada mokytojas surikiavo visus vaikus, ir jie išėjo į miestelį laukti kareivių.

Marytė gyveno netoli. Ji pasiprašė mokytojo ir nubėgo namo. Netrukus ji grįžo rankutėse nešdama didelę gėlių puokštę.

— Ką tu darysi su gėlėmis? — klausinėjo mergaitės.

— Kareiviams dovanosiu, — atsakė Marytė.

Kitos mergaitės taip pat norėjo gėlių dovanoti.

— Aš irgi bėgsiu atsinešti, — pasakė Aldutė.

— Ir aš! Ir aš! — šaukė visos mergaitės.

Jos nubėgo į savo darželius, prisiskynė gėlių ir grįžo atgal.

Po kiek laiko pasirodė kareiviai. Jie jojo po tris, ant gražių žirgų, užsidėję ant galvų plieninius šalmus.

Vaikai, kai tik pamatė kareivius, neiškentė, pradėjo jiems šaukti valio ir ėjo jų pasitikti. Mergaitės dovanojo savo gėles.

Kai Marytė savo puokštę atidavė vienam kareiviui, jis nusišypsojo, padėkojo ir pasakė:

— Tu esi gera Lietuvos dukrelė.

Valio mūsų kariai!

KARIUOMENĖS

GYVENIMAS

6-TO PĖST. PILĖNŲ KUNIG. MARGIO PULKO SPORTO ŠVENTĖ

Rugsėjo 24 ir 26 d. įvyko 6-to pėst. pulko tradicinė sporto šventė. Šventės nuotaika buvo nepaprasta, nes vyko pulkui Vyčio Kryžiaus vėliavos įteikimo išvakarėse.

Rugsėjo 24 d. 8 val. ryto per 100 sportininkų išsirikiavę sutiko pulko vadą gen. št. plk. Lanskoronškį. Pulko vadas pasisveikinęs pasakė kalbą, kurioje priminė, kad kariuomenė greta karinio apmokymo, stengiasi karius supažindinti ir su sportu, kuris irgi yra gera priemonė parengti tvirtus tėvynės gynėjus. Tas turi ir praktiškos naudos, nes kariai, išėję į atsargą, įgytas sportines žinias, mokės panaudoti ir civiliniame gyvenime.

Visi sportininkai pradefiliavo pro žiūrovų tribūną.

Lengvoje atletikoje dalyvavo tikrosios tarnybos kariai ir liktiniai puskarininkiai. Lengvosios atletikos programa pro tarpiais buvo pajvairinama komiškuoju sportu.

Pulko šaudykloje įvyko varžybos šaudyme iš kariškų šautuvų tarp pulko dalinių ekipų. Jos rungėsi dėl kavalerijos štabo pereinamos dovanos.

Šventės susidomėjimo centru buvo patrulio žygis. Šitoji sporto šaka yra grynai kariška ir parodo mūsų kario ištvermingumą. Dalyvavo 55 sportininkai. Prie baigmės atvyko visi dalyvavę.

Antrąją dieną, rugsėjo 26, pulko sportininkai pademonstravo 100 m bėgimą, granatų metimą, estafetes, grupinę mankštą su šautuvais ir be šautuvų ir kitus kariškus žaidimus.

Visi žiūrovai pulko sporto švente labai patenkinti.

Atskirų varžybų pasekmės tokios:

100 m 1. j. puskar. Mertinaitis 12,1 sek. 2. gr. Petkevičius 12,3 sek., 3. eil. Smalininovas 12,8; 200 m 1. gr. Vainoras 25,6 sek., 2. gr. Petkevičius 25,9 sek. ir 3. j. k. Friedmanas 26,8 sek. 400 m 1. j. k. Šlekys 58,2 sek., 2. eil. Rozenbergas 60 sek. 1500 m 1. eil. Davindovas 5:01, min., 2. eil. Sicaitis 5:08,1 min. 3000 mtr. 1. eil. Januška 9:42,2 min., 2. j. k. Urbonas 9:58,6 min. ir 3. j. k. Armalius 10:12,5 min. 800 mtr. 1. j. k. Mažeikis 2:12,4 min., 2. j. k. Urbonas 2:18 min. ir 3. eil. Sabaliauskas 2:22,6 min. Šuolis į tolį. 1. eil. Valaitis 5,58 mtr., 2. j. p. Mertinaitis 5,49 mtr. ir 3. Smalininovas 5,21 mtr. Šuolis į aukštį. 1. j. p. Mertinaitis 1,52 mtr., 2. eil. Makėzas 1,49 ir 3. j. p. Anžbonis 1,49 m. Rutulio stūm. 1. j. p. Sližys 10,90 mtr. eil. Grigaliūnas 10,17 mtr. ir 3. eil. Meškys 9,90 mtr. Disko metym. 1. j. k. Mačiulis 29,82 mtr., 2. gr. Papeckis 28,72 mtr. ir 3. j. k. Naujokas 27,83 mtr. Ietis 1. j. p. Narbutas 39,93 mtr., 2. Matiejauskas 38,16 mtr., 3. j. k. Juzėnas 37,92 mtr. Granata į tolį. 1. eil. Grigalauskas 57,90 mtr., 2. gr. Vainoras 57,51 mtr., 3. j. k. Gedgaudas 56,10 mtr.

4x100 estaf. 1. Minosvaidžių būrys — 49,2 sek., 2. 1 kulk. kuopa 51,9 sek., 3. Mokoma kuopa 52,1 sek. Švedų estaf. 1. 2 kuopa 2:09,2 min., 2. Mokoma kuopa 2:16,8 min., 3. Ryšių kuopa 2:21,6 min. Olimp. estaf. 1. 2 kuopa 4:06,1 min., 2. Mokoma kuopa 4:12,4 min., 3. Ryšių k. 4:18,2 min. Patrulių žygis. 1. j. p. Mostvilas 20 min., 2. gr. Stonkus 20,3 min., 3. eil. Puotkalis 22,— min. Šaudymas. 1. Mokoma kuopa 767 taškai, 2. 1 kuopa 73 tašk ir 3 4 kuopa 712 taškų.

L. Kudrickas

6 PĖST. PULKO VĒLIAVA

6 pėst. pulko šefo, Pilėnų kunigaikščio Margio, paveikslą, išsiuvinėtą pulko vėliavoje, piešė dailininkas Mackevičius. Kitus vėliavos papuošimus, ornamentus piešė P. Verbickas, tas pats, kuris nupiešė ir 3 dragūnų Geležinio Vilko pulko vėliavą.

6 pėst. pulko vėliava gaminta taip pat Šveicarijoje.

KARO AVIACIJOS SPORTO ŠVENTĖ

Rugsėjo 22 d. A. Fredoje įvyko metinė karo aviacijos sporto šventė. Buvo gražus oras, todėl ir šventė praėjo gražiai ir sklandžiai. Į šventę atsilankė karo aviacijos viršininkas plk. inž. Gustaitis, aviacijos karininkai bei kareiviai ir svečiai.

Šventė prasidėjo kareivių mankšta, kuri truko per 15 min. Po mankštos vyko lengvosios atletikos varžybos. Pasiekti toki rezultatai.

100 metrų bėgime: I v. ltn. Švarplaitis — 11,4 sek., II v. j. puskar. Sendžikas — 11,7 sek., III v. mok. mech. Rabačiauskas — 11,8 sek. 4000 metrų lauko bėgime: I v. mok. lak. Janavičius — 11.35,8 min., II v. mok. mech. Žukaitis — 11.45,3 min. III v. eil. Vietrinas — 12.6,9 min. Šuolyje į tolį įsibėgėjęs: I v. ltn. Švarplaitis — 6,15 m, II v. j. puskar. Sendžikas — 5,90 m, III v. puskar. Seliokas — 5,35 m. Šuolyje į aukštį įsibėgėjęs: I v. puskar. Paltarokas — 1,55 m, II v. ltn. Pupelis — 1,50 m, III v. eil. Statkevičius — 1,50 m. Šuolyje su kartimi į aukštį: I v. ltn. Pupelis — 3,20 m, II v. puskar. Petkevičius — 2,90 m, III v. eil. Chorūnas — 2,40 m. Ieties mėtyme: I v. puskar. Seliokas — 44,10 m, II v. eil. Kepalas — 43,18 m, III v. eil. Bambalas — 38,25 m. Disko mėtyme: I v. mok. lak. j. puskar. Leščius — 29,95 m, II v. puskar. Seliokas — 29,14 m, III v. eil. Bambalas — 28,91 m. Granatos mėtyme: I v. mok. lak. j. puskar. Leščius — 62,40 m, II v. eil. Kepalas — 61,91 m, III v. civ. tarn. Griaudžė 60,19 m. Rutulio stūmime: I v. mok. lak. j. puskar. Leščius — 11,40 m, II v. eil. Kepalas — 10,25 m, III v. puskar. Stasiukaitis — 9,80 m.

Lygiagrečiai su lengvąja atletika vyko įrankių gimnastika. Joje I vietą laimėjo j. puskar. Sendžius, gavęs 33 taškus, II vietą — puskar. Šlapelis, gavęs 31 tašką.

Po lengvosios atletikos rungtynių buvo draugiškos futbolo rungtynės tarp karo aviacijos ir 2 p. p. Aviatoriai stipriai svečių nugalėjo 2:1 (1:1). Futbolo rungtynėms gerai teisejavo p. Čerėkas. Po šių futbolo rungtynių aviacija liko stipriausiu Kauno įguloje vienetu, nes nugalėjo visas karines komandas.

Po futbolo rungtynių išsirikiavusiems sportininkams karo aviacijos viršininkas plk. inž. Gustaitis tarė padėkos žodį už pasiektus gerus rezultatus, paragino ir ateityje sportuoti, kad pasiektų dar geresnių rezultatų ir išdalino gausias ir vertingas dovanas.

Iš karo aviacijos metinės sporto šventės

Virš. Bunikio nuotr.

Karo aviacijos v-kas plk. inž. Gustaitis sporto šventėje laimėjusiems įteikia dovanas Jul. Miežlaidžio nuotr.

IR MAŽOS, BET NUOŠIRDŽIOS AUKOS STIPRINA GINKLŲ FONDA

2-ros inžinerijos kuopos atsargos kariai, pašaukti atlikti karo pratimų, išvykdami paaukojo Ginklų Fondui 13,11 Lt. Aukojo visi, kiek kas galėjo.

Rugsėjo 26 d. b-no kariams ltn. Guobys laikė paskaitą tema: „Trobėsių statyba žemės ūkyje“. Gr. Gurklys V.

Rugsėjo 21 d., atlikęs karo pratimus 3 artilerijos pulke ats. pusk. Juozas Danisevičius, visą gautą algą 7 litus paaukojo Ginklų Fondui. Pr. S.

1 D.L.K. Gedimino p. p. ryšių kuopoje atliko pakartojimą senesnieji atsargos ryšininkai. Išvykstant iš kuopos, ats. j. pusk. Brilis Meeris visą gautą algą paaukojo Ginklų Fondui. Pusk. Zaltauskas

LIKTINIAI PUSKARININKIAI ŠVIEČIASI

Rugsėjo 24 d. 3 dragūnų pulke įvyko likt. puskarininkių romovės susirinkimas. Jame atsilankė ir puko vadas gen. št. plk. Reklaitis, nurodęs teisingus būdus ramovei tvarkytis.

Susirinkimas nutarė įsigyti savo bibliotekai reikiamus baldus ir užsakyti laikraščių bei žurnalų. Be kitko, nutarta padaryti ekskursiją į žymesnes vietas ir, kas svarbiausia, su ruošti kursus cenzui įgyti, nes norinčių juos lankyti atsiranda per 20 žmonių. Tuo reikalu rūpinasi ir švietimo vadovo padėjėjas j. ltn. Gudėlevičius.

Pusk. Garliauskas

SIENINIS LAIKRAŠTĖLIS „ALIO“

Šiomis dienomis išėjo naujas ryšių b-no sieninis ryšininkų laikraštėlio „Alio“ numeris. Laikraštėlis įdomus ir savo turiniu ir išvaizda ir toli pralenkia iki šiol išėjusius „Alio“. Laikraštėlį labai puošia b-no mokomoje kuopoje tarnaujancio dailininko Vagusevičiaus viršelis ir karikatūros. Manoma, kad „Alio“ eis dažniau nes mokomiečių tarpe yra gana gerai valdančių plunksnas, kurie laikraštėliui pateikia gana daug ir įdomios medžiagos. Laikraštį redagavo pusk. Kostečka.

KARIAI MENININKAI ATLIEKA PASILINKSMINIMO VAKARŲ PROGRAMĄ

Rugsėjo 25 d. vakare ryšių b-no valgykloje, bataliono šventės proga, įvyko pasilinksminimas. Be linksmosios dalies, buvo ir meniškoji programa. J. k. Kukenys paskaitė savo eilėraščius: Mes su daina, Nusijuok vėjau; j. k. Petronis — Tėvynės sargyba, Norai; j. k. Gečiauskas paskaitė linksmą pusk. Kostečkos feljetoną; Paskutinės dienos reportažas; gr. Baranauskas padėklamavo kelis poeto Miškinio eilėraščius ir kit. Mokomos kuopos choras, pusk. Levinsko vedamas, padainavo keliolika dainų. Svečių atsilankė gana daug ir visi buvo labai patenkinti.

J. k. A. Titlius

LAUKO KEPĖJŲ KURSAI

Aną savaitę pasibaigė Gubernijos dv., III-os Divizijos Intendantų netarpinėje priežiūroje, surengti vieno mėnesio lauko kepyklų kepėjų kursai. Į kursus buvo paskirti iš kariuomenės dalių jau prieš kariuomenę tą darbą dirbę kareiviai ir toki pat pašaukti atsarginiai. Kursų viršininku buvo paskirtas intendantas kpt. Gogelis. Kursų programa susidėjo iš dviejų dalių — teorinio paruošimo ir praktiško darbo. Teorines paskaitas skaitė intendantų specialybės karininkai. Po teorinio paruošimo prasidėjo darbas praktiškai. Pasirodė, kad mūsų kepėjai greit gali pereiti nuo stacionariųjų prie lauko vežiojamųjų kroanių. Iškepta daug dešimčių tonų duonos, kuri yra skani ir patvari.

Č-us

VASAROS SPORTO SEZONO UŽDARYMAS 9 P. P. III B-NE

Rugsėjo 19 d. 9 p. III b. įvyko vasaros sezono sporto pabaigtuvės. Programoje buvo grupinis šaudymas iš kariškų šautuvų, futbolo žaidimo turnyras ir pabaigoje — šokių vakaras.

Šaudymas prarastas rungtynių forma. Šaudyme dalyvavo Vietos šaulių kuopos grupė iš 6 žmonių ir 9 p. p. III bataliono grupė iš 6 šaulių. Grupiniame šaudyme iš kariškų šautuvų rungtynės laimėjo bataliono grupė iš 6 šaulių. Grupiniame šaudyme iš kariškų šautuvų rungtynės laimėjo bataliono grupė surinkdama 672 tšk. Aameninės dovanas už šaudymą grupėse laimėjo: bataliono grupėje — pusk. A. Barčas, surinkdamas iš 144 galimų 125 tšk., šaulių kuopos — šaulys A. Jucaitis, surinkdamas iš 144 galimų 101 tšk.

Futbolo žaidimo turnyre dalyvavo 4 komandos: 9 p. p. III b-no, vietos šaulių „Sudavija“, vietos J. S. O. ir Pilviškių J. S. O. Rungtynės buvo skirtos pereinamai vietos sidabrinei taurei, kurią skyrė įvairios įstaigos. Burtų keliu rungtynės vyko taip: 9 p. p. III b-no komanda laimėjo prieš Pilviškių J.S.O. 4:0. Finale susitiko 9 p. p. III b-no ir Vilkiškių J. S. O. komandos, kurios baigėsi 2:0 bataliono naudai ir tuo būdu pereinamąją dovaną metais pirmais metais laimėjo 9 p. p. III bataliono futbolo komanda.

V. K-tas

MOKOMOSIOS KUOPOS KARIAI SEKA SPAUDA

9 p. L. K. Vytenio pulko mokomoji kuopa turi tradiciją kasmet prenumeruoti visą eilę laikraščių ir tuo būdu pratinėti mokinius prie laikraščių skaitymo. Kiekvienos mokinių laidos kariai, tik atėję į mokomą kuopą, šiam reikalui sudeda po 20 centų ir tas duoda galimumo tuos laikraščius įsigyti be didesnės pašalinės pagalbos. Dabar į mokomosios kuopos skaityklą pareina Karys, Trimitas, Liet. Aidas, Mūsų Kraštas, Kuntaplis, Diena, Mūsų Laikraštis, Ukiniško Patarėjas, Skautų Aidas, Misijos, Vyrų Žygiai, Jūra, Sekmadienis, Suvalkietis, Ugniagesis ir daug kitų. Laikraščiai gausiai skaitomi šeštadieniais ir sekmadieniais, kada mokiniai turi daug laisvo laiko.

VISI NORIAI SKAITOME KNYGAS

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulko 1936 m. pavasario šaukimo kareiviai per pusantų tarnybos metų perskaitė beveik visus pulko bibliotekos vertingesnius veikalus. Daugiausia knygų perskaitė: pionierių būrio jaun. pusk. Janulis Vitas — 158; ryšių kuopos eilinis Gražys Vladas — 139 ir pionierių būrio eilinis Lipčius Jonas — 113. Tenka pažymėti, kad daugiausia knygų perskaičiusieji yra ūkininkai, baigusieji pradžios mokyklas.

J. pusk. Umbrasas

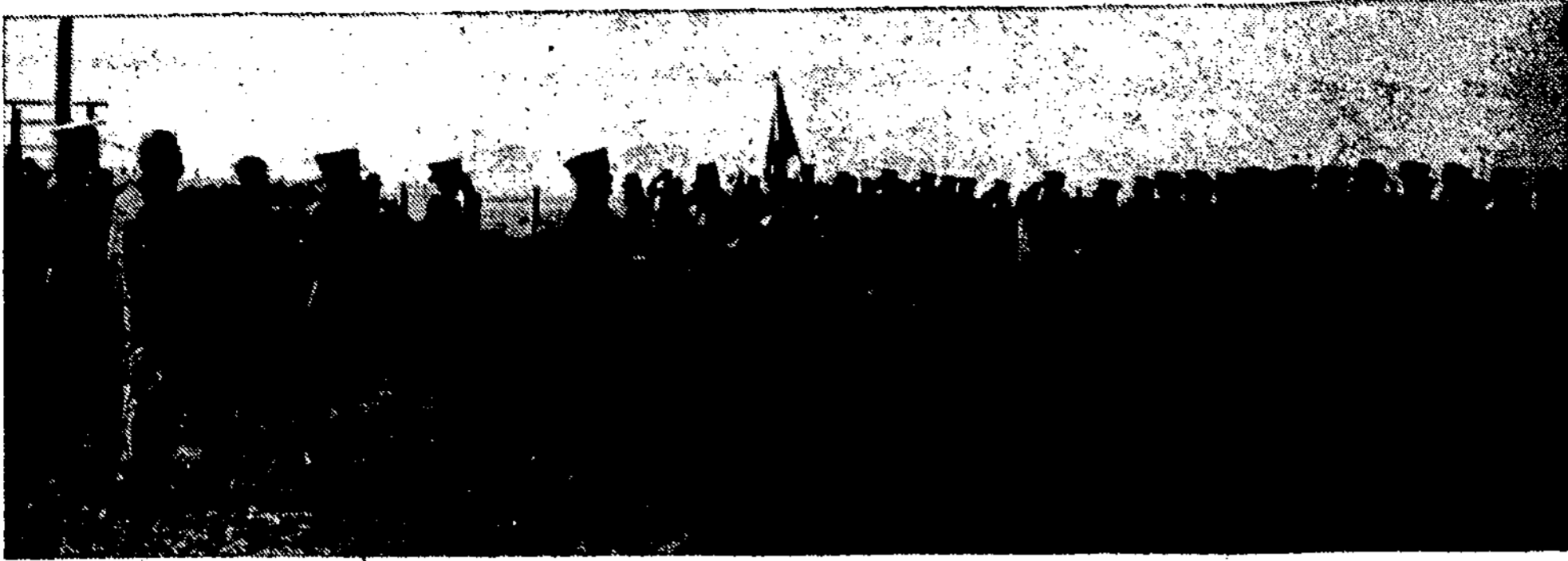
PAKĖLĖ ATSARGINIUS Į AUKŠTESNIUS LAIPSNIS

Rugsėjo 21 d. II pėst. div. štabo, ryšių kuopoje atliekančioms karinius pakartotinius pratimus atsargos kariams-ryšininkams už pasižymėjimą kariuomenės manevruose, visos kuopos akivaizdoje, kuopos vadas mjr. Mašiotas perskaitė II pėst. div. vado įsakymą, kuriuo ats. pusk. Pupkevičius pakeltas į viršilios laipsnį ir II pėst. div. štabo v-ko įsakymą, kuriuo ats. j. pusk. Vačerskis ir Račkauskas pakelti į puskarininkio laipsnį, o eil. Paradnikas į grandinio laipsnį. Sužukta tris kart valio už atsargos ir būtinos tarnybos karius.

J. k. Buragas

II pėst. div. štabo ryšių kuopos atsarginiai pakeliami į aukštesnius laipsnius J. k. Burago nuotr.

Kauno šaulių rinktinės vadas plk. Talevičius sveikinasi su Kauno Pilies šaulių būriu, kuris IX. 26 pakeltas į kuopą M. Smečkausko nuotr.

Iš šaulių gyvenimo

KAUNO PILIES ŠAULIŲ KUOPOS SUKAKTIS

Rugsėjo 26 d. Kauno Pilies (2) šaulių būrys šventė savo penkerių metų gyvavimo sukaktį. Sukakties iškilnės pradėtos pamaldomis Vytauto bažnyčioje. Po pamaldų, prie Kauno pilies išsirikiavusį būrį pasveikino rinktinės vadas plk. Z. Talevičius, pažymėdamas šaulio pareigas tautai ir valstybei ir palinkėdamas būriui augti ir stiprėti kokybiškai ir kiekybiškai. Kalbą šauliai palydėjo „valio“ šūkiu už Vyriausįjį ginkluotų pajėgų vadą A. Smetoną, vyriausybę, kariuomenės vadovybę ir sugiedojo Tautos himną. Po to įvyko paradas.

Šventės proga burm. ats. plk. A. Merkį ir viceburm. ats. plk. St. Rusteiką būrys išsirinko garbės nariais ir įteikė sidabrinius ženklelius ir garbės adresus.

Vakare Rotušės salėje įvyko bendra būrio šaulių arbata, kurios metu šauliams A. Grigaičiui, J. Zimkai ir Pr. Mackevičiui įteiktos individualinės būrio šaulių remėjų dovanos už sėkmingą šaudymo pratimų atlikimą ir M. Noreikai savivaldybės įmonių direkcijos dovana.

Penkerių metų sukakties proga, Kauno Pilies šaulių būrys, kaip darbštus ir gausus vienetas, pakeltas į šaulių kuopą. Kuopos vadu paskirtas lig šiol būriui vadovavęs ats. aviac. j. ltn. J. Pečkaitis.

JAUNUOLIAI PUOŠIA ŽUVUSIŲJŲ PARTIZANŲ KAPUS

Kurtuvėnų (Šiaulių apskr.) naujose kapinėse yra palaidoti šeši partizanai, žuvę kovose su bermontininkais. Keturi vieną dieną bermontininkų sušaudyti, palaidoti viename kape, prie pat kapinių vartų. Visų partizanų kapai pažymėti kariškais kryželiais. Be to, keturių sušaudytųjų kapas aplink apsodintas eglaitėmis. Tai jaunųjų ūkininkų ir mokyklos vaikučių gražus darbas.

Būtų gera, kad jaunalietuviai ir kitų dviejų, atskirai palaidotų, partizanų ir žuvusio lenkų fronte kareivio kapus taip pat papuoštų medeliais.

Kurtuvėniškis

Sporto kronika

KARIŪNŲ EILĖSE YRA GERŲ SPORTININKŲ

Šiomet kariūnų eilėse yra gerų, visoje Lietuvoje žinomų, sportininkų, k. a.: kar. j. p. Jodelė, kar. Bacevičius, kr. gr. Antanavičius, kar. gr. Paulionis. Visi jie daug kartų gynė Lietuvos spalvas ir kai kurie turi pasiekę rekordų įvairiose sporto šakose.

Be to, į karo mokyklą atėjo ir naujų jėgų, pakeitusių išvykusius draugus: asp. k. Gudelis, šachmatininkai asp. k. Vaitonis ir kiti.

Kar. P.

KARO AVIACIJA — ŽAGARĖS ŠAULIAI 1:1

Rugsėjo 8 d. įvykusios Žagarėje rungtynės tarp Karo aviacijos ir Žagarės šaulių komandų baigėsi lygiomis — 1:1, o ne 1:0, kaip aname numery paskelbta dėl korektūros klaidos.

ESTŲ FUTBOLININKAI KAUNE

Rugsėjo 25—26 d. Kaune dvejas draugiškas rungtynes žaidė Talino futbolo komanda TJK. Svečiai Kauno Makabi supylė net 7:1 ir su LFS sužaidė lygiomis 3:3.

TJK dar žais Šiauliuose, Telšiuose ir Klaipėdoje.

SELL OLIMPIADA LAIMĖJO ESTIJA

Rugsėjo 25—26 d. Kaune buvo pravesta XII SELL studentų olimpiada. Po dviejų dienų varžybų olimpiados nugalėtoja išėjo Estija surinkusi 196 taškus. Toliau vietomis pasiskirstė: Latvija (120 tšk.), Lietuva (96 tšk.) ir Suomija (60 tšk.). Pr. metų SELL olimpiados nugalėtoja Suomija į šią olimpiadą buvo prisiuntusi vos šešis dalyvius ir dėl to teko jai pasitenkinti IV vieta.

Iš paskirų varžybų Lietuvos dalyviai neužėmė nei vienos pirmos vietos. Tačiau moterys čia buvo žymiai pranašesnės už Latvijos ir Estijos dalyves. Be to, į kai kurias varžybas mūsų dalyviai visai nestojo, kas žymiai atsiliepė į bendrą taškų skaičių, nes priešingu atveju Lietuvai tektų II vieta.

SELL olimpiados garbės komitete buvo krašto apsaugos ministeris brig. gen. Dirmantas, kuris abi dienas buvo atsilankęs į varžybas ir jų žiūrėjo.

FUTBOLO PIRMENYBIŲ RUNGTYNĖS

Tolimesnės Lietuvos 1938 m. aukštosios klasės pirmenybių rungtynės davė tokius rezultatus: ŠMSK — LGSF 1:1, ŠŠKovas — Šiaulių Sakalas 5:0 ir CJSO — Kybartų JSO 1:1. Dėl SELL olimpiados ir estų futbolininkų gastrolių daugiau pirmenybių rungtynių nebuvo.

Sužaistos rungtynės davė pirmą nedidelę pirmenybių staigmeną: Kauno ir Kybartų JSO lygiosios. Čia kauniškiai turi ypač nusiskusti dėl labai prastos Kybartų aikštės, kurioje Kauno komandoms, pripratusioms prie gerų aikščių, žaisti

Iš karo aviacijos sporto šventės

J. Miežlaidžio nuotr.

labai sunku ir kiekvienų rungtynių rezultatas gaunasi ne pagal žaidimo eigą. Taip buvo ir ši kartą.

SMSK — LGSF rungtynės praėjo labai atkakloje kovoje ir kovos pasekmė visai atitinka žaidimą. LGSF prie didesnės sėkmės (įmušus baudinį) galėjo rungtynes baigti savo naudai vieno golo skirtumu.

Šiaulių Sakalas jau antras rungtynes pralaimėjo dideliu rezultatu. Pirmas pralaimėjimas LGSF 4:0 ir dabar ŠŠKovui 5:0 verčia Sakalą susirūpinti savo komandos stiprinimu ir geresniu pasirodymu. Iš dviejų rungtynių turėti 9 įvarčius truputį per daug ir aukštosios klasės naujokui.

Sekantios pirmenybių rungtynės bus: rugsėjo 30 d. tarp LFLS — CJSO, spalio 2 d. tarp ŠŠKovo — Makabi. Spalio 3 d. bus net ketverios rungtynės: SMSK — Švyturys (Kaune), LGSF — K.JSO (Kybartuose), KSS — CJSO (Klaipėdoje) ir LFLS — Sakalas (Šiauliuose). Šių susitikimų favoritais tenka laikyti: ŠŠKovą, SMSK, LGSF, LFLS ir KSS.

PRASIDEDA KREPŠINIO RUNGTYNĖS

Spalio 3 d. pradėdamas krepšinio sezonas. Nuo spalio 3 iki spalio 15 d. bus krepšinio žaidimo turnyras, kuriame dalyvaus visos 1938 m. pirmenybėms dalyvauti įrašytos komandos. Po to, prasidės pirmenybių rungtynės. Šiais metais, manoma, kad pirmenybėse dalyvaus arti 100 komandų.

Kariuomenės ugniagesiai

XX KARIŲ-UGNIAGESIŲ LAIDA. Šį rudenį iš kariuomenės paleidžiama į atsargą jau XIX karių-ugniagesių laida. Atsarginiams linkėtina iš karto prisidėti prie ugniagesybos darbo, įsirašyti į šaulių būrius ir savanorių draugijų ugniagesių komandas. Įsirašius į civilinę komandą, reikia paprašyti komandos adjutantą nepamiršti pasiųsti atsarginio kariuomenės ugniagesio liudijimo atkarpą kariuomenės ugniagesių inspekcijai. Kariuomenės ugniagesių ženklus dabar parduoda karo invalidams šelpti komiteto įmonių karutuvė (Kaunas, Laisvės al. 18). Ženklo kaina 2 Lt. 50 ct. (seniau buvo 4 lt.).

LENKIJOS UGNIAGESYBA

Priešgaisrinės apsaugos propagandos savaitė Lenkijoje šiemet buvo organizuota rugsėjo 5—12 d.

Ta proga lenkų kariuomenės dienraštis „Polska Zbrojna“ įdėjo keletą straipsnių ir nuotraukų iš ugniagesių gyvenimo.

Ugniagesių komandų statistika atrodo taip:

	vaivadijos			
	vakarų	centro	pietų	rytų
Ugniagesių komandų	3.067	5.223	3.298	1.819
Automobilių	111	311	97	62
Motorinis siurblys	173	516	255	125
Rankinių siurbių	2.259	5.949	3.764	1.819

Pagal lenkų ugniagesybos įstatymą atskirai ugniagesių komandai nustatomas privalomojo išvažiavimo spindulys 5 km ilgio, arba apie 78 km² ploto. Visoje Lenkijoje atskirai komandai tenka tik apie 31 km² ploto. Tačiau negalima ir lyginti rytų vaivadijų, t. y., lietuvių, gudų bei ukrainių okupuotų žemių su kitomis vaivadijomis. Rytuose vienai komandai tenka 68,3 km², tuo tarpu kai kitur tik 22,8—26,3 km².

Lenkai turi 70 savivaldybių komandų (3.000 ugniagesių — profesionalų) ir 12.357 draugijų komandų (303.800 ugniagesių-savanorių). Be to, yra dar apie 800 moterų ugniagesių draugovių prie ugniagesių savanorių komandų (apie 10.000 ugniagesių-moterų). Komanda turi daugiau kaip 14.000 rankinių siurbių, 1.272 motorinių siurbių. Kitaip tariant tik apie 10% visų komandų aprūpinta motoriniais siurbliais. Automobilių yra 654, taigi juos turi vos 5% visų komandų.

Vienai tūkstančiai ugniagesių komandų tenka:

	motosiurblių	automobilių
vaivadijos vakarų	84	54
centro	100	60
pietų	83	31
rytų	81	40

Visos komandos sudaro Lenkijos ugniagesių sąjungą, kuri turi savo priešgaisros organus ir instruktorius vaivadijose ir apskrityse.

Taikos metu karo reikalų ministerijoje laikoma priešgaisrinės apsaugos referentūra. Referentas bendradarbiauja su nuolatine patariamąja komisija apsaugai prieš gaisrus ir

kitas gaivalines nelaimes (prie vidaus reikalų ministerijos) ir su ugniagesių sąjungos vyriausiąja vadovybe. Referentūroje aprenžiami visi reikalai susiję su parengimu priešgaisrinės apsaugos taisyklių, pritaikytų kariuomenės reikalams, kariuomenės ugniagesių mokymo, priešgaisrinės apsaugos priemonių ir įrankių tikrinimas, ugniagesių inspektavimas. Tokius pat priešgaisrinės apsaugos referentus turi ir visos korpų apygardos (iš viso 10). Apygardų referentai turi tokius pat uždavinius, kaip ir karo reikalų ministerijos referentūra, bet kiek siauriau. Karių ir ugniagesių komandos laikomos tvirtovėse, dirbtuvėse, aerodromuose ir kai kuriose dalyse.

1936 m. Lenkijoje įvyko 17.640 gaisrų, sunaikinta 49.755 trobos. Maž daug kasdien įvyksta 50 gaisrų ir sudega daugiau kaip 135 trobos. Palyginus su 1935 metais gaisrų skaičius sumažėjo tik 4%. Daugiausia įvyksta gaisrų dėl padegimo, net 33%, dėl netinkamų kaminių — 28%, dėl neatsargumo — 19%, nuo žaibo — 12%, nuo vaikų žaidimų — 2%, dėl kitų priežasčių — 6%. Per 3 metus sudegė apie 150.000 trobų, apie 200.000.000 lt. vertės, tai per metus nuostoliai siekia 70.000.000 lt. Tačiau draudimo įstaigos sumokėjo nukentėjusiems tik 20.000.000 lt. Turtas mažai draudžiamas, o ir apdraudžiamas labai maža suma.

Lenkai teisingai įvertino ugniagesių reikimą ateities kare, todėl jie rimtai rengia ugniagesius sėkmingai kovoti su gaisrais ir karo metu, orinio puolimo sąlygose.

Mjr. Ružancovas

Kariškos žinios

SVETIMŠALIŲ SUVARŽYMAI LENKŲ KARIUOMENĖS MANEVROUSE

Lenkų ministerijų taryba išleido įsakymą, kuriuo suvaržomas svetimšalių buvimas kariuomenės manevrų ir pratimų rajonuose. Įstatymas pradėjo veikti š. m. rugsėjo 20 d. ir bus privalomas iki 1940 metų gruodžio 31 d. Kariuomenės junginių vadovybė nurodo civilinei valdžiai svetimšalius, kurie turi pasišalinti iš kariuomenės vadovybės nurodomų rajonų apribotam laikui (nuo manevrų ar pratimų pradžios iki pabaigos). Jei svetimšaliai, kuriems draudžiama būti rajone, pasirodys jame manevrų metu, tai tokie svetimšaliai bus baudžiami pagal įstatymus, be to, jie priverstinai ištremiami iš manevrų ar pratimų rajonų jų pačių lėšomis.

ŠVEDAI PADIDINO KRAŠTO APSAUGOS KREDITUS

Švedų priešlėktuvinei apsaugai parlamentas ateinantiems biudžeto metams paskyrė 3,5 milijonų kronų, tai yra 1,5 milijonų kronų daugiau, negu šiais metais.

KINIJA UŽSAKĖ AMERIKOJ DAUG GINKLŲ

Havaso žiniomis iš patikimų šaltinių, paskutiniu metu Kinijos vyriausybė Jungtinių Valstybių firmose užsakė pagaminti daugiau kaip už 10 milijonų dolerių amunicijos. Ta amunicija iš Jungtinių Valstybių į Kiniją bus pergabenta svetimų valstybių laivais. Tuo reikalu Jungtinių Valstybių užsieny reikalų ministeris Hullis tarėsis su Kinijos ambasadorium Vashingtone. Ta proga Hullis ambasadoriui pažymėjęs, kad Jungtinių Valstybės nėra priešingos, kad amunicija iš Jungtinių Valstybių būtų gabenama svetimų valstybių laivais.

ANGLIJA ŠVEDIJOJ UŽSAKĖ DAUG GINKLŲ

„Dagens Nyheter“ praneša, kad britų vyriausybė su švedų firmomis sudarė dideles sutartis dėl geležies rūdos teikimo. Ryšium su tomis sutartimis, kaip rašo laikraštis, įstatymais turėjo būti perreguluotas švedų geležies rūdos kasyklų eksploatavimas.

To paties laikraščio žiniomis, Didž. Britanija užsakiusi Boforo švedų patrankų fabrike patrankų Londono priešlėktuvinei apsaugai už 30 milijonų kronų.

NAUJAS LAUKO TELEFONAS

Dienraščio „Polska Zbrojna“ žiniomis rinkoje pasirodė naujas induktorinis telefono aparatas, skiriamas lauko tarnybai. Šis aparatas buvo sukonstruotas Ericsono fabriko 1935 metais ir dabar, po įvairių jo patobulinimų, pradėta masinė naujų lauko telefono aparatų gamyba. Aparatas sveria 3,5 kg, nedidelis (265×90×180 mm), įdėtas į odinę maketį. Pasirūpinti mažu jautrumu įvairiems sutrenkimams, neišvengiamoms lauko tarnyboje, ir nebijo drėgmės.

„Sveikas gyvas, Povilai!“

Atsarginio laiškas

Užvakar grįžau namo. Tu žinai, man jau pasidarė nuobodu. Svarbiausia, čia kaime nėra jokios kariškos drausmės ir niekas apie ją nenusimano. Tiesiog pikta. O aš be drausmės gyventi negaliu. Vakar nueinu pas Kastutę. (Nieko sau mergaitė, tik labai mažai apie drausmę žino). Taigi, nueinu kaip pridera garbingam atsarginiui, pridėdau ranką prie kepurės ir sakau:

— Tamsta Kastute, prašau leisti pasakyti: „labas vakaras“.

Kastutė tik pažiūrėjo kreiva akimi ir tyli. Bet aš nenusiminiau ir varau toliau:

— Prašau leisti prisėsti ant suolo.

Kastutė vėl kažką sumurmėjo po nosimi, tur būt, leido sėstis. Aš padoriai atsisėdau, apsidairiau ir tuo laiku pasiutiškai užsimaniau rūkyti.

— Prašau leisti rūkyti, — vėl kariškai kreipiuosi prie Kastutės.

Ji (gal būt sutikimo ženklan) išsižiojo ir spokso. Tada aš išsitraukiau tabako, susisukau papirosą ir galvoju, ar dar reikia prašyti leidimo užsidegti, ar ne. Dėl didesnio mandagumo paprašiau. Žinoma, kariškai, Užsidegiau. Rūkau. Užtraukiau porą dūmų. Kastutė vis kažko žvalgėsi į šalis, man žodžio nepratarė. Nejaukią tylą aš bandžiau tam tikra karine manevrų taktika suardyti. Ir vėl kreipiuos:

— Tamsta, Kastute, leisk man šį tą pasakyti... (sakydamas šitus žodžius, pagal seną papratimą, tukštelejau kulnėmis, išsitiesiau, kaip mūsų kaimo muzikanto styga ir žiūrėjau tiesiai į akis).

— Taigi, tamsta Kastute, aš atėjau tavęs aplankyti. Išsiilgau, žinoma. Galiu tau papasakoti apie mano buvusią Brunetę, apie kariškus statutus ir aplanai apie karinį gyvenimą.

Bet Kastutė sukliko ir išbėgo iš pirkios.

— Kas nors blogo pasidarė, — galvoju. — Reikia pirmąją pagalbą suteikti.

Išėjau kieman. Čia susitikau jos motiną. O motina, žinai, vyresnysis viršininkas. Vėl išsitiesiau, pristačiau koją ir garsiai atraportavau nelaimę:

— Tamsta mamyte, man besėdint pirkioje, Kastutei pasidarė labai bloga. Jai reikalinga skubi pirmoji pagalba. Sakykite, kur čia rasti binto, jodo, valerijono ir vandens!

Motina tik rankomis susiėmė.

— Viešpatie, Kastutė buvo visai sveika. Tai tu, begėdi, jai ką nors padarei!

Točiam drausmingam atsarginiui, kaip man, daugiau nieko nebeliko daryti, kaip tik, padarius švarų sukinių aplink, išnykti iš akių. Jau buvau taip ir bedaręs, bet prie mamos priėjo Kastutė.

— Tu sveika! — nudžiugo mama.

— Sveika... Bet aš nežinau, kas pasidarė su Vincu. Jis šiandien serga. Aiškiai karščio turi. Kai tik atėjo, tai visą laiką kliedi, mini kažkokią Brunetę, statutus. Aš va, liepos žiedų susiradau. Reikia jam skubiai išvirti. Gal pereis.

Matai, Povilai, jos abidvi nieko nesu-prato apie drausmę.

Paskiau visą vakarą turėjau dėstyti karinio gyvenimo tvarką ir pareigas. Tik tuomet jos mane šiek tiek suprato, o Kastutė pradėjo švelniau žiūrėti į mano veidą.

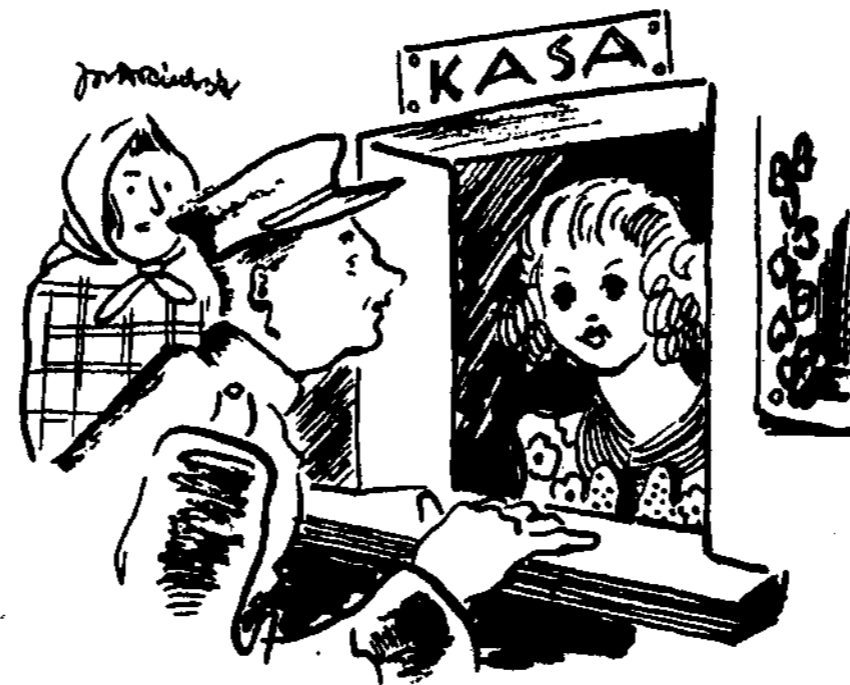
Grįždamas namo (liepos žiedus vistiek privertė išgerti), jaučiau savo nugaroje šilumą kaip po didžiulio žygio ir tada pasiilgau kazematų. Bet tiek to. Tu, Povilai, prižiūrėk Brunetę ir išmok taisyklingai sėdėti balne.

Tavo — atsarginis Vincas.

KONTOROJE

— Pone direktoriau, aš norėčiau rytoj eiti į savo uošvės laidotuves.

— O taip, ir aš norėčiau...

— Prašau duoti bilietą.

— Kuriam traukiniui?

— Ne traukiniui, bet man!

ŽVĖRYNE

Žvėrių prievaizdas, aiškindamas apie žvėris ir rodydamas juos publikai, iš eilės: ... O dabar jums parodysiu baisiausią pasauly žvėrį — gorilą, kuri yra labai pavojinga ir dėlto... mes ją palikome nesugautą.

TEORIJA PRAKTIKOJE

Du kariai gavo atostogų. Keliaujant per laukus, staiga apsiniaukia dangus ir kyla didelė audra. Vienas greitai pribėgo prie medžio ir įsilipo.

— Kodėl tu lipi? — klausia antrasis.

— Ar nežinai, kad per audrą negalima po medžiais stovėti. (x)

— Eilini Vėpla, kodėl tamsta šūkterėjęs vis į šalį bėgi?

— Mat, draugai sako, kad mano balsas iš tolo gerai skamba, tad bėgu pasiklausyti ar tiesa? V. M.

TEISME

— Pasakyk, kaip ir kuriuo būdu tamsta priėjai prie šitų daiktų?

— Radau juos gatvėje, pone teisėjau!

— Keistas dalykas; jūs, vagys, viską randate gatvėje. O kodėl gi aš nieko gatvėje nerandu, ką?

— Greičiausiai dėlto, kad jūs išeinatė į gatvę tuomet, kai viskas jau būna paimita.

TRADICINĖ ŪKININKŲ PAREIGA

— Marcelinai, klausykis! Už trijų dienų mudviejų sidabrinės vestuvės. Gal gi mes toms iškilmėms papiautume kiaulę?

— Kodėl? Kuo vargšė kiaulė kakta, jei aš su tavim prieš dvidešimt penkis metus apsivedžiau?

3-ČIA VALANDĄ NAKTĮ...

— Din, din, din!..

— Kas ten?

— Pone vaistininke! Prašau atidaryti!

— Tuoju...

— Pone vaistininke! Prašau atidaryti! nes labai skubus reikalas!

— Tuoju, tuoju!..

— Oi, paskubėkite!

— Sakau gi, kad tuoju... Ko reikia?

— Atbėgau vaistų!

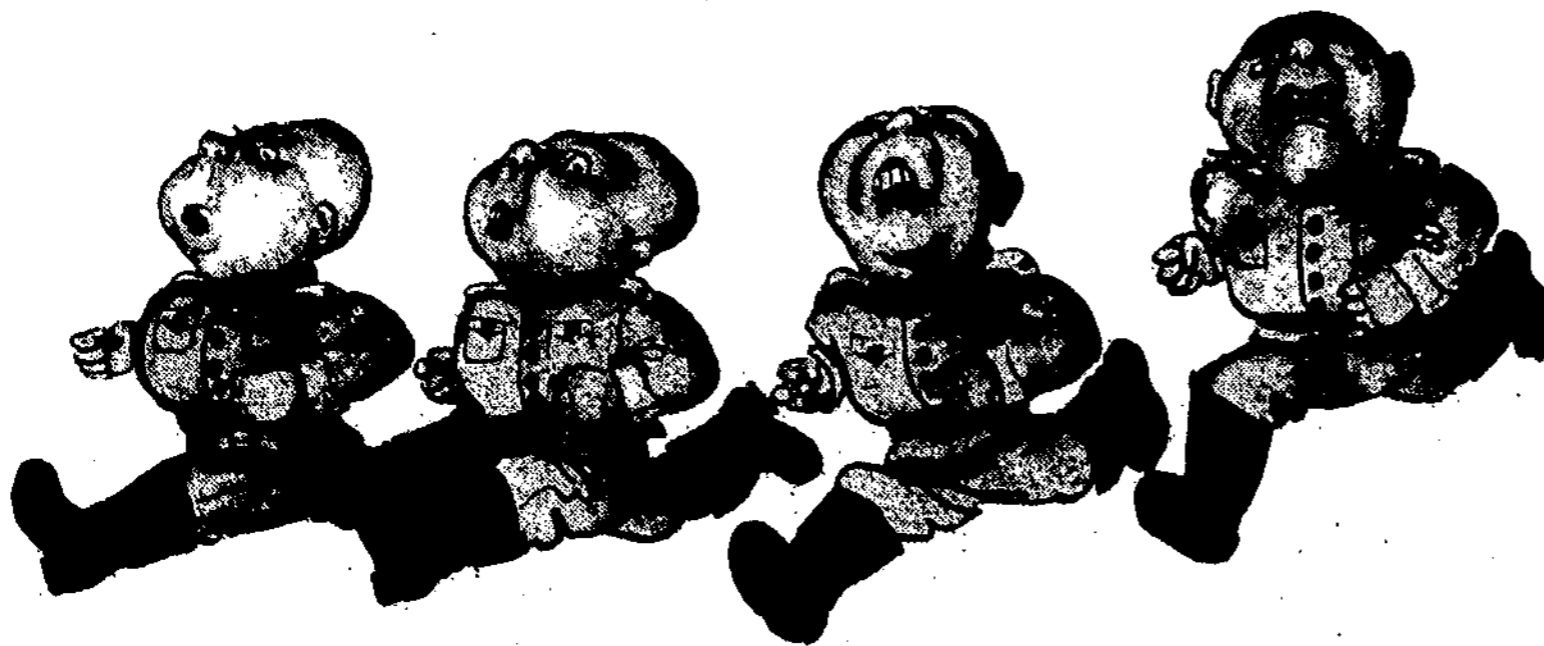
— Koku vaistų?

— Už dvidešimt penkis centus benzino.

— A, kad tave kur katinai... Dėl tokiu menkniekiu jis naktį bėgioja, pats nemiega ir kitiems neduoda miegoti! Nejaugi tamsta negalėjai ryt rytą ateiti?

— Iš tiesų... galėjau... Na, kad jau taip sakot, tai aš ateisiu ryt rytą, bet... ači, dargi aš ir pinigų namie esu užmiršęs!..

„Plonųjų“ lenktynės Marytės garbei

TAUTOS DIENA ŠIAULIUOSE

Rugsėjo 26 d. Šiauliuose įvyko LTS apskrities surengta Tautos Diena ir ūkininkų vasaros darbo pabaigtuvės. Iškil-mėse dalyvavo ministeris pirmininkas Juozas Tūbelis, žem. ūkio min. Putvinskis ir daug kitų valstybės vyrų. Programą sudarė charakteringi pasirodymai, pabaigtuvių paradas, pa-rodėlė, įvairių žemės ūkio ir tautinių dalykų demonstravimas ir t. t. Dalyvavo keliasdešimt tūkstančių žmonių, iš kurių 18.000 organizuotų.

LIETUVOS SEIMAS PAGERBĖ T. G. MASARYKĄ

Seimo pirmininkas K. Šakenis, rugsėjo 21 d. kalbėdamas Seimo posėdyje, priminė tautos atstovams, kad Prahoje laido-jamas draugiškos Lietuvai čekoslovakų valstybės prezidentas išlaisvintojas T. G. Masarykas. Jo šviesų atminimą tautos atstovai pagerbė rimties minute atsistoję.

ŠVEDAI ATVYKS FIZ. KULTŪROS TYRINĖTI Į LIETUVĄ

Švedų centr. gimnastikos institutas yra susirūpinęs naujų instituto rūmų statyba. Buvo sudarytas trijų žmonių komite-tas, į kurį įeina centrinio gimnastikos instituto vadovas plk. A. Johnssonas, dr. E. Abramsonas ir statybos patarėjas P. Hedquistas. Komitetui pavesta surinkti medžiagą apie gim-nastikai skiriamų pastatų statybą fizinių lavinimą ir tam lavi-nimui vartojamus įrankius bei priemones. Rugsėjo 29 d kom-itetetas studijų tikslais išvažiuoja į užsienius, numatydamas susipažinti su aukštosiomis fizinės kultūros mokyklomis Kau-ne, Varšuvoje, Prahoje, Berlyne ir Romoje. Numatoma, kad komisijos kelionė užtruks apie mėnesį laiko. Jis pirmiausiai atvyks į Kauną.

PAKEITIMAI KŪNO KULT. RŪMŲ VADOVYBĖJE

Ryšium su likvidavimu Aukštųjų Kūno Kultūros Kursų. būsiai žymių pakeitimų ir Kūno Kultūros Rūmų vadovybėje. Jos likimas paaiškės šiomis dienomis.

KLAIPĖDAI 685 METAI

Šiomet sukanka lygiai 685 metai nuo Klaipėdos miesto įsi-kūrimo. Prieš tai toje vietoje buvo kuršių ir žemaičių gyvena-mas kaimas Klaipėda, kuriai, sumiestinę ir pastatę pilį, kryžei-viai pavadino „Memelburg“. Lietuvos valdovai Klaipėdos at-sisakė 1423 metais. 1923 metais Lietuva vėl grįžo prie Klai-pėdos ir visais būdais pradėjo tvirtintis pajūryje.

NAUJAS UN-TO STATUTAS DUOS ŠVIET. M-JAI DAUGIAU GALIOS

Seimui prisiūstas svarstyti ir priimti naujasis Vyt. D. Un-to statutas, paruoštas šviet. Ministerijos. Juo numatoma įvesti visa eilė gana žymių ir esminių pakeitimų: un-to moko-mojo personalo, net asistentų, parinkimas ir skyrimas pri-klausys ne tiek nuo paties un-to, kiek nuo šviet. M-jos, kiek suvaržoma Un-to autonomija, stud. or-jų veikimas etc. Apie naująjį statutą ir jo skirtumus nuo senojo plačiau parašysime kiek vėliau.

KĖDAINIŲ AUKŠTESNIAJAI KULTŪRTECHNIKŲ MOKYKLAI 10 METŲ

Šį rudenį sukanka dešimt metų, kai Kėdainiuose buvo įsteigta Aukštesnioji Kultūrtechnikų Mokykla. Ji per dešimtį savo gyvavimo metų mūsų žemės ūkio kultūrai yra gana daug davusi, ir jos dešimtmečio sukaktuvės yra reikšmingas Lie-tuvos kultūrinio gyvenimo įvykis.

IR RUDENS METU NIDOS SKLANDYMO MOKYKLOJE DIDELĖ DARBYMETĖ

Šiomet Nidos sklandymo mokykloje nuo pat ankstyvo pa-vasario didelis judėjimas. Nors jau ruduo, tačiau darbymetė beveik nesumažėjo. Būsimieji lakūnai kasdien treniruojasi, beveik kasdien viršum Kuršių marių erdves ražo sklandytuvai. Māt, viena grupė smarkiai dirba ir ruošiasi egzaminams.

Prieš kurį laiką į Nidos sklandymo mokyklą atvykusi iš Afrikos prancūzaitė Liliana Bouzercou nustatyta kursą šiomis dienomis užbaigė. Ji išlaikė egzaminus ir gavo B piloto laipsnį.

Toji Afrikos viešnia jau atvyko į Kauną, kur susipažįsta su įžymesnėmis ir lankytinomis vietomis. Ji netrukus išva-žiuoja į Afriką. Nidos sklandymo mokykla L. Bauzereau labai patenkinta.

SUSIDARĖ DAIL. ADOMUI VARNUI PAGERBTI KOMITETAS

Dailininko Adomo Varno, 30 metų kūrybos darbo sukak-čiai pažymėti, buv. joniškietėiai ėmėsi iniciatyvos sudaryti lai-kinąjį komitetą, kuris numatė be minėjimo Kaune, dar plačiau suruošti paminėjimą sukaktuvininko tėviškė, Joniškio mieste (Šiaulių apskr.), būtent: surengti jo kūrinių parodą. Paskai-tas, aktus ir pan. Komitetas darys žygių, kad Joniškioje būtų pavadinta Adomo Varno vardu mokykla ar gatvė, kuri ir jau-nimui primintų apie šį darbštų vyrą.

ALAUŠ PRAMONĖS KONFERENCIJA

Kainų Tvarkytojo Dr. Vl. Juodeikos iniciatyva IX. 29. įvyko Kaune alaus pramonės konferencija. Ji sukviesta įvai-riems naujoje šios pramonės padėtyje iškilusiems klausimams aptarti. Joje bus svarstoma naujų alaus daryklų atidarymo klausimas, aptariamas detalistų aprūpinimo ir detalijį alaus pardavinėjimą liečią klausimai, alaus rūšių, bonkų ir taurių standartai ir kiti, nustatytąsias alaus kainas vykdant pasirodę nesklaidumai.

LAK. DŽENKAITIS SKRAIDO BERLYNO HELSINKIO LINIJOJE

Kauno Aerostoties viršininkas lak. Dženkaitis, atlikdamas stažą, neseniai skraidė „Lufthansos“ lėktuvais Hamburgo — Berlyno linijoje.

Šiomis dienomis lak. Dženkaitis toje linijoje skraidymus baigė ir pradėjo skraidyti Berlyno — Karaliaučiaus — Kauno — Rygos — Helsinkio linijoje. Jis šioje linijoje skraidys apie pusantros savaitės.

UŽ EKSPORTUOJAMUS KIAUŠINIUS JAU NEREIKIA IŽDO PRIMOKĖJIMŲ

Nuo rugsėjo 12 d. kiaušiniams kainos pakeltos ligi 1,30 lt. Tai padaryta dėl to, kad pasaulinė rinka pagerėjo ir kainos užsieniuose tiek pakilo, jog galima kiaušinius eksportuoti be valstybės išdo primokėjų. Užsieniuose dabar galima lengvai parduoti kelis kartus didesnius kiekius, nei dabar. tačiau lyg tyčia kiaušinių pristatymas vietos rinkoje pradėjo silpnėti. Dėl šių priežasčių negalima išlaikyti turimas pasaulinėje rin-koje pozicijas ir negalime žymiau padidinti pajamų už kiau-šinius.

PARUOŠĖ NELAIMINGIEMS ATSTITIKIMAMS ĮSPĖTI TAISYKLES

Draudimo nuo nelaimingų atsitikimų kasos valdyba svars-to jau paruoštas taisyklės nelaimingiems atsitikimams įspėti. Tikimasi, kad šioms taisyklėms įsigaliojus ir Draudimo nuo nelaimingų atsitikimų kasai jų vykdymą kontroliuojant, nelai-mingų atsitikimų skaičius kiek sumažės. Be to, kasos valdyba šiomis dienomis teigiamai išsprendė ir darbininkų darbo dra-bužių klausimą.

NEPAPRASTAI NUSEKO VANDUO NEMUNE

Šiomet esant sausai vasarai, mūsų krašto upės labai nuse-ko, o mažesnės net išdžiūvo. Ypačiai žymiai vanduo nuseko Nemune ir Neryje. Toks žemas vandens horizontas labai kliu-do laivininkystei. Toks vandens horizontas buvo prieš 13 metų.

DIDELIS IŠSPAUDŲ PAREIKALAVIMAS

Pastaruoju metu į atitinkamas įstaigas kreipiasi pieno perdirbimo b-vės ir atskiri ūkininkai, prašydami parūpinti iš-spaudų, nes patys nebegali jų gauti. Didelis išspaudų parei-kalavimas yra aiškinamas tuo, kad šiemet yra blogas pašarų derlius ir teksią daugiau vartoti koncentruotų pašarų.

PAŠTO TROBESIŲ STATYBOS PLANAS

Pašto trobesių statybos srityje jau pernai metų pradžioje Pašto Valdyba priėjo prie planingos tvarkymosi sistemos. Sta-tybos darbams paruoštas penkmečio planas. Pagal šį planą apskričių ir kituose didesniuose miestuose įsigyjami savi žė-mės sklypai, statomi nauji trobesiai arba pritaikomi esamieji keliai.

KIEK MOKĖS UŽ MEDŽIŲ SĖKLAS

Miškų Departamento medelynams reikalingos įvairių de-koracinių veislių sėklos iki šiol daugiausia buvo išrašomos iš užsienio. Dabar nutarta tų sėklų rinkimą organizuoti savo krašte. Departamentas šiemet miškų urėdams leido sėklų rin-kėjams mokėti tokias kainas: už eglės konkorečių centnerį iki 2 lt., už pušinių — iki 5 lt., už gilių, laukinių obuolių bei kriaušinių — iki 3 lt. Dekoratyvinių veislių medžio sėkloms rinkti kainas nustatys patys miškų urėdai.

CUKRAUS URMO KAINA BUS SUMAŽINTA 1 CT. UŽ KG.

Teko patirti, kad Kainų tvarkytojo įstaiga daro žygių sumažinti cukraus urmo kainą po 1 ct. už kilogramą. Tuo būdu norima padidinti smulkiųjų cukraus pardavėjų uždarbį.

„ELEKTROS“ AKCINĖS BENDROVĖS STEIGĖJAI

įgaliavo inž. Jankevičių. adv. Skipitį ir prof. Kolupaila pradėti derybas su šiaulių miesto savivaldybe Bačiūnų stočiai ir savivaldybės eksploatuojamam durpynui išpirkti.

MŪSŲ MENININKAI Į UŽSIENĮ

Šiomis dienomis išvažiuos į Italiją, gavęs Šv. Min. stipendiją, studijuoti jaunas dailininkas Vincas Dilka. Jis šiemet yra baigęs Meno Mokyklą ir pasižymėjo kaip vienas iš gabiausių. V. Dilka išleidžiamųjų Meno Mokyklos mokinių parodoje jau yra atkreipęs dėmesį į savo gražiai meniškai atliktus darbus. Ypač vertingas esąs didžiulis istorinis paveikslas „Skirgailos vestuvės“. Taip pat gražiai užsirekomendavo, vykusiai išdekoravęs Naujamiesčio bažnyčią ir eilę kitų darbų. Dabar V. Dilka vyksta į Romos Karališkąją Meno Akademiją.

STUDENTAS IŠRADO ŠILDOMĄJĄ ŽVAKĘ

Nesenai grįžęs iš Lenkijos kalėjimų stud. Vl. Gaižutis, kur jis sėdėjo už politiką, atsivežė su savimi ir savo išradimą — šildomąją žvakę. Šį chemiko išradimą galima, esą, pritaikyti įvairiems virtuvės reikalams. Be to, jisai naudingas ir siuvėjams.

Studentas neturi lėšų ne tik išrad. eksploatuoti, bet ir užpatentuoti.

LIETŪKIS DIDINA LINŲ PREKYBOS SPECIALISTŲ KADRĄ

Lietūkis, norėdamas padidinti linų prekyboj specialistų skaičių, ruošia prie centrinių linų eksporto sandėlių, Gubernijoje, 2-jų savaitinių kursų būsimiesiems linų brokeriams-rūšiuotojams. Į tuos kursus priimami ūkininkaičiai, baigę žemės ūkio mokyklas ir atlikę praeitą žiemą Lietūkyje linų rūšiavimo 6 mėn. praktikos stažą.

Naujieji leidiniai

Įg. Malinauskas ir J. Talmantas. MŪSŲ GINTARAI. Lietuvių kalbos skaitymai VI-am pradžios mokyklos skyriui. Šv. Kazimiero dr-jos leidinys. Nr. 684. Kaunas, 1937. Kaina Lt. 3,50.

„Mūsų gintarai“ parašytas pagal naująją šešerių metų pradžios mokyklos programą. Pagal ją reikalaujama įdėti į lietuvių kalbos dalyko vadovėlius apsakymų ir eilėraščių iš kovų dėl Lietuvos nepriklausomybės. Šiame vadovėlyje šis skyrius yra gana platus, didesnis nei kituose reformuotuose vadovėliuose, pavadintas „Kuriant Nepriklausomą Lietuvą“. Užima 33 psl. Iš beletristinių dalykų įdėta V. Bičiūno „Rakietas“, St. Butkaus „Dauguvos pakrantės ugnyje“ (paimtas iš „Savanorių Žygių“ knygos I t.) ir A. Vienuolio „Prabočių keliais“. Karinio pobūdžio eilėraščiai: A. Miškinio „Lietuvos kariai“ ir Algimanto Giedriaus „Mylimoji“. Kiti eilėraščiai iš bendrojo nepriklausomos Lietuvos gyvenimo. Aprašant Lietuvos rašytojus, jų kūrybai pavaizduoti įdėta charakteringais kūriniais. A. Smetonos publicistikai pavaizduoti įdėta karinės nuotaikos „Kareivių paminklas — Tautos šventovė“ ir Vaižganto „Užjauškime savą kareivą“.

Šis autorių žygis įdėti gyvų kariškai patriotinio pobūdžio dalykėlių yra sveikintinas, nes tai yra graži medžiaga kariniam vaikų auklėjimui, stiprinant jų kariškai patriotinį susipratimą ir ugdant tėvynės meilę.

Mokyt. Bolius Vosylis

GIMTOJI KALBA. Rugsėjo mėn. 7 sąs.

Šiame Gimtosios Kalbos numeryje rašo B. Sruoga „Rašytojas ir gramatika“, Pr. Skardžius „Lietuvių kalbos mokytojų paruošimo reikalai“, Pr. Skardžius „Pašaliečio pastabos apie žodyną“.

Klausimų kraitelėje yra daug paaiškinimų įvairių žodžių vartojimui. Sužinome, kad geriau vartoti krizė, o ne — krizis; leidžiu vieną mėnesį atostogų, o ne — vienam mėnesiui; galima vienodai vartoti pamiršom ir užmiršom; vietoje apart to, reikia sakyti be to; galima vartoti ir kame tu buvai ir kur tu buvai; savavališkai ir sauvališkai — abu geri žodžiai; geriau vartoti išvardyti, o ne išvardinti; Povilas geresnis žodis už Paulių; vartotina ir juodvi ir jiedvi, tik ne jodvi; šalia girtauti, galima vartoti ir girtuokliauti.

Apžvalgoje įdėta Vydūno str. „Mūsų kalbos gyvėjimas“ paaiškinimai ir iškeliamos charakteringesnės vietos. Nagrinėjama Literatūros Naujienuose tilpės J. Žlabio str. „Broliai literatai, pajudinkime lietuvių kalbos formas“. Polemikuojama su R. Mirono str. „Kritika ir kalbos monopolis“, įdėtu į Literatūros Naujienas. Dar apžvelgiami kiti mūsų spaudos straipsniai: St. Naginsko — „Gyvoji kalba ir teorija“ ir

A. Churgino — „Du frontai“. Pabaigoje recenzijos ir knygų bibliografija.

LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA. VI tomas. VIII (LXVIII) sąsiuvinis. 1937. IX. 10.

Šiame sąsiuvinyje aiškinami žodžiai nuo Dykuma iki Dirva — Žinynas (897—1024 psl.).

Redakcijos atsakymai

J. K. Jon. Petroniui. Tamstos atsiųsti eilėraščiai neblogi minties atžvilgiu, tačiau dar nėra stiprūs poetine išreiškimo forma. Venkite mums rašyti pesimistinėmis temomis, imkite daugiau kūrybinį šviesų, energingą bei ryžtingą kario gyvenimą. Rašykite. Šie eilėraščiai tuo tarpu netinka.

Kr. gr. St. Pikeliui. „Karys“ vertimų nededa. Apysakaitės, novelės, feljetonai dedami, ką gali matyti kiekvienas, skaitas „Kari“.

Gr. A. Straugaliui. „Kary“ bendradarbiauti gali visi, kas tik nori ir sugeba. Dedami visi tinkami rašiniai, nuotraukos ir kiti dalykai, nežiūrint, kas jų autorius.

Ats. j. pusk. Dorn. Kadangi Tamsta pirmame laiške nepasirašė pavardės, todėl mes jo nesaugojome ir dabar neturime, taigi, nežinome, ko klausei. Parašykite iš naujo. Pakartojame, kad redakcijai rašant, visuomet reikia pažymėti savo pavardę, vardą ir adresą.

Viršilienei. Tamsta irgi po savo klausimais neparašėte nei pavardės nei adreso. Atsakyti negalime.

Galvosūkių Nr. 37-38 sprendimas

1. Oerlikonas, 2. Vilkija, 3. Nepriklausomybė, 4. Nemunas, 5. Žemuma, 6. Piramidė, 7. Šarka, 8. Lietus, 9. Šautuvas ir 10. Ybis: Brūkšnelių vietoj raidės sudaro posakį: „O Vilniaus neužmiršk, lietuvi!“

1. LeGenda. 2. AgRonomas. 3. TrAkai. 4. PeNkta. 5. IzAbelė. 6. JaTangas. 7. ArAbas. Iš pirmųjų raidžių Latvija, iš trečiųjų Granata.

Gerai išsprendė: 1) Pr. Juzutis, 2) j. p. Č. Šeikus, 3) pusk. Zapkus, 4) j. p. A. Korla, 5) L. Vismėnas, 6) pusk. Kelmelis, 7) C. Gudžiūnienė ir 8) St. Laukšas.

Galvosūkis Nr. 40

(Vert. 2 tšk.)

I

Kartą kazemate kalbėjosi du draugai. Vienas sako: — Aš žinau, kiek tu turi pinigų ir kiek aš. Duok man du litus, tai turėsiu du kart daugiau už tave.

— Ne, — sako antrasis, — duok tu man du litus, tai turėsim po lygiai.

Po kiek kiekvienas kareivis turėjo pinigų?

II

Keletas kareivių nuėjo į pirtį. Ten, kaip žinome, yra renimosi spintelės. Keletas jų tuo laiku buvo neužimtos. Kai kareiviai pasirinko po spintelę, vienam kareiviui nebuvo kur pasidėti drabužių. Tuomet vienas iš jų pasiūlė, vieną spintelę užimti dviem žmonėms. Taip jie ir padarė. Į kiekvieną spintelę drabužius dėjo po du kareivius. Tuomet viena spintelė liko laisva.

Kiek buvo kareivių ir kiek spintelių?

Jau XIX metal gyvuoja

„KARYS“

Kas tik vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „Kariu“, nes „Karys“ yra įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis. Kaina: pusk. ir kareiviams metams — 5 lt., 6 mėn. — 3 lt., 3 mėn. — 2 lt. Visiems kit. — met. 6 lt., 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt. Adr.: Kaunas, Miškų g-vė Nr. 10, „Karys“.